

2023

A 2023. évi pénzügyi évre vonatkozó
éves jelentés
az Európai Unió közös vállalkozásairól

EURÓPAI
SZÁMVEVŐSZÉK

HU

EURÓPAI SZÁMVEVŐSZÉK
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBURG

Telefon: +352 4398-1
Megkeresés: eca.europa.eu/hu/Pages/ContactForm.aspx
Weboldal: eca.europa.eu
Twitter: @EUAuditors

Bővebb tájékoztatást az Európai Unióról az interneten talál (<http://europa.eu>).

Luxembourg: Az Európai Unió Kiadóhivatala, 2024

Tartalomjegyzék

1. fejezet Az uniós közös vállalkozások és a számvevőszéki ellenőrzés	5
Bevezetés	6
Az uniós közös vállalkozások	8
A többéves uniós kutatási és innovációs programok keretében működő közös vállalkozások	8
Fúzióenergia-fejlesztési és ITER Európai Közös Vállalkozás	13
A közös vállalkozások kifizetési költségvetése és humán erőforrásai 2023-ban	15
Költségvetési és mentesítési eljárások	16
Ellenőrzésünk	18
Minden közös vállalkozásra vonatkozóan megbízhatósági nyilatkozatot adunk ki	18
Felhasználjuk más független ellenőrök munkáját	18
Ellenőrzési megközelítésünk a fő kockázatok értékelésén alapul	19
A támogatáskifizetésekre vonatkozó ellenőrzési megközelítésünk	22
2. fejezet Az ellenőrzési eredmények áttekintése	23
Bevezetés	24
Ellenőri vélemények a közös vállalkozásokról	25
Vélemények a beszámoló megbízhatóságáról	25
Egyéb kérdések a CA Közös Vállalkozás éves beszámolójával kapcsolatban	26
Vélemények a beszámoló alapjául szolgáló bevételek jogszerűségéről és szabályszerűségéről	26
Vélemények a beszámoló alapjául szolgáló kifizetések jogszerűségéről és szabályszerűségéről	26
Több területen is szükség van fejlődésre	27

Hiányosságok a közös vállalkozások kutatási és innovációs programjainak végrehajtásában	27
A személyzeti költségekkel és felszerelésekkel kapcsolatos, régóta fennálló rendszerszintű hibák a támogatáskifizetésekből	32
Az EuroHPC nem teljesítette munkaerő-felvételi célkitűzését, és hiányosságokat állapítottunk meg a Közös Vállalkozás munkaerő-felvételi eljárásaiban	32
Nem megfelelőek az F4E erőforrásokkal kapcsolatos kockázatértékelési eljárásai, valamint tervezése, monitoringja és beszámolója	33
Az F4E belsőkontroll-keretrendszere nem rendelkezik integrált kockázatkezelési eljárással	34
Az SNS és a Globális Egészségügyi EDCTP3 Közös Vállalkozás nem kapott megfelelő iránymutatást első éves beszámolójához	34
A korábbi években megfogalmazott észrevételeink hasznosulása és az általunk javasolt intézkedések végrehajtása	36
A közös vállalkozások a legtöbb tekintetben végrehajtották az előző években megfogalmazott észrevételeinket	36
A közös vállalkozások az általunk javasolt, 2023 végéig esedékes intézkedések többségét végrehajtották	37
3. fejezet Az Európai Unió közös vállalkozásaira vonatkozó megbízhatósági nyilatkozatok	46
3.1. A megbízhatósági nyilatkozatokat alátámasztó információk	47
Uniós keretprogramokat végrehajtó közös vállalkozások	51
3.2. A 3. „Egységes európai égbolt” Légitforgalmi Szolgáltatási Kutatás (SESAR 3) Megvalósítását Célzó Közös Vállalkozás	52
3.3. Tiszta Légi Közlekedés (CA) Közös Vállalkozás	62
A Tiszta Légi Közlekedés Közös Vállalkozás válasza	71
3.4. Innovatív Egészségügy (IHI) Közös Vállalkozás	72
3.5. Tiszta Hidrogén (Tiszta H2) Közös Vállalkozás	82
3.6. Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás	93

3.7. Körforgásos és Bioalapú Európai Gazdaság (CBE) Közös Vállalkozás	105
3.8. Európai Vasút (EU-Rail) Közös Vállalkozás	116
3.9. Európai Nagy Teljesítményű Számítástechnika (EuroHPC) Közös Vállalkozás	125
3.10. Intelligens Hálózatok és Szolgáltatások (SNS) Közös Vállalkozás	140
3.11. Globális Egészségügyi EDCTP3 Közös Vállalkozás	145
Az EURATOM keretében működő közös vállalkozás	151
3.12. Fúzióenergia-fejlesztési és ITER (F4E) Európai Közös Vállalkozás	152
Rövidítések	169

EURÓPAI
SZÁMVEVŐSZÉK

1. fejezet

Az uniós közös vállalkozások és a számvevőszéki ellenőrzés

Bevezetés

1.1. Az Európai Számvevőszék az Európai Unió pénzügyeinek külső ellenőre¹. Ilyen minőségünkben, az uniós polgárok pénzügyi érdekeinek független őreként, elősegítjük az Unió pénzgazdálkodásának javítását. Munkánkról részletesebb tájékoztatást tevékenységi jelentéseinkben, az uniós költségvetés végrehajtásáról szóló éves jelentéseinkben, különjelentéseinkben, állapotfelméréseinkben, valamint az új, illetve átdolgozott uniós jogszabályokkal és a pénzgazdálkodási vonzattal rendelkező egyéb határozatokkal kapcsolatos véleményeinkben olvashat.

1.2. Megbízásunk keretében megvizsgáljuk az uniós közös vállalkozások (a továbbiakban együttesen: közös vállalkozások) éves beszámolóit és az ezek alapjául szolgáló tranzakciókat. A közös vállalkozások olyan uniós szervek, amelyeket az [Európai Unió működéséről szóló szerződés](#) 187–188. cikke, illetve (a Fusion for Energy Közös Vállalkozás esetében) az [Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés](#) 45–51. cikke alapján hoztak létre.

1.3. Ez a jelentés a közös vállalkozásokra irányuló, a 2023. évi pénzügyi évre vonatkozó ellenőrzésünk eredményeit mutatja be. Jelentésünk felépítése a következő:

- o az 1. fejezet a közös vállalkozásokat és ellenőrzésünk jellegét ismerteti;
- o a 2. fejezet ellenőrzésünk átfogó eredményeit és a közös vállalkozások kockázatalapú támogatás-végrehajtási kontrollrendszerének elemzését mutatja be;
- o a 3. fejezet a 11 közös vállalkozásra vonatkozó egyedi megbízhatósági nyilatkozatainkat tartalmazza (lásd: [1.4. ábra](#)), a közös vállalkozások éves beszámolóinak megbízhatóságára, valamint az alapul szolgáló bevételek és kifizetések jogszerűségére és szabályszerűségére vonatkozó ellenőri véleményeinkkel, illetve az e véleményektől független megjegyzéseinkkel és észrevételeinkkel együtt.

1.4. A 11 közös vállalkozásra irányuló ellenőrzésünk a 2023. december 31-ével záruló pénzügyi évre vonatkozóan összességében az előző évek beszámolóihoz hasonló eredményeket hozott. Az egyes közös vállalkozások tekintetében kiadott megbízhatósági nyilatkozatunk révén:

- o hitelesítő véleményt adtunk mind a 11 közös vállalkozás beszámolójának megbízhatóságáról;
- o mind a 11 közös vállalkozás esetében hitelesítő ellenőri véleményt adtunk a beszámolóik alapjául szolgáló tranzakciók jogszerűségéről és szabályszerűségéről.

---

¹ Az [Európai Unió működéséről szóló szerződés \(EUMSZ\) 285–287. cikke](#).

1.5. Az egyéb kérdésekben, illetve a figyelemfelhívó megjegyzésekben az ellenőri véleményektől függetlenül kiemeljük az olvasók számára a nagyobb jelentőségű területeket, és javítási lehetőségeket is felvázolunk.

Az uniós közös vállalkozások

1.6. A közös vállalkozások a Bizottság által képviselt Európai Unió, valamint magánszférabeli ágazati és kutatási szervezetek közötti partnerségek. Ezekhez esetenként kormányközi szervezetek és részt vevő államok is társulhatnak. A közös vállalkozások fő feladata a tudományos ismeretek piacképes, áttörést jelentő innovációkká való átalakításának előmozdítása a partnerek által is osztott stratégiai jövőkép keretében. A közös vállalkozásoknak emellett reagálniuk kell azokra a társadalmi kihívásokra, amelyeket az ipar jelenleg nem eléggé szolgál ki.

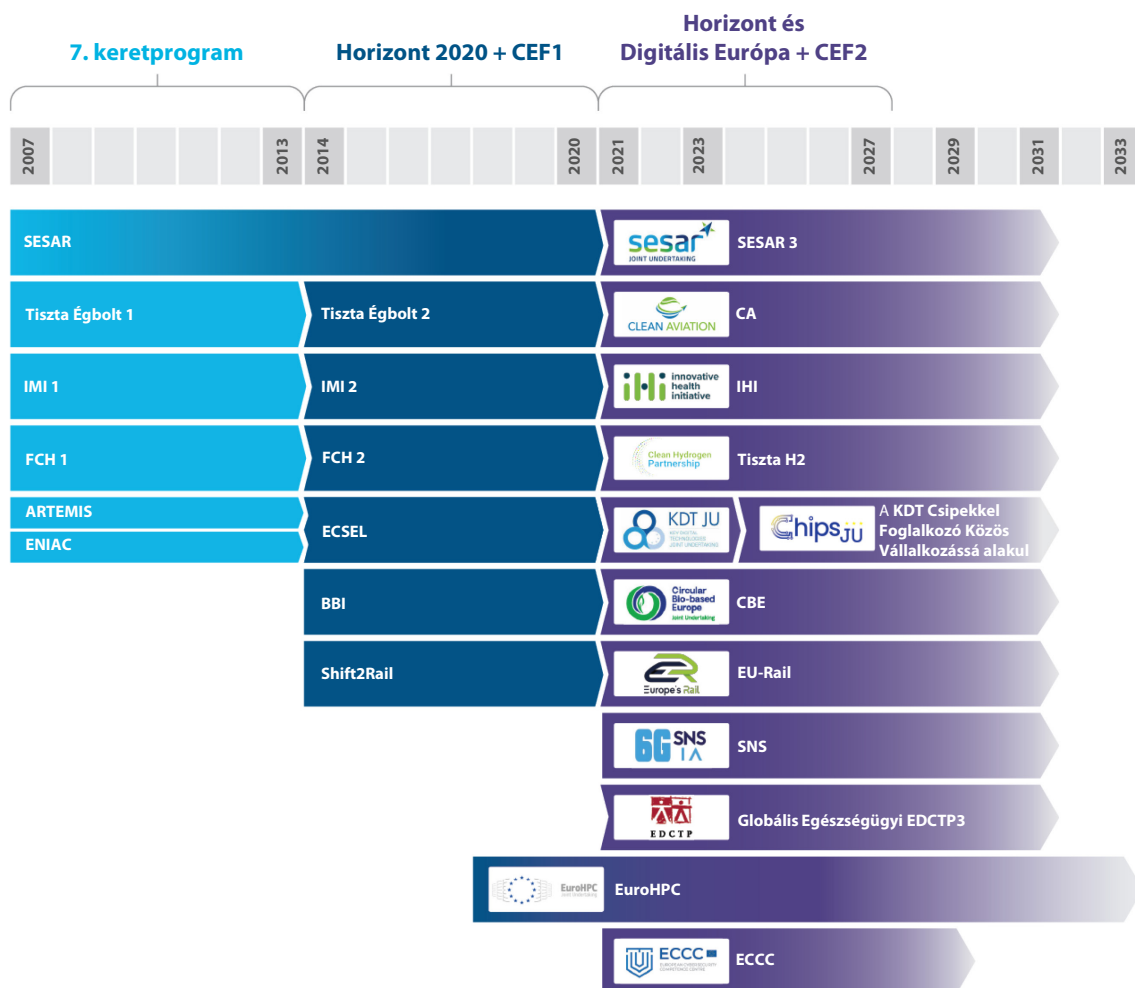
A többéves uniós kutatási és innovációs programok keretében működő közös vállalkozások

A kutatási és innovációs közös vállalkozások alakulása

1.7. A közös vállalkozások az Unió többéves kutatási és innovációs programjai keretében, különálló jogi személyiséggel rendelkező uniós szervekként jönnek létre. Saját stratégiai kutatási területükön kutatási és innovációs menetrendet fogadnak el, amelyet pályázati felhívások vagy közbeszerzések útján hajtanak végre.

1.8. Az **1.1. ábra** (alább) a kutatási és innovációs közös vállalkozások alakulását mutatja be a 2007–2013-as többéves pénzügyi keret (MFF) hetedik kutatási és technológiafejlesztési keretprogramja (FP7) keretében létrehozott első hat közös vállalkozástól kezdve. A 2014–2020-as időszakra változásokat vezettek be a Horizont 2020 és Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (CEF 1) programjai tekintetében, majd a 2021–2027-es időszakra nézve is a Horizont Európa, a Digitális Európa és a CEF2 programjai tekintetében.

1.1. ábra. Az uniós közös vállalkozások alakulása

Forrás: Európai Számvevőszék, a közös vállalkozásokat létrehozó tanácsi rendeletek alapján.

1.9. A 2021–2027-es MFF keretében működő közös vállalkozások saját kutatási és innovációs menetrendjüket hajtják végre a közlekedés, az energia, az egészségügy, a körforgásos bioalapú iparágak, az alapvető elektronikai alkatrészek, a szuper-számítástechnika és hálózati rendszerek területén. A közös vállalkozások az alábbiakban ismertetett tanácsi rendeletek értelmében jöttek létre.

1.10. A Tanács 2021 novemberében fogadta el az (EU) 2021/2085 rendeletet (egységes alap-jogiaktus), amely kilenc közös vállalkozást hozott létre a Horizont Európa nevű többéves kutatási és innovációs program keretében megvalósuló fellépések végrehajtására. Hét, a Horizont 2020 program keretében már működő közös vállalkozás (SESAR, ECSEL, IMI2, Tiszta Égbolt 2, FCH2, Shift2Rail és BBI) a Horizont Európa program keretében új jogi személyként, új néven és módosított feladatkörökkel folytatja tevékenységét. Két közös vállalkozást újonnan hoztak létre, mégpedig az Intelligens Hálózatok és Szolgáltatások (SNS) Közös Vállalkozást és a Global Health EDCTP3 Közös Vállalkozást. Ezt a két közös vállalkozást idén ellenőriztük először, miután 2023 utolsó negyedévében pénzügyileg függetlenné váltak.

1.11. Az Európai Kiberbiztonsági Kompetenciaközpontot (ECCC) külön rendelet (az [\(EU\) 2021/887 rendelet](#)) hozta létre 2021 májusában. Az ECCC Közös Vállalkozást azonban első alkalommal csak azt követően fogjuk ellenőrizni, hogy az – várhatóan 2024 utolsó negyedévében – pénzügyileg függetlenné válik.

1.12. A Tanács 2021 júliusában új alapító rendeletet fogadott el ([\(EU\) 2021/1173 rendelet](#)) a 2021–2027-es többéves pénzügyi kereten belül az Európai Nagy Teljesítményű Számítástechnika (EuroHPC) Közös Vállalkozásról, amely rendelet 2033. december 31-ig meghosszabbította a Közös Vállalkozás működését. Az EuroHPC jelenleg jelentősen több forrást kap a Horizont Európa, a Digitális Európa és az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz programjaiból a versenyképes, nagy teljesítményű szuper-számítástechnika és kvantum-számítástechnika fejlesztésének és alkalmazásának, valamint a szuperszámítástechnikához kapcsolódó infrastruktúrának az európai tudomány és ipar területén való szélesebb körű alkalmazásának támogatására.

1.13. Végül 2023 szeptemberében hatályba lépett a [csipekről szóló európai jogszabály](#) és az egységes alap-jogiaktust módosító [\(EU\) 2023/1782 tanácsi rendelet](#), amelyek alapján a Kulcsfontosságú Digitális Technológiák (KDT) Közös Vállalkozás Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozássá alakult át. A Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás hatásköre kibővült, így beletartozik az innovatív új generációs félvezető technológiák fejlesztésének előmozdítása és az európai csipgyártási kapacitásnak az Európai Csipkezdeményezés keretében történő megerősítése is, amelyhez a [Digitális Európa program](#) biztosít jelentős forrásokat.

Hozzájárulás a kutatási és innovációs közös vállalkozások tevékenységeihez

1.14. A közös vállalkozások minden tagja hozzájárul azok kutatási és innovációs tevékenységeinek finanszírozásához. A Bizottság pénzbeli hozzájárulásokat biztosít az uniós kutatási és innovációs programok keretében az egyes közös vállalkozások kutatási és innovációs menetrendjének társfinanszírozásához. A magánszektorbeli (ágazati és kutatási) tagok „operatív tevékenységekhez nyújtott természetbeni hozzájárulások” (IKOP) és „kiegészítő tevékenységekhez nyújtott természetbeni hozzájárulások” (IKAA) formájában biztosítanak egy meghatározott minimumszintet elérő természetbeni hozzájárulást. Ezeket az [1.1. háttérmagyarázat](#) ismerteti részletesebben. Egyes esetekben a részt vevő államok (Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás, EuroHPC és ECCC), illetve kormányközi szervezetek (SESAR) is nyújtanak pénzügyi hozzájárulást a közös vállalkozások tevékenységeihez. Végezetül a saját kutatási területén valamely közös vállalkozás célkitűzéseit támogatni kívánó jogi személy vagy ország társult tagi vagy hozzájáruló partneri státuszra is pályázhat. A Globális Egészségügyi EDCTP3 Közös Vállalkozásnak az Európai Unió kívül csak egy tagja van, az EDCTP, amely a részt vevő államok szövetsége. A legtöbb esetben az Unió és a magánszférabeli partnerek azonos mértékben járulnak hozzá készpénzzel a közös vállalkozások igazgatási

költségeinek finanszírozásához, az EuroHPC és a Globális Egészségügyi EDCTP3 esetében azonban minden ilyen költséget az uniós tag (a Bizottság) visel.

1.1. háttérmagyarázat

Magánszektorbeli partnerek természetbeni hozzájárulásai a közös vállalkozások operatív tevékenységeihez (IKOP)

A közös vállalkozások alapító rendeleteiben foglaltaknak megfelelően minden magánszektorbeli partnernek egy minimumösszeggel hozzá kell járulnia a közös vállalkozások kutatási és innovációs projekteinek költségeihez. A Horizont 2020 keretében az IKOP a magánszektorbeli partnereknél a közös vállalkozás kutatási és innovációs tevékenységeinek végrehajtása során felmerülő összes költségnek felel meg, amelyből levonásra kerül az e költségekhez a közös vállalkozás más tagjai által nyújtott hozzájárulás (uniós társfinanszírozás, részt vevő államok vagy kormányközi szervezetek hozzájárulása) és az Unió által nyújtott minden egyéb hozzájárulás. A Horizont Európa és a Digitális Európa programok keretében az IKOP a magánszektorbeli partnereknél a közös vállalkozás tevékenységeinek végrehajtása során felmerülő támogatható költségnek felel meg, amelyből levonásra kerül az e költségekhez a közös vállalkozás, a részt vevő államok, illetve az Unió által nyújtott minden egyéb hozzájárulás. Az igazolt és validált IKOP teljes összegét feltüntetik a közös vállalkozások éves beszámolójában.

Magánszektorbeli partnerek természetbeni hozzájárulásai a kiegészítő tevékenységekhez (IKAA)

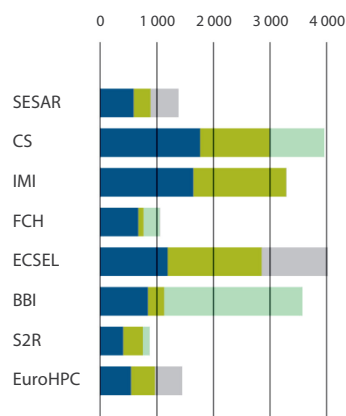
A Horizont 2020 program keretében néhány közös vállalkozás (CS, FCH, BBI, S2R) magánszektorbeli tagjainak az érintett közös vállalkozás munkatervén és költségvetésén kívül eső, de annak általános célkitűzései megvalósulását elősegítő „kiegészítő tevékenységek” kapcsán felmerülő költségekhez is nyújtaniuk kell egy minimumösszeget elérő természetbeni hozzájárulást. A Horizont Európa programban a kisvállalkozói intézkedéscsomag keretében működő közös vállalkozások magánszektorbeli tagjai IKAA formájában is nyújthatnak hozzájárulásokat. Ezen IKAA-ba beleszámítanak az e közös vállalkozások által közvetlenül finanszírozott tevékenységek nem támogatható költségei is, az Unió által e költségekhez nyújtott minden egyéb hozzájárulás levonásával. A közös vállalkozások magánszférabeli tagjainak az IKOP mellett IKAA-t is biztosítaniuk kell, hogy hozzájárulásuk összege elérje az uniós hozzájárulás összegét. Az IKAA-összegeket a közös vállalkozások éves kiegészítő tevékenységi tervei tartalmazzák. Az igazolt és validált IKAA teljes összegét a közös vállalkozások éves beszámolójának kiegészítő mellékletében tüntetik fel. Az IKAA-összegek ezért nem képezik az Európai Számvevőszék ellenőrzésének tárgyát.

1.15. Az **1.2. ábra** a tagok által a közös vállalkozásoknak a 2014–2020-as és a 2021–2027-es MFF keretében nyújtott hozzájárulások célértékeit mutatja be, a vonatkozó alapító rendeletekben – köztük a KDT Közös Vállalkozásnak a Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozássá váló átalakulásáról szóló rendeletben – előírtak szerint. A 2021–2027-es többéves pénzügyi keretben az EuroHPC, valamint a Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás esetében a legjelentősebb a költségvetés növekedése.

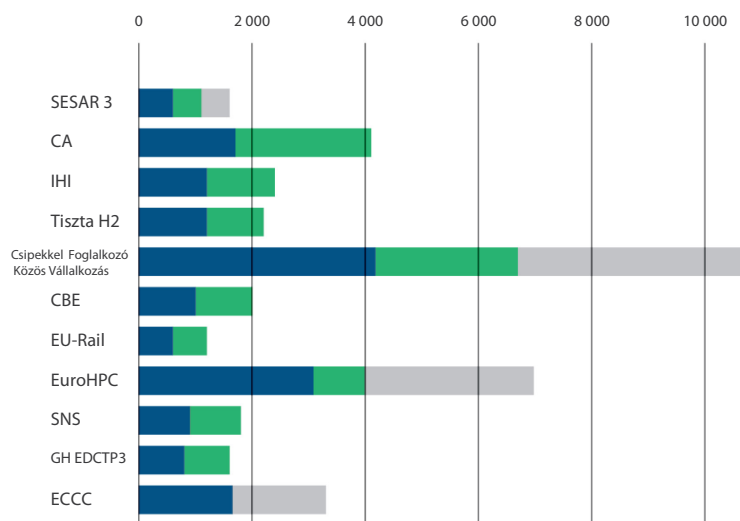
1.2. ábra. A kutatási és innovációs közös vállalkozások számára a tagok által fizetendő hozzájárulások célértékei (millió euró)

- Maximális uniós hozzájárulás: Horizont 2020 + Horizont Európa + Digitális Európa + CEF
- Magánszektorbeli tagok minimális hozzájárulásai a közös vállalkozás tevékenységéhez (IKOP)
- Magánszektorbeli tagok minimális hozzájárulásai a kiegészítő tevékenységekhez (IKAA)
- Magánszektorbeli tagok minimális hozzájárulásai a közös vállalkozás tevékenységéhez (IKOP és IKAA)
- Egyéb tagok hozzájárulásai

A közös vállalkozás tagjainak hozzájárulásai (2014–2020-as MFF)

A közös vállalkozás tagjainak hozzájárulásai (2021–2027-es MFF)

Forrás: Európai Számvevőszék.

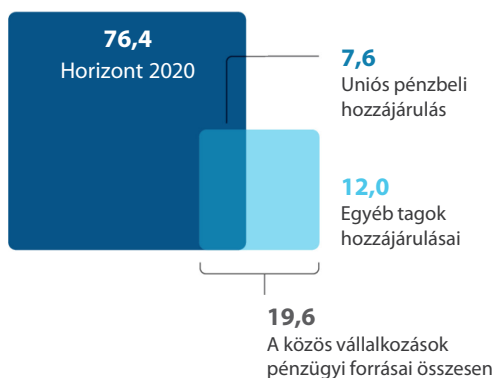
1.16. Amint azt az **1.3. ábra** mutatja, a 2021–2027-es többéves pénzügyi keretben a Horizont Európa és a Digitális Európa programok jelentik a közös vállalkozások fő pénzügyi forrását: e két program összesen 17,0 milliárd eurós költségvetést biztosít a közös vállalkozások kutatási és innovációs tevékenységeinek társfinanszírozására. A közös vállalkozások legfeljebb 11,6 milliárd eurót (mintegy 12%) használhatnak fel a Horizont Európa 95,5 milliárd eurós teljes költségvetéséből. A **Digitális Európa program** keretében csak az EuroHPC, az ECCC és a Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás kap összesen 5 milliárd eurót (ez a program 8,1 milliárd eurós teljes finanszírozásának 61,7%-a) uniós forrásokból az európai digitális egységes piaci stratégiához kapcsolódó nagyszabású kapacitásépítési, telepítési és beruházási projektek végrehajtására.

1.17. A 2014–2020-as MFF keretében azzal számoltak, hogy a közös vállalkozásoknak nyújtott 7,6 milliárd euró uniós finanszírozás eredményeképpen mintegy további 12,0 milliárd euró (158%) lesz bevonható a magánszektorbeli tagok, a részt vevő államok és nemzetközi szervezetek hozzájárulásai révén, és így körülbelül 19,6 milliárd euró értékben hajthatnak végre kutatási és innovációs projekteket (lásd: **2.1. táblázat**). A 2021–2027-es MFF keretében a közös vállalkozások 17 milliárd euró összegű uniós finanszírozása a várakozások szerint mintegy 21,1 milliárd euró (124%) további hozzájárulást fog mozgósítani a magánszektorbeli tagok, a részt vevő államok és nemzetközi szervezetek részéről, miáltal mintegy 38,1 milliárd euró értékben hajthatnak végre kutatási és innovációs projekteket (lásd: **1.3. ábra**).

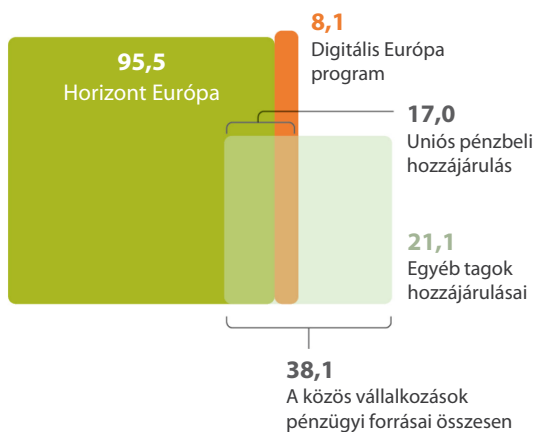
1.3. ábra. A közös vállalkozások tevékenységeihez nyújtott uniós, illetve más forrásokból mozgósított hozzájárulások összesen

milliárd euró

2014–2020-as MFF

2021–2027-es MFF

Forrás: Európai Számvevőszék.

A kutatási és innovációs közös vállalkozások irányítási modelljei

1.18. Mind a tagok közötti, mind az érdekelt felekkel való szoros együttműködés és koordináció biztosítása érdekében a közös vállalkozások irányítási struktúrája legtöbbször az irányító testületből, egy tudományos tanácsadó szervből, az államok képviseleti csoportjából és a közös vállalkozás kutatási és innovációs területén tevékenykedő érdekképviseleti csoportokból áll.

1.19. A közös vállalkozások hasonló jogi struktúrára épülnek, de egyedi jellemzőkkel is bírhatnak, hogy megfeleljenek a saját ágazatuk kutatási és innovációs hátterének. A közös vállalkozások többsége (CA, IHI, Tiszta H2, CBE, SNS, EU-Rail) kétoldalú modellt alkalmaz, amelyben a Bizottság és az ágazati és kutatási magánszféra (köztük társult) tagok alkotják az irányító testületet, és mindkét oldal hozzájárul az adott közös vállalkozás tevékenységeihez. A Globális Egészségügyi EDCTP3 Közös Vállalkozásnak az Európai Unió kívül csak egy tagja képviselteti magát az irányító testületben, az EDCTP, amely a részt vevő államok szövetsége. Néhány közös vállalkozás háromoldalú modellt alkalmaz, amelyben részt vevő államok (Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás, EuroHPC, ECCC) vagy vezető kormányközi szervezetek (SESAR) szintén képviseltetik magukat az irányító testületben, és hozzájárulnak a közös vállalkozás tevékenységeihez.

Fúzióenergia-fejlesztési és ITER Európai Közös Vállalkozás

1.20. A nemzetközi termonukleáris kísérleti reaktorról szóló (ITER) megállapodás 2007. október 24-én lépett hatályba, az ITER Nemzetközi Fúzióenergia-fejlesztési Szervezete

(ITER-IO) tehát ezen a napon jött létre hivatalosan. Az ITER-IO feladata az ITER-projekt végrehajtása, amelynek középpontjában a fúziós létesítményeknek a franciaországi Cadarache-ban történő felépítése áll.

1.21. Az ITER-projekt világszerte hét partnert tömörít: az Európai Uniót képviselő Európai Atomenergia-közösséget (Euratom)², az Egyesült Államokat, Oroszországot, Japánt, Kínát, Dél-Koreát és Indiát. Az építési költségek legnagyobb részét (45,4%) az Unió vállalta fel. Az ITER többi tagjának részesedése egyenként hozzávetőleg 9,1%. A költségek elosztása az üzemeltetési fúziós tesztelési szakaszban módosulni fog: ekkor az Euratom az üzemeltetési költségek 34%-át fogja állni³. 2017-ben az Unió azzal számolt, hogy az ITER-megállapodásban vállalt kötelezettségeknek és a kapcsolódó tevékenységeknek a végrehajtása kapcsán 2035-ig összesen 18,2 milliárd euróra lesz szükség (folyó áron)⁴.

1.22. Hazai ügynökségeiken keresztül az ITER-IO tagjai főként azáltal járulnak hozzá a projekthez, hogy közvetlenül az ITER-IO-nak szállítanak alkatrészeket, berendezéseket, anyagokat, épületeket és szolgáltatásokat (természetbeni hozzájárulások). Emellett pénzügyi (készpénz-) hozzájárulást is nyújtanak az ITER-IO költségvetéséhez. Az ITER-tagok megosztják egymással a fő reaktorelemek gyártásával kapcsolatos feladatokat. A gyártási feladatok felosztását az egyes tagok érdekei, valamint műszaki és ipari kapacitásai mentén alakították ki⁵.

1.23. A Fúziósenergia-fejlesztési és ITER Európai Közös Vállalkozást (F4E) 2007 áprilisában, uniós „belső ügynökségként” hozták létre 35 éves időtartamra. Egyik fő feladata az ITER-projekthez való uniós hozzájárulás irányítása. Az F4E Közös Vállalkozás egy demonstrációs fúziós reaktor és egyes létesítmények megépítése kapcsán szükséges tevékenységeket koordinálja és végrehajtja a kapcsolódó közbeszerzéseket. Az F4E finanszírozását főként az Euratom (mintegy 80%) és az ITER fogadó állama, Franciaország (körülbelül 20%) biztosítja.

---

² Az Euratom tagjai az uniós tagállamok.

³ *A Value estimates for ITER Phases of Construction, Operation, Deactivation and Decommissioning and Form of Party Contributions és a Cost Sharing for all Phases of the ITER Project* című ITER-dokumentumok.

⁴ A becslések a COM(2017) 319 bizottsági közleményen és a kapcsolódó SWD(2017) 232 bizottsági szolgálati munkadokumentum 4. táblázatán alapulnak.

⁵ ITER.org.

1.24. A Bizottság 2017. évi becslése szerint az F4E számára az ITER-projekt és a kapcsolódó tevékenységek végrehajtása európai részének finanszírozásához szükséges teljes Euratom-költségvetés 2035-ig mintegy 15 milliárd eurót tesz ki (folyó áron). Ehhez a fogadó tagállamnak (Franciaország) és a többi Euratom-tagállamnak (ideértve Svájcot és 2020-ig az Egyesült Királyságot is) összesen (folyó áron) további 3,2 milliárd euróval kell hozzájárulnia⁶.

1.25. 2023 szeptemberében az Egyesült Királyság az Euratom társult tagjává vált, az Euratom fúziós programjában azonban nem vesz részt, mivel saját magfúziós stratégiát és programot fog végrehajtani.

A közös vállalkozások kifizetési költségvetése és humán erőforrásai 2023-ban

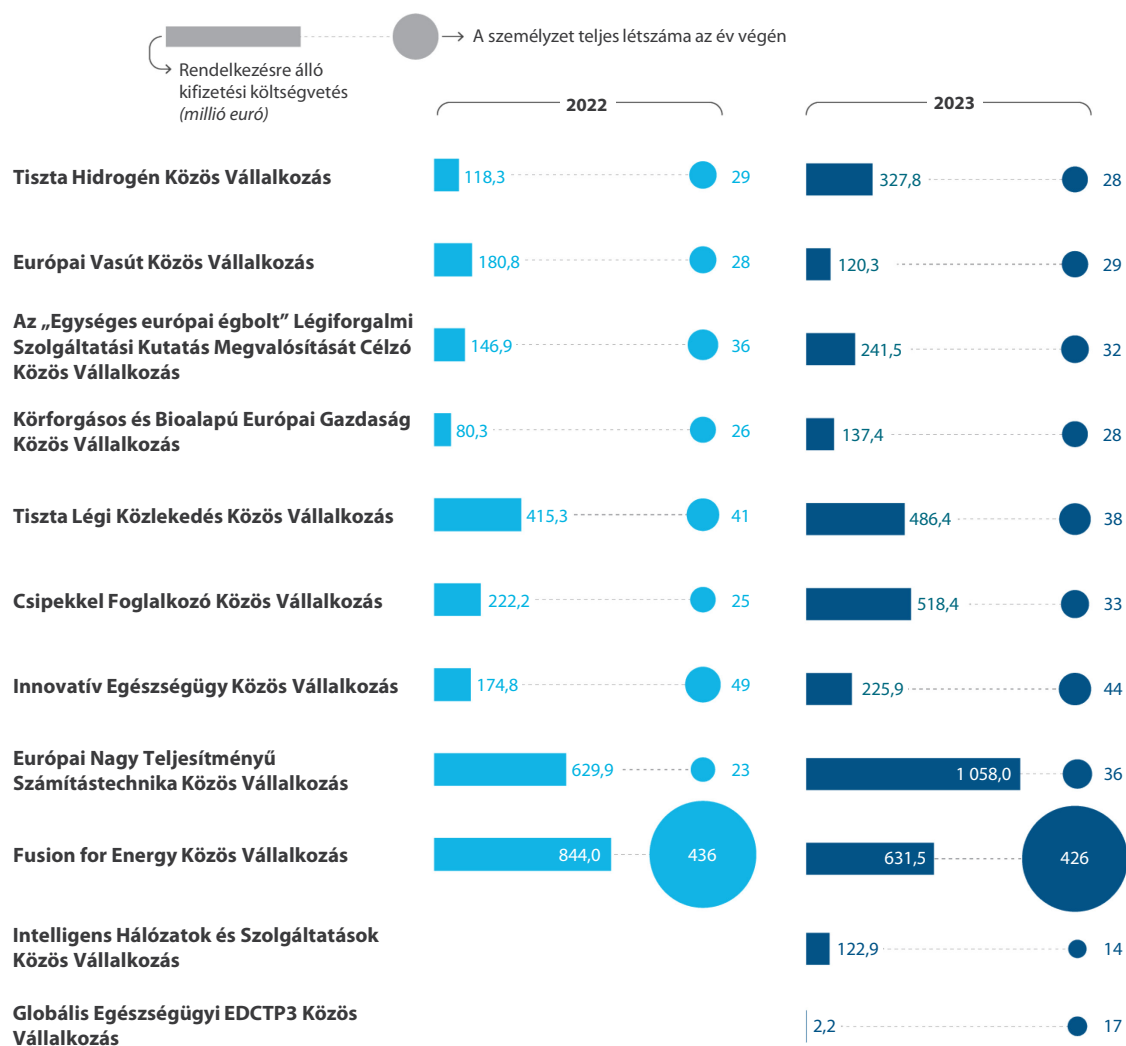
1.26. Az **1.4. ábra** áttekintést nyújt a közös vállalkozások kutatási és innovációs területeiről, kifizetési költségvetésükről és emberi erőforrásairól a 2022. és 2023. évi pénzügyi évre vonatkozóan. 2023-ban az uniós kutatási és innovációs programok keretében működő közös vállalkozások kifizetési költségvetése összesen 3,3 milliárd euró volt (2022: 2,0 milliárd euró). Az F4E teljes kifizetési költségvetése 0,6 milliárd euró volt (2022: 0,8 milliárd euró). A kutatási és innovációs közös vállalkozások kifizetési költségvetésének 2023. évi növekedése azzal magyarázható, hogy 2022-ben kezdték meg a 2021–2027-es többéves pénzügyi keret kutatási programjainak (Horizont Európa, Digitális Európa és CEF2) végrehajtását, továbbá kibővítették az EuroHPC és a Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás hatásköreit, és beszámításra került a 2023-ban pénzügyileg függetlenné vált SNS és Globális Egészségügyi EDCTP3 Közös Vállalkozás költségvetése is.

1.27. 2023 végén az uniós kutatási és innovációs programok keretében működő közös vállalkozások 299 főt foglalkoztattak (2022: 257 fő). A személyzet növekedése azzal magyarázható, hogy az EuroHPC és a Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás további személyzetet vett fel a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret szerinti kibővített hatásköreik és tevékenységeik végrehajtása céljából, valamint az adat immár tartalmazza az SNS és Globális Egészségügyi Közös Vállalkozás adatait is. Az F4E alkalmazásában 426 fő állt (2022: 436). A létszám a tisztviselőket, az ideiglenes és szerződéses alkalmazottakat és a kirendelt nemzeti szakértőket foglalja magában (lásd: **1.4. ábra**).

⁶ A becslések a COM(2017) 319 bizottsági közleményen és a kapcsolódó SWD(2017) 232 bizottsági szolgálati munkadokumentum 4. táblázatán alapulnak.

1.4. ábra. A közös vállalkozások kifizetési költségvetése és humán erőforrásai (2022 és 2023)

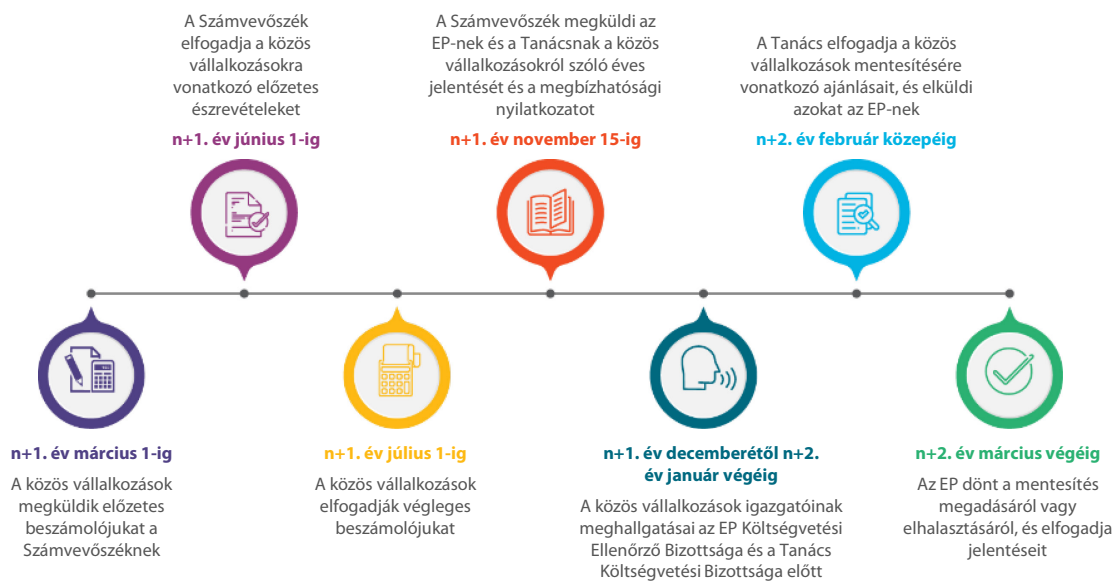

Forrás: Európai Számvevőszék, a közös vállalkozások adatai alapján.

Költségvetési és mentesítési eljárások

1.28. A közös vállalkozások esetében az Európai Parlament (EP) és a Tanács felel az éves költségvetési és mentesítési eljárásért. A mentesítési eljárás időbeli lefolyását az **1.5. ábra** szemlélteti.

1.5. ábra. Éves mentesítési eljárás

Forrás: Európai Számvevőszék.

Ellenőrzésünk

Minden közös vállalkozásra vonatkozóan megbízhatósági nyilatkozatot adunk ki

1.29. Az EUMSZ 287. cikke értelmében ellenőriztük a következőket:

- a) a 11 közös vállalkozásnak a 2023. december 31-én záruló pénzügyi évre vonatkozó éves beszámolója;
- b) a beszámoló alapjául szolgáló tranzakciók jogszerűsége és szabályszerűsége.

1.30. Ellenőrzésünk eredményei alapján az Európai Parlament és a Tanács rendelkezésére bocsátunk közös vállalkozásonként egy-egy megbízhatósági nyilatkozatot a közös vállalkozások beszámolóinak megbízhatóságára, valamint a mögöttes tranzakciók jogszerűségére és szabályszerűségére nézve. Adott esetben, ha indokolt, a megbízhatósági nyilatkozatokat az ellenőri véleménytől független észrevételekkel egészítjük ki (lásd: [3. fejezet](#)).

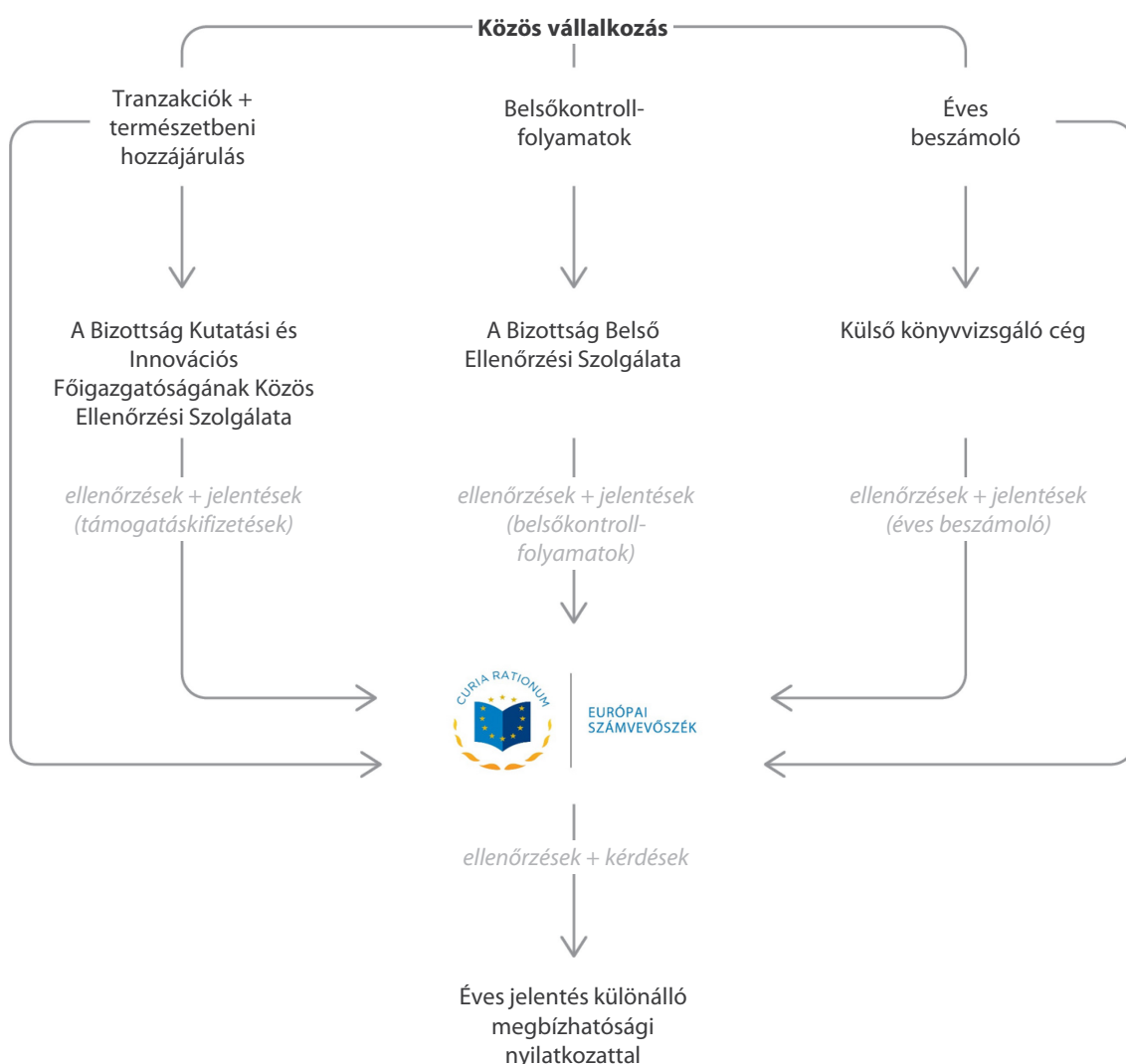
Felhasználjuk más független ellenőrök munkáját

1.31. Az uniós költségvetési rendelet 70. és 71. cikke értelmében a közös vállalkozások éves beszámolóját független külső ellenőrnek kell ellenőriznie. Míg valamennyi közös vállalkozás független külső könyvvizsgáló cégekhez szervezi ki beszámolója megbízhatóságának ellenőrzését, az ilyen ellenőrzések valamennyi vonatkozása, valamint a különálló ellenőrzési jelentés (és az egyes közös vállalkozásokra vonatkozó, abban foglalt megbízhatósági nyilatkozatok) elkészítése továbbra is teljes mértékben a Számvevőszék felelőssége. A nemzetközi ellenőrzési standardoknak megfelelően áttekintettük e külső könyvvizsgálók munkájának minőségét és elegendő bizonyosságot szereztünk arról, hogy a közös vállalkozások 2023. évi éves beszámolóinak megbízhatóságáról alkotott ellenőri véleményünk megfogalmazásakor támaszkodhatunk a munkájukra.

1.32. A Horizont 2020 és a Horizont Európa keretében véletlenszerűen kiválasztott időközi és záró támogatáskifizetéseknek – köztük a kutatási tevékenységeket végrehajtó közös vállalkozások támogatáskifizetéseknek – utólagos ellenőrzését a Bizottság Közös Ellenőrzési Szolgálata (CAS) végzi. A zárókifizetések esetében a kedvezményezetteknek igazolásra be kell nyújtaniuk a pénzügyi kimutatásokat. Ez az igazolás független könyvvizsgáló vagy köztisztviselő által készített tényszerű jelentés, amely lehetővé teszi a Bizottság vagy a támogatást nyújtó uniós szerv számára bizonyosság szerzését arról, hogy a végleges pénzügyi kimutatásokban bejelentett költségek támogathatók. A mögöttes kifizetések jogszerűségére és szabályszerűségére vonatkozó ellenőri véleményünk kidolgozásakor figyelembe vesszük a Közös Ellenőrzési Szolgálat ellenőrzéseinek eredményeit. Végezetül a Bizottság Belső

Ellenőrzési Szolgálata rendszeres kockázatértékelések alapján ellenőrzi, hogy a fő adminisztratív eljárások tekintetében eredményesen működik-e a közös vállalkozások belső kontrollja (lásd: [1.6. ábra](#)).

1.6. ábra. Más független ellenőrök munkájának Számvevőszék általi felhasználása

Forrás: Európai Számvevőszék.

Ellenőrzési megközelítésünk a fő kockázatok értékelésén alapul

1.33. A közös vállalkozások éves beszámolóit és az azok alapjául szolgáló tranzakciók 2023. évi éves ellenőrzését úgy hajtottuk végre, hogy az figyelembe vegye a 2023-ra vonatkozó kockázatértékelésünkben feltárt, alább röviden bemutatott főbb kockázatokat.

A beszámolók megbízhatóságára vonatkozó kockázat: alacsony, illetve közepes

1.34. Az F4E kivételével valamennyi közös vállalkozás számára a 2022-ben létrehozott számviteli szolgáltatási back-office szolgálat készítette el a 2023. évi éves beszámolót. A külső könyvvizsgáló cégek által a beszámolók megbízhatóságára vonatkozóan végzett ellenőrzés és ennek általunk végzett felülvizsgálata megerősítette a back-office számviteli szolgáltatásainak minőségét. Ezért a beszámolók megbízhatóságára vonatkozó kockázatot összességében alacsonynak ítéljük. Az SNS és a Globális Egészségügyi EDCTP3 Közös Vállalkozás esetében a kockázatot közepesnek értékeltük amiatt, hogy a költségvetési előirányzatokat és eszközöket a pénzügyi függetlenség kezdetekor a Bizottságtól a közös vállalkozásokhoz kellett átcsoportosítani.

A bevételek jogszerűségére és szabályszerűségére vonatkozó kockázat: összességében alacsony

1.35. Mivel a közös vállalkozások 2023. évi bevételei főként a Bizottság kutatási alapjaiból (Horizont Európa és Horizont 2020) és az Euratom költségvetéséből származó pénzügyi hozzájárulásokból álltak, a bevételek jogszerűségével és szabályszerűségével kapcsolatos kockázatot valamennyi közös vállalkozás esetében alacsonynak ítéltük.

Az igazgatási kiadások jogszerűségére és szabályszerűségére vonatkozó kockázat: összességében alacsony, kivéve néhány közös vállalkozás esetében a munkaerő-felvételi eljárások területét

1.36. A bérek és az igazgatási kifizetések főként rutinjellegű kifizetésekből állnak. Ezenkívül a béreket a Bizottság Személyi Juttatásokat Kezelő és Kifizető Hivatala kezeli, és azokat az igazgatási kiadásokra irányuló külön értékelések keretében ellenőrizzük. Az elmúlt években nem merült fel lényeges hiba a személyzeti kiadások tekintetében. A felvételi eljárások jogszerűségét és szabályszerűségét érintő kockázat általában alacsony volt, az idén először ellenőrzött SNS és Globális Egészségügyi EDCTP3 Közös Vállalkozás, valamint az EuroHPC és a Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás esetében azonban közepes, ez utóbbiak esetében azért, mert a 2021–2027-es MFF szerinti kibővített hatásköreik és tevékenységeik végrehajtása érdekében rövid idő alatt nagyszámú személyzetet vettek fel.

Az operatív kiadások jogszerűségére és szabályszerűségére vonatkozó kockázat: összességében közepes

1.37. Mivel a kedvezményezettek költségnyilatkozatai általában összetettek, és korábbi ellenőrzéseink hiányosságokat tártak fel a CAS utólagos ellenőrzései és a záró

támogatáskifizetésekre vonatkozó pénzügyi kimutatások igazolása terén, a közös vállalkozások időközi és záró támogatáskifizetéseikhez kapcsolódó kockázatot közepesnek értékeltük.

1.38. Az F4E és az EuroHPC esetében a nagy értékű szerződésekre vonatkozó összetett közbeszerzési eljárások miatt az operatív szerződésekkel kapcsolatos kiadásaihoz kapcsolódó kockázatot közepesnek értékeltük.

A költségvetési gazdálkodáshoz kapcsolódó kockázat: alacsony, illetve közepes

1.39. Az EuroHPC és a Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás esetében a költségvetési gazdálkodással kapcsolatos kockázatot közepesnek minősítettük, mivel rövid időn belül és viszonylag korlátozott emberi erőforrások mellett kellett végrehajtaniuk jelentősen megemelt operatív költségvetésüket. Az F4E esetében is közepes értékelést adtunk: ennek háttérében a tervezett új alapforgatókönyvhöz és a Közös Vállalkozás által nem befolyásolható fontos tényezőkhöz – például az ITER-projekt komponenseinek szükséges javítása, tervezési változtatások és az összeszerelési tevékenységek ideiglenes szüneteltetése – kapcsolódó további, az ITER-projektet érintő esetleges késedelmek és költségnövekedések kockázata állt.

A programvégrehajtáshoz kapcsolódó kockázat: alacsony, illetve magas

1.40. Az EuroHPC esetében magasnak értékeltük a kockázatot, mivel a Közös Vállalkozás vissza nem térítendő támogatásokra vonatkozó finanszírozási rendszere miatt a magánszektorbeli tagok nem tudják elérni a Horizont Európa és a Digitális Európa programokra vonatkozó minimális hozzájárulási céljukat. A CBE esetében pedig azért értékeltük magasnak, mert magánszektorbeli tagjai jelentős mértékben támaszkodnak a kiegészítő tevékenységekhez való hozzájárulásra. Az összes többi közös vállalkozás esetében a kockázatot alacsonynak ítéltük.

A csalásgyanús eseteket jelentjük az illetékes uniós szerveknek

1.41. Együttműködünk az Európai Csalás Elleni Hivatallal (OLAF) az Unió pénzügyi érdekeit sértő csalás és egyéb jogellenes cselekmény gyanúját felvető ügyekben, továbbá az Európai Ügyészséggel (EPPO) az Unió pénzügyi érdekeit sértő bűncselekmények gyanúja esetén. Ha ellenőrzési munkánk során gyanús esettel találkozunk, minden esetben értesítjük az OLAF-ot vagy az EPPO-t, bár ellenőrzéseinket nem kifejezetten úgy tervezzük meg, hogy alkalmasak legyenek a csalások felderítésére. A 2023. évi pénzügyi évre vonatkozóan egy ilyen értesítést küldtünk az OLAF-nak.

A támogatáskifizetésekre vonatkozó ellenőrzési megközelítésünk

1.42. A kutatási és innovációs projekteket végrehajtó tíz közös vállalkozás támogatáskifizetéseit vizsgálva a CAS utólagos ellenőrzéseiből nyert bizonyosságot kiegészítettük egy 30 támogatáskifizetési tranzakcióból álló mintára vonatkozóan a kedvezményezetteknel végzett részletes ellenőrzéssel (közvetlen tételes tesztelés). Ezeket a tranzakciókat véletlenszerűen (pénzegység alapú mintavétellel) választottuk ki a közös vállalkozások által 2023-ban teljesített valamennyi időközi (elszámolási) és záró támogatáskifizetésből. A sokaság főként a Horizont 2020 tevékenységeihez kapcsolódó kifizetésekből állt, a Horizont Európa és a Digitális Európa tevékenységeihez kapcsolódó időközi kifizetések ugyanis csak 2024-ben várhatók.

1.43. Az egyes közös vállalkozások esetében a mögöttes támogatáskifizetések jogszerűségére és szabályszerűségére vonatkozó véleményünket a következő szempontok külön értékelésére alapoztuk:

- a) a közös vállalkozás egyedi hibaaránya a CAS utólagos Horizont 2020 támogatáskifizetési ellenőrzéseinek eredményei alapján, beleértve a reprezentatív hibaarányra és a fennmaradó hibaarányra vonatkozó számítások helyességének és teljességének értékelését;
- b) a közös vállalkozások összességében a támogatáskifizetésekre irányuló tételes tesztelés eredményein alapuló közös hibaarány;
- c) tételes tesztelésünkön belül az adott közös vállalkozás tranzakcióival kapcsolatos megállapítások.

1.44. A 2021–2027-es MFF Horizont Európa és Digitális Európa programjai keretében számos fontos változás történt a közös vállalkozások belsőkontroll-keretrendszerében. A Bizottság például a [Horizont Európa programra vonatkozó kontrollstratégiájában](#) kijelenti, hogy a CAS csak a kiadások reprezentatív mintájának utólagos ellenőrzését fogja elvégezni el a program egészére nézve, azonban be fogja szüntetni a Horizont Európa egyes érdekelt feleinek, például a közös vállalkozásoknak az egyedi reprezentatív utólagos ellenőrzését. Az új rendelkezések értelmében a közös vállalkozások csak azon kedvezményezettek és projektek esetében kérhetnek kockázatalapú utólagos ellenőrzéseket, akik (amelyek) esetében egyértelműen megállapították a magas kockázatot. A Bizottság (a Tartalmak, Technológiák és Kommunikációs Hálózatok Főigazgatósága, az Európai Egészségügyi és Digitális Végrehajtó Ügynökség támogatásával) hasonló közös ellenőrzési stratégia végrehajtását tervezi a Digitális Európa program keretében folyósítandó támogatások kifizetésére vonatkozóan.

EURÓPAI
SZÁMVEVŐSZÉK

2. fejezet

Az ellenőrzési eredmények áttekintése

Bevezetés

2.1. Ez a fejezet áttekintést nyújt a közös vállalkozásokra irányuló, a 2023. évi pénzügyi évre vonatkozó éves ellenőrzéseink eredményeiről, ideértve a közös vállalkozások kockázatalapú támogatás-végrehajtási kontrollrendszeréről készített értékelésünket, valamint az általunk ugyanezen év folyamán végzett, több közös vállalkozást érintő egyéb ellenőrzések eredményeit. Ellenőrzésünk alapján intézkedések megtételére teszünk javaslatot a közös vállalkozásoknak.

Ellenőri vélemények a közös vállalkozásokról

Vélemények a beszámoló megbízhatóságáról

2.2. A 11 közös vállalkozás éves beszámolójának megbízhatóságáról hitelesítő ellenőri véleményt adtunk ki. Véleményünk szerint a közös vállalkozások 2023. december 31-ével záruló évre vonatkozó beszámolója minden lényeges szempontból híven, pénzügyi szabályzatának, valamint a Bizottság számvitelért felelős tisztviselője által elfogadott, a közszektor számára kidolgozott, nemzetközileg elismert normákon alapuló számviteli szabályoknak megfelelően tükrözi a közös vállalkozások 2023. december 31-i pénzügyi helyzetét, a tárgyévi gazdasági események eredményét, a pénzforgalmat és a nettó eszközállomány változásait.

Figyelemfelhívó megjegyzés az F4E éves beszámolójával kapcsolatban

2.3. Felhívjuk a figyelmet az F4E Közös Vállalkozás 2023. évi éves beszámolójában szereplő alábbi kérdésekre:

- Az F4E az ITER-projekttel kapcsolatos szállítási kötelezettségek teljesítésének összköltségét („előzetes becsült összköltség”) 2016. évi mérföldkövek és költségbecslések alapján becsülte 21,2 milliárd euróra (2023-as értéken). Az összeget ezért jelentős mértékben felülvizsgálhatják, miután az ITER Tanácsa jóváhagyta az ITER-projekt új alapkoncepcióját és követelményeit.
- A Közös Vállalkozás 2023 májusában kinevezett új igazgatóját annak irányító testülete felkérte, hogy szervezze át a Közös Vállalkozás jelenlegi szervezeti felépítését annak érdekében, hogy az hatékonyabbá váljon, és jobban igazodjon célkitűzéseinek, többek között az ITER jövőbeli alapkoncepciójához kapcsolódó célkitűzéseknek az eléréséhez.
- A Covid19-válság és az Ukrajna elleni agressziós háború által kiváltott ellátásilánc-problémák miatt az F4E műveleteit jelentős és elhúzódó inflációs hatás éri. A Közös Vállalkozás becslése szerint az előzetes becsült összköltségre gyakorolt teljes hatás (2008-as értéken) 258 millió euró lesz.

Figyelemfelhívó megjegyzés az EuroHPC éves beszámolójával kapcsolatban

2.4. Felhívjuk a figyelmet az EuroHPC Közös Vállalkozás által kapott pénzbeli hozzájárulások számviteli kezelésének változására, amely az előző év megfelelő összehasonlító adatainak

újramegállapítását vonta maga után, valamint arra, hogy a Közös Vállalkozás úgy értékelte: az egyik jelentős beszállítója pénzügyi helyzetéből adódóan 88 millió euróra tehető potenciális pénzügyi hatásnak van kitéve.

Figyelemfelhívó megjegyzés az SNS és a Globális Egészségügyi EDCTP3 éves beszámolójával kapcsolatban

2.5. Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a közös vállalkozások pénzügyileg független működésének 2023 utolsó negyedében történő megkezdéséig a Bizottság volt felelős azok létrehozásáért és kezdeti működéséért.

Egyéb kérdések a CA Közös Vállalkozás éves beszámolójával kapcsolatban

2.6. Felhívjuk a figyelmet arra, hogy az Európai Bizottság kísérleti rendszerfejlesztési és -tesztelési projektje keretében a CA új költségvetési, számviteli és pénzügyi rendszert (SUMMA) alkalmaz.

Vélemények a beszámoló alapjául szolgáló bevételek jogszerűségéről és szabályszerűségéről

2.7. Az elmúlt két évhez hasonlóan a 2023. december 31-ével záruló évre vonatkozó éves beszámoló alapjául szolgáló bevételek jogszerűségére és szabályszerűségére vonatkozóan valamennyi közös vállalkozásra nézve hitelesítő ellenőri véleményt bocsátottunk ki. Véleményünk szerint a bevételi tranzakciók minden lényeges szempontból jogszerűek és szabályszerűek voltak.

Vélemények a beszámoló alapjául szolgáló kifizetések jogszerűségéről és szabályszerűségéről

2.8. Az elmúlt két évhez hasonlóan a 2023. december 31-ével záruló évre vonatkozó éves beszámoló alapjául szolgáló kifizetések jogszerűségére és szabályszerűségére vonatkozóan valamennyi közös vállalkozásra nézve hitelesítő ellenőri véleményt bocsátottunk ki. Véleményünk szerint a kifizetési tranzakciók minden lényeges szempontból jogszerűek és szabályszerűek voltak.

Több területen is szükség van fejlődésre

2.9. Észrevételeket tettünk – véleményeinktől függetlenül –, hogy kiemeljük a programvégrehajtás, a humánerőforrás-gazdálkodás, valamint a kifizetések irányítási és kontrollrendszere terén javításra szoruló területeket. Ezeket az észrevételeket az alábbiakban foglaljuk össze, részletesen pedig a **3. fejezetben** olvashatók.

Hiányosságok a közös vállalkozások kutatási és innovációs programjainak végrehajtásában

Néhány közös vállalkozás nem fogja teljesíteni a Horizont 2020 időszakán belül a hozzájárulási célkitűzését

2.10. A Horizont 2020 program (2014–2020-as MFF) esetében a közös vállalkozások alapító rendeletei tagkategóriánként (EU, magánszektorbeli tagok, részt vevő államok, nemzetközi szervezetek) határozzák meg a program keretében a közös vállalkozások egyedi kutatási és innovációs tevékenységeihez nyújtandó hozzájárulási célértékeket. E célkitűzéseket a **2.1. ábra** mutatja be.

2.11. A **2.1. táblázat** tanúsága szerint 2023 (a program tizedik éve) végéig a közös vállalkozások igen eltérő eredményeket értek el az alapító rendeleteikben a tagokra nézve meghatározott hozzájárulási célok tekintetében. A CA, a Tiszta H2 és az EU-Rail a hozzájárulási célértékek több mint 100%-át teljesítette, főként mivel magánszektorbeli tagjaik a közös vállalkozások kutatási munkaprogramján kívüli kiegészítő tevékenységekhez is hozzájárultak (IKAA). Több, alacsonyabb arányt elérő közös vállalkozás a következőkkel magyarázta ezt a helyzetet: kutatási területeik jellege hosszú távú projekteket tesz szükségessé (IHI és EuroHPC); a projekteket végrehajtó globális konzorciumok nagy száma (IHI); a magánpartnerek elégtelen hozzájárulási lehetőségei (EuroHPC); a részt vevő államok csak az általuk támogatott projektek befejezésekor jelenítik meg és számolnak be költségeikről (Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás).

2.1. táblázat. A 2014–2020-as MFF: a tagok hozzájárulása összesen (millió euró)

A tagok hozzájárulási céljai (az alapító rendelet és jogi határozatok alapján)				A Horizont 2020 program keretében működő közös vállalkozások	A tagok hozzájárulásai (2023.12.31-ig)					
Unió pénzügyi hozzájárulás (a)	Egyéb tagok: IKOP és pénzügyi hozzájárulás (1) (b)	Egyéb tagok: IKAA (2) (c)	Összesen (d) = (a)+(b)+(c)		Unió pénzügyi hozzájárulás (e)	Egyéb tagok: IKOP (validált) és pénzügyi hozzájárulás (1) (f)	Egyéb tagok: IKOP (jelentett, nem validált) (1) (g)	IKAA (h)	Összesen (i) = (e)+(f)+(g)+(h)	Teljesítési arány (j) = (i) / (d)
585,0	790,5	n.a.	1 375,5	SESAR	563,0	538,9	105,1	n.a.	1 207,0	88%
1 755,0	1 228,6	965,3	3 948,9	CS 2 – CA	1 713,5	859,8	244,3	1 407,7	4 225,3	107%
1 638,0	1 638,0	n.a.	3 276,0	IMI 2 – IHI	1 125,0	1 111,6	182,3	n.a.	2 418,9	74%
665,0	95,0	285,0	1 045,0	FCH 2 – Tisza H2	634,4	87,0	47,7	1 039,1	1 808,2	173%
1 185,0	2 827,5	n.a.	4 012,5	ECSEL – Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás	1 172,5	1 624,1	1 052,0	n.a.	3 848,6	96%
835,0	285,5	2 444,5	3 565,0	BBI – CBE (4)	783,3	114,1	58,6	2 150,6	3 106,6	87%
398,0	350,0	120,0	868,0	SZR – EU-RAIL	395,7	328,4	44,7	266,8	1 035,6	119%
536,0	908,0	n.a.	1 444,0	EuroHPC (3)	445,0	129,6	70,3	n.a.	644,9	45%
7 597,0	8 123,1	3 814,8	19 534,8	Összesen	6 832,4	4 793,5	1 805,8	4 864,2	18 295,0	94%

(1) Ide tartoznak a részt vevő államok (Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás, EuroHPC) és a nemzetközi szervezetek (SESAR) által nyújtott IKOP és pénzügyi hozzájárulások.

(2) Természetbeni hozzájárulások a közös vállalkozások munkatervén kívüli kiegészítő tevékenységekhez.

(3) Az EuroHPC esetében az uniós hozzájáruláshoz tartozik a CEF-programból biztosított 100 millió euró is.

(4) A CBE esetében az Unió és a magánszektorbeli tagok pénzügyi hozzájárulási célértékei, 140 millió euróval csökkentve. A magánszektorbeli tagok természetbeni hozzájárulási célértékei a Közös Vállalkozás éves munkaprogramja alapján.

Forrás: Európai Számvevőszék, a közös vállalkozások adatai alapján.

2.12. A 2.2. táblázat a közös vállalkozások tagjainak jogi kötelezettségvállalásait mutatja be a Horizont 2020 keretében aláírt támogatási megállapodások, illetve szerződések értéke tekintetében (ezek képezik a tagok által a közös vállalkozások operatív tevékenységeihez fizetendő hozzájárulások alapját).

2.2. táblázat. A 2014–2020-as MFF: A tagok operatív költségekre lekötött hozzájárulásai (millió euró)

A tagok hozzájárulása az operatív költségekre (az alapító rendelet és a jogi határozatok értelmében)				Aláírt támogatási megállapodások és szerződések (2023.12.31-i állapot)					
Unió pénzügyi hozzájárulás (maximum)	Egyéb tagok: IKOP (minimum) és pénzügyi hozzájárulás (1)	Összesen	A Horizont 2020 program keretében működő közös vállalkozások	Lekötött uniós társfinanszírozás	%	Egyéb tagok: IKOP és pénzügyi hozzájárulás (lekötött) (1)	%	Összesen	Programvégrehajtási arány
555,8	747,0	1 302,8	SESAR	555,8	100%	613,3	82%	1 169,1	90%
1 716,0	1 189,6	2 905,6	CS 2 – CA	1 716,0	100%	1 073,6	90%	2 789,6	96%
1 595,4	1 595,4	3 190,8	IMI 2 – IHI	1 452,1	91%	1 499,4	94%	2 951,5	93%
646,0	76,0	722,0	FCH 2 – Tisza H2	646,0	100%	159,1	209%	805,1	112%
1 169,7	2 787,5	3 957,2	ECSEL – Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás	1 169,7	100%	2 650,7	95%	3 820,4	97%
816,1	266,6	1 082,7	BBI – CBE (2)	815,8	100%	258,4	97%	1 074,2	99%
384,5	336,5	721,0	SZR – EU-RAIL	384,5	100%	360,1	107%	744,6	103%
526,0	896,0	1 422,0	EuroHPC (3)	525,6	100%	556,7	62%	1 082,3	76%
7 409,5	7 894,6	15 304,0	Összesen	7 265,5	98%	7 171,3	91%	14 436,8	94%

(1) Ide tartoznak a részt vevő államok (Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás, EuroHPC) és a nemzetközi szervezetek (SESAR) által nyújtott IKOP és pénzügyi hozzájárulások.

(2) Az IKOP-ra vonatkozó hozzájárulási célok a Közös Vállalkozás éves munkatervén szerinti plusz a csökkentett operatív pénzügyi hozzájárulások.

(3) A részt vevő államok finanszírozzák az Unió által nem fedezett fennmaradó részt, a magánszektorbeli tagok pedig csak a támogatási intézkedések maximális támogatható költségein felül járulnak hozzá.

Forrás: Európai Számvevőszék, a közös vállalkozások adatai alapján.

2.13. Ami a SESAR-t illeti, nemzetközi szervezetének egyik tagja, az Eurocontrol a hozzájárulási céljának csak mintegy 70%-át kötötte le. Emiatt nem állt a Közös Vállalkozás rendelkezésére valamennyi tervezett hozzájárulás, így nem tudta teljes mértékben végrehajtani a Horizont 2020 keretprogram rá eső részét.

2.14. 2023-ban a CBE a 2730 millió euró összegű átfogó cél elérése érdekében 2444,5 millió euróra növelte a magánszektorbeli tagok kiegészítő tevékenységekhez való hozzájárulását. Mivel a kiegészítő tevékenységekhez való hozzájárulás a Közös Vállalkozás kutatási munkatervén kívül eső tevékenységekhez biztosít forrásokat, ezek nagy összegű célértéke kockázatot jelent a Közös Vállalkozás Horizont 2020 program keretében meghatározott célkitűzéseinek elérése szempontjából.

2.15. 2023 végéig az EuroHPC magánszektorbeli tagjai csak 18,4 millió euró összegű természetbeni hozzájárulást jelentettek be a Horizont 2020 projektekre, ami jelentősen elmarad attól a 420 millió euró összegű minimális céltól, amelyet a magánszektorbeli tagoknak a program végéig el kell érniük. Amint a közös vállalkozásokról szóló 2022. évi éves jelentésünkben (3.9.17. bekezdés) is megjegyeztük, az EuroHPC Közös Vállalkozás támogatási tevékenységeinek finanszírozására vonatkozó rendelkezései nyomán nem érték el a magánszektorbeli tagok természetbeni hozzájárulásának azt a szintjét, amelyet a Közös Vállalkozás Horizont 2020 programra vonatkozó alapító rendelete meghatároz. Az EuroHPC többi tagja (magán-, illetve nemzetközi szervezet) által a Közös Vállalkozás operatív tevékenységeihez nyújtott természetbeni hozzájárulások jelentős csökkenése veszélyezteti a Horizont 2020 program rá eső részének általános megvalósítását.

Előfordulhat, hogy az EuroHPC nem éri el a magánszektorbeli tagok hozzájárulási céljait a Horizont Európa és a Digitális Európa időszakán belül

2.16. A 2021–2027-es többéves pénzügyi keretre vonatkozó új EuroHPC alapító rendelet értelmében a magánszektorbeli tagok hozzájárulási célkitűzései több mint kétszeresükre (420 millió euróról 900 millió euróra) nőttek az előző MFF programjához képest. Amint az Európai Unió közös vállalkozásairól szóló 2022. évi éves jelentésünkben (3.9.19. bekezdés) is megjegyeztük, ha a Közös Vállalkozás finanszírozásra vonatkozó rendelkezései a 2021–2027-es időszak programjai esetében változatlanok maradnak, akkor nem fogja elérni a magánszektorbeli tagok jóval nagyobb összegű hozzájárulási célértékeit. Ez veszélyezteti a Közös Vállalkozás általános 2021–2027-es programcéljainak elérését.

1. intézkedés

Annak biztosításához, hogy a 2021–2027-es időszak programjai (Horizont Európa és Digitális Európa) esetében elérje a magánszektorbeli tagok hozzájárulási célértékeit, az EuroHPC Közös Vállalkozás támogassa a jelenlegi célérték bizottsági újraértékelését.

A végrehajtás határideje: 2025 közepe.

Eddig a 2021–2027-es többéves pénzügyi keret programjai esetében a közös vállalkozások átlagosan a tagjaik hozzájárulási célértékeinek 16%-át érték el

2.17. A 2.3. táblázat tanúsága szerint 2023 végéig (a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret harmadik évének végéig) a közös vállalkozások az új innovációs és kutatási programok (Horizont Európa, Digitális Európa, CEF2) esetében a tagok hozzájárulási céljainak mintegy 16%-át érték el. A közös vállalkozások új alapító rendeletei értelmében a magánszektorbeli tagokra vonatkozó cél „operatív tevékenységekhez nyújtott természetbeni hozzájárulások” (IKOP), illetve „kiegészítő tevékenységekhez nyújtott természetbeni hozzájárulások” (IKAA) formájában érhető el.

2.3. táblázat. A tagok hozzájárulása a Horizont Európa, a Digitális Európa és a CEF2 programokhoz (millió euró)

A tagok hozzájárulásai (az alapító rendelet és jogi határozatok alapján)				A tagok hozzájárulásai (2023.12.31-ig)								
Uniósi pénzbeli hozzájárulások	A magánszektorbeli tagok hozzájárulásai (1)	Egyéb tagok hozzájárulásai (2)	Összesen	A Horizont Európa és a Digitális Európa program keretében működő közös vállalkozások	Validált uniós pénzbeli hozzájárulások	Nem validált uniós pénzbeli hozzájárulások	A magánszektorbeli tagok validált hozzájárulásai	A magánszektorbeli tagok bejelentett, nem validált hozzájárulásai	Az egyéb tagok validált hozzájárulásai	Az egyéb tagok bejelentett, nem validált hozzájárulásai	Összesen	Megvalósulási arány
600,0	500,0	500,0	1 600,0	SESAR 3	157,2	2,0	7,7	55,5	13,0	14,9	250,3	16%
1 700,0	2 400,0	n.a.	4 100,0	CA	376,7	176,9	3,8	507,8	n.a.	n.a.	1 065,2	26%
1 200,0	1 200,0	n.a.	2 400,0	IHI	72,9	9,9	2,8	14,4	n.a.	n.a.	100,0	4%
1 200,0	1 000,0	n.a.	2 200,0	Tiszta H2	277,8	61,1	685,3	247,2	n.a.	n.a.	1 271,4	58%
4 175,0	2 537,4	4 112,7	10 825,1	Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás	241,8	278,7	1,5	76,0	81,9	n.a.	679,9	6%
1 000,0	1 000,0	n.a.	2 000,0	CE	80,2	7,4	1,7	65,2	n.a.	n.a.	154,5	8%
600,0	600,0	n.a.	1 200,0	EU-RAIL	178,6	8,9	75,8	70,3	n.a.	n.a.	333,6	28%
3 081,3	900,0	2 989,3	6 970,6	EuroHPC 2	100,7	657,0	0,0	0,8	36,6	101,9	897,0	13%
900,0	900,0	n.a.	1 800,0	SNS	288,9	14,6	0,7	219,9	n.a.	n.a.	524,1	29%
800,0	800,0	n.a.	1 600,0	GH	48,9	1,2	n.a.	152,8	n.a.	n.a.	202,9	13%
15 256,3	11 837,4	7 602,0	34 695,8	Összesen	1 824,6	1 217,7	779,3	1 409,8	131,6	116,8	5 478,8	16%

(1) Ide tartoznak a magánszektorbeli tagok által nyújtott IKOP, IKAA és pénzbeli hozzájárulások.

(2) Ide tartoznak a részt vevő államok (Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás, EuroHPC) és a nemzetközi szervezetek (SESAR 3) által nyújtott pénzbeli hozzájárulások.

Forrás: Európai Számvevőszék, a közös vállalkozások adatai alapján.

A közös vállalkozások nehézségekkel szembesültek a 2023. évi operatív költségvetésük végrehajtása során

2.18. A közös vállalkozások kifizetési költségvetésének mintegy 95%-át a kedvezményezetteknek nyújtott vissza nem térítendő támogatások teszik ki (operatív költségvetés). Több közös vállalkozás az operatív költségvetés alacsony végrehajtási arányáról (70%) számolt be 2023-ban, mert a Horizont Európa és a Digitális Európa tevékenységei a vártnál lassabban indultak be (CA, Tiszta H2 és EuroHPC). A Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás azt is kifejtette, hogy a helyzetet tovább súlyosbította, hogy 2023 szeptemberében a KDT Közös Vállalkozás Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozássá alakulása késsedelemmel ment végbe, amit a 2023. évi operatív kifizetési költségvetés jelentős növekedése is kísért. Emellett a Horizont 2020 operatív költségvetésének végrehajtását a folyamatban lévő Horizont 2020 tevékenységek befejezésének késsedelmei befolyásolták (Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás, EuroHPC és EU-Rail).

2.19. Az F4E-nél fontos külső tényezők, valamint a jelenlegi, 2016. évi alapkoncepció aktualizálásának hosszadalmas és késedelmes folyamata befolyásolták a Közös Vállalkozás 2023-ra tervezett operatív tevékenységeit. Mindez jelentősen növelte a jövőbeli költségvetésekbe átcsoportosított, fel nem használt kötelezettségvállalási előirányzatok összegét.

2023-ban több közös vállalkozás esetében alacsony volt az igazgatási kifizetési költségvetés végrehajtási aránya

2.20. A közös vállalkozások 2023. évi költségvetésének mintegy 3–11%-a bérkiadásokból és egyéb működési költségekből áll (igazgatási költségvetés). Több közös vállalkozás esetében alacsony (75% alatti) volt a végrehajtási arány a bérkiadásokra szánt költségvetés fel nem használt összegeinek jelentős mértékű átcsoportosítása miatt (EuroHPC és CBE), illetve mivel egyes szolgáltatási szerződéseket késve kötöttek meg vagy az év vége felé felfüggesztették, és ezért nem számlázták ki őket (SESAR, Tiszta H2, CBE, EuroHPC).

Több közös vállalkozás jelentős mértékű fel nem használt uniós pénzügyi hozzájárulásokat halmozott fel

2.21. Annak ellenére, hogy 2023. évi operatív kifizetési keretük végrehajtási aránya alacsony (19%–51%) volt, a CA, a Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás és az EuroHPC 2023-ban további uniós pénzügyi hozzájárulásokat igényeltek, amelyek jelentősen meghaladták az arra az évre tervezett kifizetések teljesítéséhez szükséges igényüket. Így a közös vállalkozások mintegy 1,5 milliárd euró összegű többletet halmoztak fel, ami tehát 2023-ban nem állt az Unió rendelkezésére más uniós tevékenységek finanszírozására. Ez a gyakorlat arra enged következtetni, hogy e három közös vállalkozás készpénztervezését hiányosságok jellemzik.

2. intézkedés

A CA, a Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás és az EuroHPC egyrészt dolgozzon ki korrekciós mechanizmusokat készpénztöbbletük észszerű szintre való csökkentésére, másrészt a Bizottsággal együttműködve igazítsák az egyes pénzügyi évekre vonatkozó készpénzigényüket a becsült kiadási szükségleteikhez.

A végrehajtás határideje: 2025 vége.

A személyzeti költségekkel és felszerelésekkel kapcsolatos, régóta fennálló rendszerszintű hibák a támogatáskifizetésekből

2.22. A kedvezményezettek Horizont 2020 támogatáskifizetéseiből álló mintán végzett 2023. évi ellenőrzéseink a korábbi évekhez hasonlóan régóta fennálló rendszerszintű hibákat tártak fel, főként a bejelentett személyzeti és felszerelési költségekhez kapcsolódóan. A Horizont Európa és a Digitális Európa időközi kifizetéseiből álló sokaság mérete nem volt kellően nagy ahhoz, hogy 2023. évi mintánkban szerepelhessen. A támogatáskifizetéseknél feltárt leggyakoribb hibák a következők voltak:

- az óradíjak helytelen kiszámítása;
- nem támogatható prémiumok bejelentése;
- a kettős felső határ elvének be nem tartása;
- a beszámolási időszakon kívüli vagy a szabadság ideje alatti munkaórák, illetve a kizárólag más projekteken dolgozó személyzet munkaóráinak beszámítása;
- nem támogatható felszerelési költségek (például nem támogatható hitelkamatok) bejelentése;
- a levonható hozzáadottérték-adó elszámolása.

2.23. A közös vállalkozásoknál talált hibák extrapolálása a 2023. évi támogatási kiadásai esetében átlagosan éppen a 2%-os lényegességi küszöb alatti hibaarányt jelzett az időközi és záró kifizetések, valamint az elszámolások tekintetében. Emellett a Bizottság Közös Ellenőrzési Szolgálat (CAS) által a közös vállalkozásokra vonatkozó utólagos ellenőrzések eredményei alapján kiszámított fennmaradó hibaarányok a lényegességi küszöb alatt voltak.

Az EuroHPC nem teljesítette munkaerő-felvételi célkitűzését, és hiányosságokat állapítottunk meg a Közös Vállalkozás munkaerő-felvételi eljárásaiban

2.24. A 2021–2027-es többéves pénzügyi keretben az EuroHPC személyzeti létszámát az új alapító rendeletre irányuló bizottsági javaslatban (COM(2020) 569) szereplő jogi pénzügyi kimutatások határozták meg. A 2021–2027-es MFF mintegy 7 milliárd euró összegű forrásainak végrehajtásához az EuroHPC további 39, 2023 végéig betöltendő álláshelyet kapott. Ugyanakkor csak 21 főt tudott felvenni, aminek következtében az alkalmazottak összlétszáma 36-ra nőtt. A Közös Vállalkozás szerint a munkaerő-felvételi cél elérése azért jelentett számára nehézséget, mert kisszámú adminisztratív személyzettel kellett megoldania a szűk, speciális területre szakosodott szakértők eleve nehezebb toborzását.

2.25. Emellett az általunk ellenőrzött felvételi eljárások esetében a kiválasztási bizottság nem minden olyan pályázót vett fel az előválogatott jelöltek listájára, akik megfeleltek az alapvető képesítések és tapasztalatok feltételeinek, hanem csak azokat, akik a bizottság szerint a leginkább megfeleltek a keresett profilnak. A kiválasztási bizottság többek között nem állapodott meg előzetesen egy olyan pontrendszer használatáról, amely lehetővé tenné a legfőbb kritériumok egyértelmű súlyozását, és nem dokumentálta megfelelően a mögöttes döntéshozatali eljárást sem. Ez csökkentette az eljárások átláthatóságát és veszélyeztette a pályázókkal szembeni egyenlő bánásmód általános elveinek megvalósulását.

3. intézkedés

Az EuroHPC nagyobb létszámú személyzetét felhasználva törekedjen munkaerő-felvételi céljának 2024 végéig történő elérésére. A felvételi eljárások átláthatóságának növelése és a kiválasztási bizottság döntéshozatalának alátámasztása érdekében az EuroHPC az előválogatási szakaszban használjon előzetesen elfogadott pontozási táblázatot, a közös vállalkozások és más uniós szervek gyakorlatával összhangban.

A végrehajtás határideje: 2024 vége.

Nem megfelelőek az F4E erőforrásokkal kapcsolatos kockázatértékelési eljárásai, valamint tervezése, monitoringja és beszámolója

2.26. 2019 óta az F4E Közös Vállalkozás a személyzeti szabályzat hatálya alá tartozó személyi állományával közel egyező mértékben alkalmazott külső szolgáltatókat. 2023-ban, valamint a közös vállalkozásokról szóló 2019. évi és 2021. évi éves jelentésünkben (3.9.19., illetve 2.55–2.58. bekezdés) megállapítottuk, hogy az F4E továbbra is nagymértékben függ a külső szolgáltatóktól és ehhez több kockázat is kapcsolódik. 2023-ban megállapítottuk, hogy a Közös Vállalkozás a kockázati nyilvántartásában nem szerepeltetett számos, a külső szolgáltatók hosszú távú nagymértékű igénybevételével kapcsolatos fontos kockázatot, mint például a vállalkozóktól való növekvő függőség és a decentralizált irányítás miatti alacsonyabb munkaerő-hatékonyság. Ha ezek a kockázatok nem szerepelnek a kockázati nyilvántartásban, akkor előfordulhat, hogy a Közös Vállalkozás belső kontrollmechanizmusa nem rendelkezik megfelelő kockázatcsökkentő intézkedésekkel.

2.27. 2023-ban a Bizottság Belső Ellenőrzési Szolgálata a humánerőforrás-gazdálkodásra és az etikára vonatkozó ellenőrzést végzett az F4E Közös Vállalkozásnál, és arról számolt be, hogy az F4E még nem hozott létre a külső szolgáltatókkal kapcsolatos központi koordinációs és irányítási funkciót, és nem dolgozott ki módszertant az összesített humánerőforrás-szükségletének felmérésére. Így az, hogy a Közös Vállalkozás hogyan döntött külső szolgáltatók igénybevételéről, inkább a rendelkezésre álló költségvetési forrásokon, nem pedig a munkateher, valamint a szükséges készségek és kompetenciák pontos értékelésén alapult.

4. intézkedés

Az F4E hozzon létre a külső szolgáltatókkal kapcsolatos központi koordinációs és irányítási funkciót, és alkalmazzon átfogó módszert a teljes humánerőforrás-szükségletének (a személyzeti szabályzat hatálya alatti személyzet és külső szolgáltatók) rendszeres, a munkaterhelés és a szükséges készségek alapján történő értékelésére. A közös vállalkozás emellett a külső szolgáltatók hosszú távú, nagymértékű igénybevételéhez kapcsolódó legfontosabb kockázatokkal is egészítse ki kockázati nyilvántartását.

A végrehajtás határideje: 2025 vége.

Az F4E belsőkontroll-keretrendszere nem rendelkezik integrált kockázatkezelési eljárással

2.28. A Közös Vállalkozás belső ellenőrzési részlege nem tudott kielégítő bizonyítékot szolgáltatni arról, hogy a kockázatkezelési információkat rendszeresen felhasználják belső ellenőrzési tevékenységeik megtervezéséhez. Emellett a Közös Vállalkozás belsőkontroll-keretrendszerébe mindeddig nem vezették be a [Bizottság belsőkontroll-elven alapuló belsőkontroll-keretrendszere](#) által előírt integrált kockázatkezelési folyamatot. E hiányosság miatt előfordulhat, hogy a Közös Vállalkozás nem tudja eredményesen kezelni kockázatait és elérni stratégiai célkitűzéseit.

5. intézkedés

A kockázatok eredményes kezelése érdekében az F4E vezessen be integrált kockázatkezelési eljárást belsőkontroll-keretrendszerébe.

A végrehajtás határideje: 2025 közepe.

Az SNS és a Globális Egészségügyi EDCTP3 Közös Vállalkozás nem kapott megfelelő iránymutatást első éves beszámolójához

2.29. Új közös vállalkozások létrehozásakor a Bizottság felel azok létrehozásáért és kezdeti működésük egészéért mindaddig, amíg nem tudnak saját költségvetést kezelni.

A nemzetközileg elfogadott számviteli standardok nem adnak iránymutatást arról, hogyan készítsék el e szervezetek éves beszámolóikat működési kapacitásuk első évében. Az új közös vállalkozások, például az SNS és a Globális Egészségügyi EDCTP3 Közös Vállalkozás ezért – a Bizottságtól a közös vállalkozások pénzügyileg függetlenné válásával kapcsolatban kapott információk alapján – nehézségekkel szembesültek 2023-ban, első éves beszámolójuk benyújtása során. Különösen nehéz volt különbséget tenni a Bizottság által kezelt pénzügyi

források és azon pénzügyi források között, amelyeket a közös vállalkozások kezeltek, miután pénzügyileg függetlenné váltak.

6. intézkedés

Számviteli iránymutatásokat kell kidolgozni az új közös vállalkozások első éves beszámolójának bemutatására vonatkozó szabályok meghatározásához. Ezen iránymutatások arra vonatkozóan is tartalmazzanak utasításokat, hogy a Bizottság által felhasznált pénzügyi forrásokat hogyan lehet elkülöníteni azon pénzügyi forrásoktól, amelyeket a közös vállalkozások hajtanak végre, miután pénzügyileg függetlenné váltak.

A végrehajtás határideje: 2025 közepe.

A korábbi években megfogalmazott észrevételeink hasznosulása és az általunk javasolt intézkedések végrehajtása

2.30. Ebben a fejezetben áttekintést adunk a korábbi években tett, a **3. fejezetben** található táblázatokban részletesen ismertetett észrevételeink hasznosulásáról, valamint a közös vállalkozásokról szóló 2021. és 2022. évi éves jelentésünk 2. fejezetében javasolt intézkedések végrehajtásáról.

A közös vállalkozások a legtöbb tekintetben végrehajtották az előző években megfogalmazott észrevételeinket

2.31. A különálló éves jelentéseinkben az elmúlt években tett észrevételeink nyomán a közös vállalkozások korrekciós intézkedéseket hajtottak végre. Részletes információk a 3. fejezethez csatolt mellékletekben találhatóak.

2.32. A **2.1. háttérmagyarázat** ismerteti az észrevételek hasznosítására e jelentésben alkalmazott különböző státusztypusokat, és példákkal szemlélteti a vonatkozó tipikus helyzeteket.

2.1. háttérmagyarázat

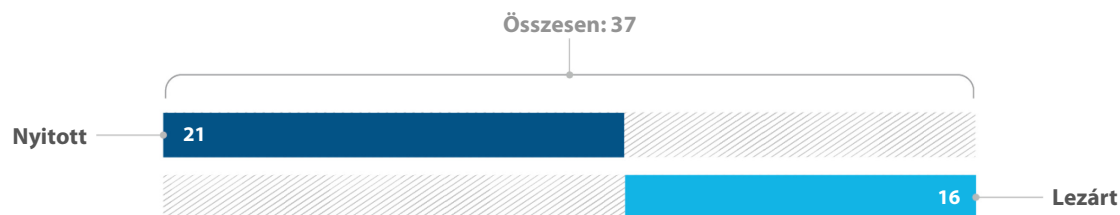
A 3. fejezetben alkalmazott hasznosulási státuszok magyarázata

Lezárt: Bizonyíték van arra, hogy a közös vállalkozás vagy más szervezet korrekciós intézkedést hajtott végre az észrevétel kezelése érdekében, vagy az észrevétel már nem alkalmazandó. Például az észrevétel alapjául szolgáló szerződés lejárt, vagy a körülmények megváltozása miatt a probléma kezelésének költsége meghaladná az előnyeit.

Nyitott: Nem történt korrekciós intézkedés az észrevétel kezelése érdekében, vagy néhány bizonyíték utal ugyan korrekciós intézkedések megtételére, de a folyamat végrehajtása még nem teljes.

2.33. Amint a **2.1. ábra** mutatja, a 2022 végéig megfelelően nem kezelt 37 észrevételből 16-ot (43%) zárhattunk le 2023-ban, miután a közös vállalkozások korrekciós intézkedéseket hoztak. 2023 végére 21 észrevétel (57%) maradt lezáratlan.

2.1. ábra. A korábbi évek észrevételeinek hasznosulási státusza

Megjegyzés: Az IHI és a SESAR Közös Vállalkozás kapcsán az elmúlt években tett valamennyi észrevételt lezártuk, mivel a közös vállalkozások 2023-ban meghozták a korrekciós intézkedéseket.

Forrás: Európai Számvevőszék.

A közös vállalkozások az általunk javasolt, 2023 végéig esedékes intézkedések többségét végrehajtották

2.34. 2023-ban első alkalommal értékeltük a közös vállalkozásokról szóló 2021. és 2022. évi éves jelentésünk 2. fejezetében a közös vállalkozásoknak javasolt intézkedések, köztük a horizontális témák ellenőrzésével kapcsolatos intézkedések végrehajtását is.

2.35. Értékelésünkhöz a közös vállalkozások operatív és pénzügyi projektmonitoringjában, belső kontrolljában és humánerőforrás-gazdálkodásában részt vevő személyzettel készített interjúkat vettük alapul. Emellett megvizsgáltuk a közös vállalkozások által benyújtott alátámasztó dokumentumokat is.

2.36. A [2.4. táblázat](#) a javasolt intézkedések hasznosulásvizsgálatának megállapításait mutatja be. Az általunk javasolt intézkedések kapcsán – az ellenőrzési ajánlásoktól eltérően – nem határoztunk meg határidőt a végrehajtásra. Ennek ellenére a közös vállalkozásokról szóló 2021. és 2022. évi éves jelentésünkben javasolt 15 intézkedés közül 2023 végéig kilencet teljes mértékben, kettőt pedig a legtöbb tekintetben végrehajtottak.

2.37. Három további olyan intézkedés, amelyet néhány tekintetben végrehajtottak, az új többéves pénzügyi keret programjai keretében alkalmazott kockázatalapú ellenőrzési megközelítéshez, a munkaidő-nyilvántartási rendszer bevezetéséhez és az F4E külső szolgáltatóinak igénybevételéhez kapcsolódott. Az az intézkedés, amelyet egyáltalán nem hajtottak végre, a humánerőforrás-gazdálkodáshoz kapcsolódott (ezen a területen a közös vállalkozások nagymértékben függenek a Bizottságtól és annak humánerőforrás-platformjaitól). A nem teljes mértékben végrehajtott, valamint az e fejezetben bemutatott intézkedések esetében meghatároztuk a végrehajtás határidejét, figyelembe véve a közös vállalkozások véleményét is a megvalósíthatóságra vonatkozóan (lásd: [2.4. táblázat](#)).

Intézkedés száma/éve	Közös vállalkozások	Számvevőszéki intézkedés	Az intézkedések végrehajtása terén elért eredmények számvevőszéki elemzése	
			A végrehajtás szintje	Megjegyzések
2./2021	SESAR, CA, IHI, Tiszta H2, CBE, KDT, EU-Rail	Az egységes alap-jogiaktus alapján működő közös vállalkozásoknak közös iránymutatásokat kellene kidolgozniuk, amelyek révén harmonizálható a közös vállalkozások igazgatási költségeinek fogalma, és amelyek alapján kiszámítható a tagok éves pénzügyi hozzájárulása.		2023-ban a közös vállalkozások összehangolt módszert alkalmaztak az igazgatási költségek meghatározására. Jelenleg például a pályázati és támogatás-előkészítési folyamatokban részt vevő szakértőkkel kapcsolatos kiadásokat valamennyi közös vállalkozás működési, nem pedig igazgatási költségnek tekinti.
3./2021	EuroHPC	Az EuroHPC-nek megbízható eljárásokat kell alkalmaznia a természetbeni hozzájárulások tanúsítására és validálására.		2023-ban az EuroHPC belső iránymutatást dolgozott ki és eljárásokat vezetett be a természetbeni hozzájárulások tanúsítására és validálására. A Közös Vállalkozás a tagok (részt vevő államok és magánszektorbeli tagok) és az ezek által kijelölt ellenőrök számára kidolgozott egy módszertant és iránymutatást arról, hogyan kell beszámolni a Horizont 2020 operatív tevékenységeihez és beruházási projektjeihez nyújtott természetbeni hozzájárulásokról. 2023-ban a Közös Vállalkozás éves beszámolójának megbízhatóságát vizsgáló külső ellenőrök e tekintetben nem számoltak be problémákról.
4./2021	Valamennyi közös vállalkozás (az F4E kivételével)	A közös vállalkozásoknak meg kell erősíteniük belső kontrollrendszereiket és ehhez nyomatékosan kell javasolniuk a „Personnel Costs Wizard” informatikai eszköz alkalmazását a hibákra hajlamosabb kedvezményezettek egyes kategóriái, például a kkv-k és az új kedvezményezettek esetében.		A közös vállalkozások aktívan ösztönözték a kedvezményezetteket a „Personnel Costs Wizard” használatára. Szisztematikusan tájékoztatták magánszektorbeli tagjaikat a Bizottság személyzetiköltség-nyilatkozatokról szóló rendszeres webináriumairól, és határozottan ajánlották az újonnan érkezők – és különösen a kkv-k – részvételét ezeken.

Intézkedés száma/éve	Közös vállalkozások	Számvevőszéki intézkedés	Az intézkedések végrehajtása terén elért eredmények számvevőszéki elemzése	
			A végrehajtás szintje	Megjegyzések
5./2021	EuroHPC	A Közös Vállalkozásnak ahhoz, hogy biztosítsa a pénzügyi és belsőkontroll-irányítást, valamint üzletmenet-folytonosságát és fő működési célkitűzéseinek elérését, be kell töltenie a kulcspozíciót betöltő alkalmazotti álláshelyeket.		2023-ban minden fontos vezetői pozíciót betöltötték az EuroHPC Közös Vállalkozásnál. A projektirányítási csoportokat tapasztalt projektfelelősök kinevezésével erősítették meg.
2021.06.	Valamennyi közös vállalkozás (az F4E kivételével)	A közös vállalkozásoknak munkaidő-nyilvántartási rendszert kellene bevezetniük annak érdekében, hogy objektív adatokat gyűjthessenek az alkalmazottak által az egyes tevékenységekre fordított időről.		2023-ban a közös vállalkozások humánerőforrás-ügyi back-office szolgálata megkezdte a közös vállalkozások rendelkezésére álló humánerőforrás-informatikai eszközök (Sysper és Systal) harmonizálását és optimalizálását. 2024-ben a Bizottság a jelenlegi eszközök lecserélése céljából megkezdte egy új, munkaidő-nyilvántartási rendszert is magában foglaló, integrált humánerőforrás-platform (HRT) alkalmazását. Megvalósítás céldátuma: 2025 vége.
7./2021	Valamennyi közös vállalkozás (az F4E kivételével)	A közös vállalkozásoknak formalizált modellt vagy iránymutatást kellene kidolgozniuk arra, hogy tevékenységenként és egységenként hogyan becsülik meg a személyzeti igényeket (beleértve az alapvető kompetenciák iránti igényt is), azzal a céllal, hogy optimalizálják a személyzeti erőforrások felhasználását.		Ezen intézkedés végrehajtását a Bizottságnak (a partner-főigazgatóságoknak és a Költségvetési Főigazgatóságnak) teljes mértékben támogatnia kell, hiszen ő hozza meg a közös vállalkozások jövőbeli forráselosztására vonatkozó végső döntéseket. Ezt ezért csak a közös vállalkozások új megbízatásának előkészítésekor (2026 vége körül) lehet eredményesen végrehajtani. Ehhez pedig valamennyi kutatási közös vállalkozás szoros együttműködésére és felső vezetésük egyértelmű elkötelezettségére lesz szükség. Megvalósítás céldátuma: 2027 vége.

Intézkedés száma/éve	Közös vállalkozások	Számvevőszéki intézkedés	Az intézkedések végrehajtása terén elért eredmények számvevőszéki elemzése	
			A végrehajtás szintje	Megjegyzések
8./2021	F4E	A Közös Vállalkozás vezetésének szigorítania kellene a külső személyzet alkalmazásával kapcsolatos kockázatok csökkentése érdekében már meghozott intézkedéseket, különös tekintettel a nem hatékony irányítás kockázatára, mivel a személyzeti szabályzat hatálya alá tartozó és a külső személyzet felelősségi körei nem különülnek el egymástól egyértelműen.		<p>2022-ben munkacsoportot hoztak létre a külső erőforrások nagymértékű felhasználásának értékelésére azzal a céllal, hogy jobban megtervezzék és indokolják azok igénybevételét. A munkacsoport ezután kidolgozta a külső szolgáltatók igénybevételére vonatkozó szabályokat. Ellenőrzésünk időpontjában (2024. március) a Közös Vállalkozás vezetőségénél még folyamatban volt e szabályok jóváhagyása.</p> <p>2023-ban az F4E-nél a humánerőforrás-gazdálkodásra és az etikára vonatkozó ellenőrzése során az IAS komoly problémákat állapított meg a külső szolgáltatók koordinációs és irányítási funkciójával kapcsolatban (lásd: 2.27. bekezdés).</p> <p>Megvalósítás céldátuma: 2025 vége.</p>
1./2022	EuroHPC, IHI, CBE és Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás	A közös vállalkozásoknak ütemezett cselekvési tervet kell kidolgozniuk a korábbi többéves pénzügyi keretek során jóváhagyott projektek végrehajtásának véglegesítésére.		<p>Az aktualizált e-támogatási rendszer (Compass) új beszámolási és monitoringeszközöket biztosít, amelyeket a közös vállalkozások felhasználhatnak a monitoringeljárás fokozatos kivezetésekor, valamint a meghosszabbítások, illetve a kifizetések felfüggesztése iránti kérelmek értékelésekor.</p> <p>Megvalósítás céldátuma: 2024 vége.</p>

Intézkedés száma/éve	Közös vállalkozások	Számvevőszéki intézkedés	Az intézkedések végrehajtása terén elért eredmények számvevőszéki elemzése	
			A végrehajtás szintje	Megjegyzések
2./2022	EuroHPC és CBE	A magánszektorbeli tagok 2021–2027-es MFF kapcsán vállalt hozzájárulási céljainak elérése érdekében az EuroHPC és a CBE stratégiai programvégrehajtási terv alapján évente kövesse nyomon a magánszektorbeli tagok egyéni hozzájárulásának megvalósulását.		<p>Mindkét közös vállalkozás készített többéves munkaprogramot és költségvetést a 2021–2027-es MFF keretében végrehajtandó tevékenységeikre vonatkozóan, ami lehetővé tette, hogy a többéves tervekhez megbecsüljék a tagok hozzájárulásait. Az Európai Parlament arra kérte a Bizottságot, hogy értékelje újra az EuroHPC magánszektorbeli tagjainak a 2021–2027-es többéves pénzügyi keretre kitűzött hozzájárulási célértékeit.</p> <p>Megvalósítás céldátuma: 2024 vége.</p>
3./2022	Valamennyi közös vállalkozás (az F4E kivételével)	Az átláthatóság növelése érdekében valamennyi közös vállalkozás tegye közzé éves beszámolójában a tagok programszintű hozzájárulásaira vonatkozó releváns információkat. A közös vállalkozások minden olyan program esetében, amelyben műveleteket végeznek, az év végéig tagkategóriánként mutassanak be minden releváns információt, beleértve az adott programra vonatkozóan meghatározott jogi hozzájárulási célokat, valamint a kapott hozzájárulások és a jogi kötelezettségvállalások volumenét.		<p>2023. évi éves beszámolójukban a kutatási és innovációs közös vállalkozások programok szerint lebontva részletes információkat tettek közzé a tagok hozzájárulásának különböző típusairól. Ezen információk alapján a ténylegesen megkapott hozzájárulások összevethetők a jogszabályban meghatározott célokkal.</p>
4./2022	SESAR	A Horizont 2020 kapcsán a Közös Vállalkozás javítsa az előzetes kontrollokra vonatkozó kockázatmegfigyelési megközelítését, hogy feltárja azokat a potenciálisan kockázatos		<p>Ezt az intézkedést lezárták, mivel a Közös Vállalkozás 2023 utolsó negyedében feldolgozta a Horizont 2020 keretében teljesített fennmaradó zárókifizetéseket.</p>

Intézkedés száma/éve	Közös vállalkozások	Számvevőszéki intézkedés	Az intézkedések végrehajtása terén elért eredmények számvevőszéki elemzése	
			A végrehajtás szintje	Megjegyzések
		kedvezményezetteket, akik jelenleg nem tartoznak a sokaságba (például az új piaci belépők, illetve azok a kedvezményezettek, akiknél soha nem végeztek utólagos ellenőrzést), valamint a kockázatos projekteket.		
5./2022	EU-Rail, EuroHPC és Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás	Az EU-Rail és az EuroHPC alkalmazzon strukturált kockázatalapú megközelítést az előzetes kontrollok tekintetében, mind a kapcsolódó projektkockázatokra, mind a kedvezményezettekkel kapcsolatos kockázatokra nézve. Az EU-Rail, az EuroHPC és a Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás továbbá dolgozzon ki belső gyakorlati iránymutatást a kockázatalapú monitoring projektek és kedvezményezettek szintjén történő végrehajtásának módjáról, valamint arról, hogy a személyzetnek hogyan kell használnia a COMPASS rendszerben rendelkezésre álló kockázatkezelési modult.		<p>Az EuroHPC 2024 elejétől alkalmazza a Horizont 2020 tevékenységei és projektjei tekintetében a kockázatalapú megközelítésen alapuló belső kontrollra vonatkozó belső iránymutatását.</p> <p>Az EU-Rail csak egyösszegű támogatásokat fog alkalmazni a Horizont Európa tevékenységeinek végrehajtására. 2023 végén az EU-Rail végrehajtotta a Horizont Európa programra vonatkozó saját előzetes kontrollstratégiáját, amely kockázatalapú megközelítést alkalmaz az egyösszegű támogatások tekintetében. Ez a stratégia a Horizont 2020 keretében folyamatban lévő egyösszegű támogatásokra is alkalmazandó lesz.</p> <p>2024 májusában a Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás végrehajtotta a Horizont 2020 és a Horizont Európa tevékenységeire alkalmazandó, kockázatalapú előzetes belsőkontroll-stratégiáját.</p>
6./2022	SESAR, CA, Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás,	A Közös Vállalkozások biztosítsák, hogy minden megerősített monitoringintézkedést az azonosított kockázatokat célzó egyedi kontrollintézkedések kísérjenek, és hogy		<p>A közös vállalkozások saját belső kockázatalapú előzetes kontrollstratégiájukba konkrét iránymutatást foglaltak bele a megerősített monitoringintézkedésekre vonatkozóan.</p> <p>A megerősített monitoringintézkedésekről szóló legutóbbi jelentések szerint a közös vállalkozások személyzete helyesen alkalmazta azokat.</p>

Intézkedés száma/éve	Közös vállalkozások	Számvevőszéki intézkedés	Az intézkedések végrehajtása terén elért eredmények számvevőszéki elemzése	
			A végrehajtás szintje	Megjegyzések
	EU-Rail és EuroHPC	azokat előre meghatározott határidőn belül nyomon kövessék.		
7./2022	Valamennyi közös vállalkozás (kivéve az EU-Rail és az F4E)	<p>A Horizont Európa keretében valamennyi közös vállalkozás alkalmazzon kockázatalapú megközelítést a támogatáskezelés tekintetében, amely a támogatási megállapodás előkészítésétől a kifizetésig minden fő támogatáskezelési szakaszra kiterjed. Ebben az összefüggésben a közös vállalkozások különösen a következőkről gondoskodjanak:</p> <p>a) a potenciálisan kockázatos kedvezményezetteket és projekteket fokozott előzetes vagy utólagos kontrolloknak vessék alá;</p> <p>b) az utólagos ellenőrzések fontos eredményeit vegyék megfelelően figyelembe a jövőbeli előzetes kontrollokra irányuló kockázatértékelések során.</p>		<p>2024 februárjában a kutatási és innovációs közös vállalkozások közös végrehajtási megközelítést és iránymutatásokat dolgoztak ki a Bizottság Közös Ellenőrzési Szolgálatának Horizont Európa kontrollstratégiájára vonatkozóan, amelyek alternatív bizonyosságszerzési mechanizmusokat és mutatókat vezetnek be annak ellensúlyozására, hogy a Bizottság Horizont Európa kontrollstratégiája nem terjedt ki a közös vállalkozások támogatáskifizetésekkel kapcsolatos bizonyossági igényeire. A Horizont Európa keretében a Bizottság Közös Ellenőrzési Szolgálat most már nem végez közös vállalkozásonkénti utólagos ellenőrzést a kedvezményezettek reprezentatív mintájára és a hibaarány kiszámítására vonatkozóan. A közös vállalkozások közös megközelítését jelenleg teszteli a Bizottság Közös Ellenőrzési Szolgálat.</p> <p>Az EU-Rail, az egyetlen olyan közös vállalkozás, amely kizárólag egyösszegű támogatásokat alkalmaz a Horizont Európa esetében, nem kívánja bevezetni a közös megközelítést és 2023 decemberében saját kontrollstratégiát vezetett be az egyösszegű támogatások tekintetében.</p> <p>Megvalósítás céldátuma: 2024 vége.</p>

Forrás: Európai Számvevőszék.

A közös vállalkozások válasza az 1. és 2. fejezetre

1.13

A Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás szeretné kiemelni, hogy a csipekről szóló rendelet szerinti kiegészítő finanszírozás jelentős, hiszen a Horizont Európa programból 925 millió euró, a Digitális Európa programból pedig 1450 millió euró áll rendelkezésre.

2.29

A Számvevőszék azon kérését követően, hogy határozza meg a Bizottság által kezelt pénzügyi források, valamint az Intelligens Hálózatok és Szolgáltatások Közös Vállalkozás és a Globális Egészségügyi EDCTP3 Közös Vállalkozás által pénzügyi autonómiájukat követően kezelt pénzügyi források közötti felosztást, a Közös Vállalkozás a közzétett információk egyértelműségének javítása érdekében elegendő kiegészítő információt épített be a 2023. évi végleges éves beszámolója feljegyzéseibe.

6. intézkedés

Az Intelligens Hálózatok és Szolgáltatások Közös Vállalkozás és a Globális Egészségügyi EDCTP3 Közös Vállalkozás (a közös vállalkozások számviteli szolgáltatásokra vonatkozó háttériró dai megállapodásain keresztül) tájékoztatni fogja a Bizottság Költségvetési Főigazgatóságát a kérdé sről, amely egyedüli uniós hatóságként dönthet arról, hogy az újonnan létrehozott uniós szerveknek (például a közös vállalkozásoknak és az ügynökségeknek) szükségük van-e az első éves beszámolóik bemutatására vonatkozó külön iránymutatás kidolgozására.

EURÓPAI
SZÁMVEVŐSZÉK

3. fejezet

**Az Európai Unió közös vállalkozásaira vonatkozó
megbízhatósági nyilatkozatok**

3.1. A megbízhatósági nyilatkozatokat alátámasztó információk

A vélemények alapja

3.1.1. Ellenőrzésünket a Könyvvizsgálók Nemzetközi Szövetsége (IFAC) nemzetközi könyvvizsgálati standardjai (ISA) és etikai kódexei, valamint a legfőbb ellenőrző intézményeknek az INTOSAI által elfogadott nemzetközi standardjai (ISSAI) szerint végeztük. A standardok alkalmazásában a Számvevőszék felelősségét a jelentésünknek az ellenőr felelősségével foglalkozó része fejti ki részletesebben. A hivatalos könyvvizsgálóknak a Nemzetközi Számviteli Etikai Standard Testület által kiadott etikai kódexe szerinti függetlenségi követelményeket betartottuk és az ezekben előírt etikai kötelezettségeinknek eleget tettünk. Meggyőződésünk, hogy a megszerzett könyvvizsgálati bizonyíték elégséges és megfelelő alapot nyújt véleményünk kialakításához.

A vezetőség és az irányítással megbízott személyek felelőssége

3.1.2. Az EUMSZ 310–325. cikke és a közös vállalkozások pénzügyi szabályzata értelmében a közös vállalkozások vezetősége felel a beszámolónak – a közzétételre nemzetközileg elfogadott számviteli standardjainak megfelelően történő – elkészítéséért és bemutatásáért, valamint a beszámoló alapjául szolgáló tranzakciók jogszerűségéért és szabályszerűségéért. Ez a felelősség magában foglalja az – akár csalásból, akár tévedésből eredő lényeges hibáktól mentes – pénzügyi kimutatások elkészítését és bemutatását lehetővé tévő belső kontrollrendszer kialakítását, megvalósítását és fenntartását. A vezetőség felelős továbbá annak biztosításáért, hogy a pénzügyi kimutatásokban szereplő tevékenységek, pénzügyi műveletek és információk megfeleljenek az őket szabályozó hatóságok szabályozási keretének. A közös vállalkozások beszámolójának alapjául szolgáló tranzakciók jogszerűségéért és szabályszerűségéért a végső felelősséget az egyes közös vállalkozások vezetősége viseli.

3.1.3. A beszámoló elkészítésekor a vezetőség felelőssége annak felmérése, hogy az adott közös vállalkozás képes-e tevékenységének folytatására. Adott esetben közzé kell tennie a közös vállalkozás tevékenységének folytatását érintő ügyeket, a beszámolót pedig a tevékenység folytatásának feltételezésével kell elkészítenie, kivéve, ha a vezetőségnek szándékában áll megszüntetni a közös vállalkozást vagy beszüntetni a működését, vagy amikor nem áll előtte ezen kívül más reális lehetőség.

3.1.4. A közös vállalkozás pénzügyi beszámolási folyamatának felügyelete az irányítással megbízott személyek felelőssége.

Az ellenőrnek a beszámoló és az annak alapjául szolgáló tranzakciók vizsgálatával kapcsolatos felelőssége

3.1.5. Célunk, hogy észszerű bizonyosságot szerezzünk arról, hogy a közös vállalkozások éves beszámolója nem tartalmaz lényeges hibákat, és hogy az azok alapjául szolgáló tranzakciók jogszerűek és szabályszerűek, valamint hogy ellenőrzésünk alapján megbízhatósági nyilatkozatot nyújtunk be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a beszámoló megbízhatóságára, valamint az azok alapjául szolgáló tranzakciók jogszerűségére és szabályszerűségére vonatkozóan. Az észszerű bizonyosság a bizonyosság magas szintjének felel meg ugyan, de nem garancia arra, hogy az ellenőrzés mindig kiszűri az esetlegesen fennálló lényeges hibát vagy lényeges meg nem felelést. Ezek eredhetnek csalásból vagy tévedésből, és akkor tekintendők lényegesnek, ha észszerűen feltételezhető, hogy külön-külön vagy együttesen befolyásolják a felhasználók e beszámolók alapján hozott gazdasági döntéseit.

3.1.6. A bevételt illetően ellenőrizzük a Bizottságtól, az egyéb partnerektől, illetve a részt vevő országoktól kapott hozzájárulásokat, valamint értékeliük a közös vállalkozásoknak a más jövedelmek beszedésére szolgáló eljárásait, ha rendelkeznek ilyenekkel.

3.1.7. A kiadások tekintetében akkor vizsgáljuk meg a kifizetéseket, miután a kiadás felmerült, azt lekönyvelték és elfogadták. Ez a vizsgálat minden kifizetési kategóriára kiterjed, és – az előlegfizetésektől eltekintve – azon a ponton történik, ahol a kifizetést teljesítik. Az előlegek megvizsgálása akkor történik, amikor a pénzeszközök címzettje igazolást ad a pénzeszközök helyes felhasználásáról, és valamely közös vállalkozás az előlegfizetés elszámolásával – a tárgyévben vagy később – elfogadja az igazolást.

3.1.8. Az ISA és ISSAI szabványoknak megfelelően szakmai megítélésünk szerint és szakmai szkepticizmussal járunk el az ellenőrzés egésze során. Ezen túlmenően a következő lépéseket tesszük:

- Azonosítjuk és elemezzük annak kockázatát, hogy milyen valószínűséggel fordulhat elő – akár csalás, akár tévedés okozta – lényeges hiba a beszámolóban, illetve az Európai Unió jogszabályi keretének való lényeges meg nem felelés a mögöttes tranzakciókban. Az említett kockázatokra reagáló ellenőrzési eljárásokat tervezünk és végzünk el. Véleményeink megalapozásához elégséges és megfelelő ellenőrzési bizonyítékot gyűjtünk össze. Annak a kockázata, hogy egy csalásból eredő lényeges hibára vagy lényeges meg nem felelésre nem derül fény, nagyobb annak a kockázatánál, hogy egy hibára nem derül fény, mivel a csalás magában foglalhatja az összejátszást, a hamisítást, a szándékos mulasztást, a hamis nyilatkozattételt, illetve a belső kontrollok megkerülését.
- Megismerjük az ellenőrzés szempontjából releváns belső kontrollokat: ezzel célunk a körülményeknek megfelelő ellenőrzési eljárások megtervezése, nem pedig a belső kontrollok eredményességével kapcsolatos vélemény kialakítása.

- Felmérjük, hogy az alkalmazott számviteli politikák megfelelőek-e és a vezetőség számviteli becslései, illetve az általa közölt adatok észszerűek-e.
- Megállapítjuk, hogy megfelelő-e a vezetőség részéről a tevékenység folytatásának feltételezése, valamint hogy a szerzett bizonyítékok alapján fennáll-e olyan lényeges bizonytalanság egyes eseményekkel vagy körülményekkel kapcsolatban, amely súlyos kétségeket ébreszthet azt illetően, hogy a közös vállalkozás képes-e tevékenységének folytatására. Ha lényeges bizonytalanság fennállását állapítjuk meg, akkor ellenőri jelentésünkben fel kell hívnunk a figyelmet a beszámolóban szereplő, ezzel kapcsolatosan közölt adatokra, vagy amennyiben a közölt adatok nem megfelelőek, módosítanunk kell véleményünket. Következtetéseink az ellenőri jelentésünk elkészültének napjáig szerzett ellenőrzési bizonyítékokon alapulnak. A jövőben bekövetkező események következtében azonban előfordulhat, hogy a szervezet kénytelen lesz felhagyni tevékenységének folytatásával.
- Értékeljük a beszámoló általános bemutatását, felépítését és tartalmát, beleértve a közölt adatokat is, valamint azt, hogy a beszámoló híven mutatja-e be az alapjául szolgáló tranzakciókat és eseményeket.
- Ahhoz, hogy véleményt alakítsunk ki a beszámolóról és az alapjául szolgáló tranzakciókról, elegendő és megfelelő ellenőrzési bizonyítékot szerzünk a közös vállalkozások pénzügyi információi tekintetében. Az ellenőrzés irányításáért, felügyeletéért és elvégzéséért a Számvevőszék viseli a felelősséget. A Számvevőszék ellenőri véleményéért kizárólag a Számvevőszék felel.
- A költségvetési rendelet 70. cikkének (6) bekezdésében előírtak szerint figyelembe vettük a független külső ellenőr által a közös vállalkozások beszámolójára nézve végzett ellenőrzési tevékenységet.

3.1.9. A közös vállalkozások által a Horizont 2020 program keretében végrehajtott kutatási kiadások utólagos ellenőrzése a Kutatási és Innovációs Főigazgatóság (DG RTD) Közös Ellenőrzési Szolgálatának (CAS) a feladata. A CAS által végzett utólagos ellenőrzések eredményeit illetően a Bizottság a Horizont 2020 rendeletre irányuló javaslatában⁷ úgy ítélte meg, hogy – figyelembe véve az ellenőrzések költségeit és a kutatási projektek költségeinek visszatérítésére vonatkozó szabályok összetettségét – az éves szinten 2–5%-os hibakockázat reális célkitűzés. A fennmaradó hibaszint tekintetében a Bizottság végső célja, hogy az a Horizont 2020 program lezárásakor, amennyire lehet, megközelítse a 2%-ot. A közös vállalkozások által a Horizont Európa program keretében végrehajtott kutatási kiadások utólagos ellenőrzése továbbra is a CAS feladata. A CAS azonban kockázatalapú utólagos ellenőrzési megközelítésre váltott, így az egyes közös vállalkozásokra jellemző reprezentatív hibaarányokat már nem számítják ki.

---

⁷ COM(2011) 809.

3.1.10. A vezetőséggel közöljük többek között az ellenőrzés tervezett hatókörét, ütemezését és a jelentősebb ellenőrzési megállapításokat, beleértve az ellenőrzésünk során a belső kontrollrendszerben megállapított jelentős hiányosságokat is.

3.1.11. Meghatározzuk, hogy a közös vállalkozásokkal általunk tárgyalt témák közül melyek voltak a tárgydőszak beszámolójának ellenőrzése során a legnagyobb jelentőségűek, amelyek ezért fontosabb ellenőrzési témáknak minősülnek. Ezek a témák ellenőri jelentésünkben bemutatásra kerülnek, kivéve, ha törvény vagy rendelet kizárja azok nyilvános közzétételét, vagy ha – rendkívül ritka esetben – úgy döntünk, hogy eltekintünk egy adott téma jelentésünkben való közzétételétől, mert ésszerűen arra lehet számítani, hogy ennek negatív hatásai meghaladnák a közlésből származó közérdekű hasznot.

Uniós keretprogramokat végrehajtó közös vállalkozások

3.2. A 3. „Egységes európai égbolt” Légitforgalmi Szolgáltatási Kutatás (SESAR 3) Megvalósítását Célzó Közös Vállalkozás

Bevezetés

3.2.1. A 3. „Egységes európai égbolt” Légitforgalmi Szolgáltatási Kutatás (SESAR 3) Megvalósítását Célzó Közös Vállalkozás, amelynek székhelye Brüsszelben van, a Horizont Európa programon belül, 2021 novemberében jött létre a 2031. december 31-ig tartó időszakra⁸. A SESAR 3 Közös Vállalkozás a SESAR Közös Vállalkozás helyébe lépett. A SESAR Közös Vállalkozás a hetedik kutatási keretprogramon (FP7) belül, 2007 februárjában jött létre nyolcéves időtartamra⁹ (SESAR 1), majd működésének időtartamát 2014 júniusában a Horizont 2020 program keretében meghosszabbították¹⁰.

3.2.2. A SESAR 3 Közös Vállalkozás a korszerűsített európai légitforgalom-irányítás fejlesztésére és a **digitális európai égbolt** megvalósításának a kutatás és fejlesztés révén történő felgyorsítására létrehozott köz-magán társulás. Tagjai a Bizottság által képviselt Európai Unió, az Európai Szervezet a Légi Közlekedés Biztonságáért (**Eurocontrol**), valamint a teljes légi közlekedési értékláncot lefedő több mint 50 szervezet, többek között repülőterek, a légtérfelhasználók valamennyi kategóriája, léginavigációs szolgáltatók, drónüzemeltetők és -szolgáltatók, valamint gyártók és a tudományos közösség.

---

⁸ A Tanács (EU) 2021/2085 rendelete a közös vállalkozásoknak a Horizont Európa keretében történő létrehozásáról.

⁹ A Tanács 219/2007/EK rendelete az új generációs európai légitforgalmi szolgáltatási rendszer (SESAR) megvalósítása érdekében közös vállalkozás alapításáról.

¹⁰ A Tanács 721/2014/EU rendelete a 219/2007/EK rendelet módosításáról.

A 3. „Egységes európai égbolt” Légitforgalmi Szolgáltatási Kutatás (SESAR 3) Megvalósítását
Célzó Közös Vállalkozás

3.2.3. A Közös Vállalkozásra vonatkozó főbb adatokat a **3.2.1. táblázat** tartalmazza.

3.2.1. táblázat. A Közös Vállalkozásra vonatkozó főbb adatok

	2023	2022	Eltérés
Rendelkezésre álló kifizetési költségvetés (millió euró) ⁽¹⁾	241,5	146,9	64%
Rendelkezésre álló kötelezettségvállalási költségvetés (millió euró) ⁽¹⁾	111,2	158,8	-30%
Személyzet teljes létszáma december 31-én ⁽²⁾	32	36	-11%

(1) A rendelkezésre álló költségvetés a korábbi években fel nem használt, a Közös Vállalkozás által a folyó évi költségvetésbe ismét felvett előirányzatokat, a címzett bevételeket és a következő évre átvitt összegeket is magában foglalja.

(2) A létszám a tisztviselőket, az ideiglenes és szerződéses alkalmazottakat és a kirendelt nemzeti szakértőket foglalja magában.

Forrás: A Közös Vállalkozástól származó adatok.

3.2.4. A Közös Vállalkozás költségvetésének méretét érintő, a **3.2.1. táblázatban** bemutatott változások nagyban függenek a többéves kutatási és innovációs programok végrehajtási szakaszától. A 2023. évi kisebb összegű kötelezettségvállalási költségvetés a Horizont Európa projektekre vonatkozó pályázatok alacsonyabb számát tükrözte. A 2023. évi kifizetési költségvetés-növekedés a folyamatban lévő Horizont 2020 projektekkel kapcsolatos időközi kifizetések, valamint a Közös Vállalkozás által a Horizont Európa program keretében 2023 végéig aláírni tervezett támogatási megállapodásokhoz és szerződésekhez kapcsolódó jelentős összegű előfinanszírozási kifizetések fedezésére szolgált.

A megbízhatósági nyilatkozatot alátámasztó információk

3.2.5. Ellenőrzési koncepciókat, véleményünk alapját, a SESAR 3 Közös Vállalkozás vezetősége és az irányítással megbízott személyek felelősségét, valamint az ellenőrnek a beszámoló és az annak alapjául szolgáló tranzakciók vizsgálatával kapcsolatos felelősségét a **3.1.** szakasz ismerteti. A **168.** oldalon található aláírás véleményünk szerves részét képezi.

Az Európai Számvevőszék megbízhatósági nyilatkozata az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak – a független ellenőr jelentése

Vélemény

3.2.6. A következőket ellenőriztük:

- a) a SESAR 3 Közös Vállalkozás beszámolója, amely a 2023. december 31-ével záruló pénzügyi évre vonatkozó pénzügyi kimutatásokból¹¹ és a költségvetés végrehajtásáról szóló jelentésekből¹² áll;
- b) a beszámoló alapjául szolgáló tranzakciók jogszerűsége és szabályszerűsége, az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 287. cikke értelmében.

A beszámoló megbízhatósága

Vélemény az előzetes beszámoló megbízhatóságáról

3.2.7. Véleményünk szerint a SESAR 3 Közös Vállalkozás 2023. december 31-ével záruló évre vonatkozó beszámolója minden lényeges szempontból híven, pénzügyi szabályzatának, valamint a Bizottság számvitelért felelős tisztviselője által elfogadott számviteli szabályoknak megfelelően tükrözi a SESAR 3 Közös Vállalkozás 2023. december 31-i pénzügyi helyzetét, a tárgyévi gazdasági események eredményét, a pénzforgalmat és a nettó eszközállomány változásait. Ezek a szabályok a közzéféra nemzetközileg elfogadott számviteli standardjain alapulnak.

¹¹ A pénzügyi kimutatások a következőkből állnak: mérleg, eredménykimutatás, pénzforgalmi kimutatás, a nettó eszközállomány változásainak kimutatása, valamint a számviteli politika meghatározó alapelveinek összefoglalása és további magyarázatok.

¹² A költségvetés végrehajtásáról szóló jelentések a költségvetési műveleteket összesítő jelentésekből és azok magyarázataiból állnak.

A 3. „Egységes európai égbolt” Légitforgalmi Szolgáltatási Kutatás (SESAR 3) Megvalósítását
Célzó Közös Vállalkozás

A beszámoló alapjául szolgáló tranzakciók jogszerűsége és szabályszerűsége

Bevételek

Vélemény a beszámoló alapjául szolgáló bevételek jogszerűségéről és szabályszerűségéről

3.2.8. Véleményünk szerint a SESAR 3 Közös Vállalkozás 2023. december 31-ével záruló évre vonatkozó beszámolójának alapjául szolgáló bevételek minden lényeges szempontból jogszerűek és szabályszerűek.

Kifizetések

Vélemény a beszámoló alapjául szolgáló kifizetések jogszerűségéről és szabályszerűségéről

3.2.9. Véleményünk szerint a SESAR 3 Közös Vállalkozás 2023. december 31-ével záruló évre vonatkozó beszámolójának alapjául szolgáló kifizetések minden lényeges szempontból jogszerűek és szabályszerűek.

3.2.10. Véleményünk független az alábbi észrevételektől.

Észrevételek a költségvetési gazdálkodásról

A Horizont 2020 program végrehajtása

3.2.11. A **3.2.2. táblázat** áttekintést nyújt a Közös Vállalkozás tagjainak a Horizont 2020 programhoz való hozzájárulási célértékeiről, összevetve a tagok 2023 végéig validált és a Közös Vállalkozás éves beszámolójában közzétett (pénzbeli és természetbeni) hozzájárulásainak szintjével.

A 3. „Egységes európai égbolt” Légiforgalmi Szolgáltatási Kutatás (SESAR 3) Megvalósítását
Célzó Közös Vállalkozás

3.2.2. táblázat. A tagok hozzájárulása a Horizont 2020 programhoz (millió euró)

Tagok	A tagok hozzájárulásai (az alapító rendeletek és kétoldalú megállapodások alapján)				A tagok hozzájárulásai (2023.12.31-ig)				
	Operatív tevékenységek	Igazgatási költségek	Kiegészítő tevékenységek ⁽¹⁾	Összesen	Pénzbeli hozzjárulások	Validált természetbeni hozzjárulások	Bejelentett, nem validált természetbeni hozzjárulások	Kiegészítő tevékenységekhez nyújtott természetbeni hozzjárulások	Összesen
EU (DG Move)	555,8	29,3	n.a.	585,0	563,0	n.a.	n.a.	n.a.	563,0
Eurocontrol	467,0	25,0	n.a.	492,0	16,8	274,1	51,8	n.a.	342,7
Magánszektorbeli tagok	280,0	18,5	n.a.	298,5	14,0	234,1	53,3	n.a.	301,4
Összesen	1 302,8	72,8	n.a.	1 375,5	593,7	508,2	105,1	n.a.	1 207,0

(1) A kiegészítő tevékenységek kívül esnek a Számvevőszék ellenőrzési hatókörén.

Forrás: Európai Számvevőszék, a Közös Vállalkozás és annak alapító rendelete alapján.

Az Eurocontrol az operatív hozzájárulási célnek csak mintegy 70%-át érte el

3.2.12. Ahhoz, hogy teljes képet kapjunk a Közös Vállalkozás Horizont 2020 tevékenységek keretében elért eredményeiről, figyelembe kell venni a Közös Vállalkozás tagjai operatív kötelezettségeinek jelenlegi szintjét is a megkötött támogatási megállapodások és szerződések tekintetében. Az Uniónak és a magánszektorbeli tagoknak a Közös Vállalkozás operatív tevékenységeire vonatkozó kötelezettségvállalásai 2022 végén már elérték az operatív hozzájárulási célértékeik szintjét. Az Eurocontrol azonban csak az operatív hozzájárulási cél 70%-ára tett végleges jogi kötelezettségvállalást. Emiatt nem fog a Közös Vállalkozás rendelkezésére állni valamennyi tervezett hozzájárulás, így nem tudja teljes mértékben végrehajtani a program rá eső részét. 2023 végén még mintegy 36,8 millió euró (6,6%) volt az az összeg, amelyet a Közös Vállalkozásnak ki kell fizetnie a még befejezetlen projektekre és szerződésekre. Ugyanekkor még 105,1 millió euró összegű természetbeni hozzájárulást kellett validálnia.

A Horizont Európa program végrehajtása

3.2.13. A **3.2.3. táblázat** áttekintést nyújt a Közös Vállalkozás tagjainak a Horizont Európa programhoz való hozzájárulási célértékeiről, összevetve a tagok 2023 végéig validált és a Közös Vállalkozás éves beszámolójában közzétett (pénzbeli és természetbeni) hozzájárulásainak szintjével.

A 3. „Egységes európai égbolt” Légitforgalmi Szolgáltatási Kutatás (SESAR 3) Megvalósítását
Célzó Közös Vállalkozás

3.2.3. táblázat. A tagok hozzájárulása a Horizont Európa programhoz (millió euró)

Tagok	A tagok hozzájárulása (az alapító rendelet alapján)			A tagok hozzájárulása (2023.12.31-ig)				
	Operatív tevékenységek	Igazgatási költség	Összesen	Validált pénzbeli hozzjárulások	Nem validált pénzbeli hozzjárulások	Validált természetbeni hozzjárulások ⁽¹⁾	Bejelentett, nem validált természetbeni hozzjárulások ⁽¹⁾	Összesen
EU (DG MOVE)	570,0	30,0	600,0	157,2	2,0	n.a.	n.a.	159,2
Magánszektorbeli tagok	475,0	25,0	500,0	0,0	n.a.	7,7	55,5	63,2
Eurocontrol	475,0	25,0	500,0	6,1	n.a.	7,0	14,9	27,9
Összesen	1 520,0	80,0	1 600,0	163,3	2,0	14,7	70,3	250,3

(1) Az operatív tevékenységekhez nyújtott természetbeni hozzájárulások (IKOP) és a kiegészítő tevékenységekhez nyújtott természetbeni hozzájárulások (IKAA).

Forrás: Európai Számvevőszék, a Közös Vállalkozás és annak alapító rendelete alapján.

3.2.14. 2023 végéig a Közös Vállalkozás tagjai 354 millió eurót kötöttek le a Horizont Európa program keretében aláírt támogatási megállapodásokra és szerződésekre. A Közös Vállalkozásnak nyújtott 157,2 millió euró összegű, validált uniós pénzbeli hozzájárulás főként előfinanszírozási kifizetésekhez kapcsolódott.

A 2023. évi igazgatási kifizetési költségvetés alacsony végrehajtási aránya

3.2.15. 2023 végére a Közös Vállalkozás igazgatási kifizetési költségvetésének (2. cím) végrehajtási aránya 55%-ra csökkent (2022: 81%). A Közös Vállalkozás szerint ez arra volt visszavezethető, hogy az Eurocontrol 2024-re halasztotta egy jelentős 2023. évi informatikai szolgáltatási szerződés kiszámlázását.

Észrevételek az irányítási és kontrollrendszerekről

3.2.16. A Horizont 2020 és a Horizont Európa kiadásai esetében az utólagos ellenőrzések elvégzése a Bizottság Kutatási és Innovációs Főigazgatósága Közös Ellenőrzési Szolgálatának (CAS) volt a feladata. A Horizont 2020 kiadásait (elszámolások és zárókifizetések) illetően a Közös Vállalkozás 4,8%-os reprezentatív hibaarányról és 0,6%-os fennmaradó hibaarányról számolt be¹³. A Horizont Európa program esetében a CAS kockázatalapú utólagos ellenőrzési megközelítésre váltott a közös vállalkozások esetében, így az egyes közös vállalkozásokra jellemző hibaarányokat már nem számítják ki. Az első kockázatalapú utólagos ellenőrzésekre még nem került sor, mivel az első időközi kifizetések csak 2024-ben várhatók.

¹³ A SESAR 3 Közös Vállalkozás 2023. évi konszolidált éves tevékenységi jelentése, 4.1.1.2.3. fejezet.

A 3. „Egységes európai égbolt” Légitforgalmi Szolgáltatási Kutatás (SESAR 3) Megvalósítását Célzó Közös Vállalkozás

3.2.17. A Közös Vállalkozás operatív kifizetésekre vonatkozó kontrolljainak értékeléséhez a végső kedvezményezettek szintjén egy véletlen mintán megvizsgáltuk a Horizont 2020 keretében 2023-ban teljesített kifizetéseket¹⁴. A Közös Vállalkozás mintánkban szereplő kedvezményezettjeinél nem találtunk súlyos számszerűsíthető hibát, illetve kontrollhiányosságot.

Aktualitását veszített üzletmenet-folytonossági terv és katasztrófa utáni helyreállítási terv

3.2.18. A Közös Vállalkozás belsőkontroll-kerete szerint – és az [Európai Bizottság belsőkontroll-elvei alapján](#) – az uniós szerveknek rendszeresen frissíteniük és tesztelniük kell üzletmenet-folytonossági tervüket (BCP) és a kapcsolódó katasztrófa utáni helyreállítási tervet (DRP), hogy azok tükrözzék mind a szervezeti változásokat, mind a működési környezetet érintő új kockázatokat. 2023-ban a Bizottság Belső Ellenőrzési Szolgálat – a Közös Vállalkozás belső ellenőre – megállapította, hogy a Közös Vállalkozás üzletmenet-folytonossági tervét 2016 januárja óta nem frissítették. Emiatt ezek a tervek jelenleg nem tükrözik a Közös Vállalkozás működési környezetében a közelmúltban bekövetkezett jelentős változásokat, például a Közös Vállalkozás üzletmenet-folytonossági tervért felelős új vezetését, a Közös Vállalkozás 2023. februári átköltözését az Eurocontrol brüsszeli székhelyére, informatikai operációs rendszereinek változásait, a személyzet által végzett távmunka növekedését, illetve az új kiberbiztonsági fenyegetéseket.

Az érzékeny funkciókra vonatkozó belsőkontroll-politika hiánya

3.2.19. A potenciális, illetve a tényleges érzékeny funkciókat a Közös Vállalkozás belsőkontroll-keretével összefüggésben, az [Európai Bizottság belsőkontroll-elvei alapján](#) kell meghatározni és irányítani. 2023 végén a Közös Vállalkozás még nem rendelkezett az érzékeny funkciók irányítására vonatkozó szabályokkal. Ez a szükséges belső kontrollt biztosító szabályzat lehetővé teszi a Közös Vállalkozás számára az érzékeny funkciók azonosítását és naprakészen tartását, valamint megfelelő ellenőrzési intézkedések meghatározását a nem megfelelő vagy csalárd tevékenységek – például csalárd bejelentés, eszközvesztés, érzékeny információk közzététele és korrupció – megelőzése, illetve csökkentése érdekében.

---

¹⁴ A kedvezményezetteknél tesztelt, vissza nem térítendő támogatások kifizetésével kapcsolatos tranzakciók esetében a számszerűsíthető hibákra vonatkozó beszámolási küszöbérték az ellenőrzött költségek 1%-a.

A 3. „Egységes európai égbolt” Légitforgalmi Szolgáltatási Kutatás (SESAR 3) Megvalósítását
Célzó Közös Vállalkozás

A korábbi évek észrevételeinek hasznosulása

3.2.20. A *melléklet* áttekintést ad a korábbi években megfogalmazott észrevételeink nyomán tett korrekciós intézkedésekről.

A 3. „Egységes európai égbolt” Légitforgalmi Szolgáltatási Kutatás (SESAR 3) Megvalósítását Célzó Közös Vállalkozás

Melléklet

Sorszám	A Számvevőszék észrevételének éve	A Számvevőszék észrevétele (összefoglaló)	Meghozott korrekciós intézkedések, illetve egyéb releváns fejlemények (összefoglaló)	A Számvevőszék észrevételének státusza
1	2022	2022. évi éves beszámolójában a Közös Vállalkozás nem tett közzé egyes fontos információkat a tagok programszintű hozzájárulásairól, amelyek pedig relevánsak lennének a Közös Vállalkozás év végi eredményeinek teljes körű közzéadás szempontjából. A Közös Vállalkozás például nem vetette össze az egyes tagkategóriáktól az év végéig az egyes programok keretében kapott hozzájárulásokat az adott programra nézve jogszabályban meghatározott hozzájárulási célokkal.	A Közös Vállalkozás 2023. évi éves beszámolójában a programok szintjén részletes információkat tett közzé a tagok hozzájárulásának különböző típusairól. Ez az információ a tényleges eredmények és a jogszabályban meghatározott célok összehasonlítását is lehetővé teszi.	Lezárt
2	2022	A Horizont 2020 operatív kifizetési előirányzatainak végrehajtási aránya 54%-ra csökkent (2021: 93%). A Közös Vállalkozás költségvetési és pénzgazdálkodásról szóló 2022. évi jelentése szerint ez a Covid19-válság miatt a kedvezményezetteket sújtó növekvő költségeknek és beszállítási problémáknak volt betudható. Ezért a Horizont 2020 legtöbb projektjének időtartamát meg kellett hosszabbítani, a zárókifizetéseket pedig 2023-ra kellett halasztani.	A Közös Vállalkozás 2024 januárjában folyósította a Horizont 2020 kapcsán fennmaradó zárókifizetéseket, majd lezárta a programot.	Lezárt

A 3. „Egységes európai égbolt” Légitforgalmi Szolgáltatási Kutatás (SESAR 3) Megvalósítását
Célzó Közös Vállalkozás

A Közös Vállalkozás válasza

3.2.18. A SESAR 3 Közös Vállalkozás tudomásul veszi az Európai Számvevőszék észrevételét, és megkezdte az üzletmenet-folytonossági terv aktualizálását.

3.2.19. A SESAR 3 Közös vállalkozás Egyetért az Európai Számvevőszékkel, és ki fogja alakítani az érzékeny funkciók kezelésére vonatkozó politikát. Ebben az összefüggésben a SESAR 3 Közös Vállalkozás hangsúlyozni kívánja, hogy már szigorú kontrollmechanizmusokat vezetett be az ellenőrök által feltárt kockázatok csökkentése érdekében. Ezek az ellenőrzések megfelelően meghatározott irányítási struktúrákat, a pénzügyi folyamatokban betöltött egyértelmű szerepeket, a feladatok elkülönítését és átfogó csalásellenes intézkedéseket foglalnak magukban.

3.3. Tiszta Légi Közlekedés (CA) Közös Vállalkozás

Bevezetés

3.3.1. A Tiszta Légi Közlekedés (CA) Közös Vállalkozás, amelynek székhelye Brüsszelben van, a Horizont Európa programon belül, 2021 novemberében jött létre a 2031. december 31-ig tartó időszakra¹⁵. A CA Közös Vállalkozás a Repüléstechnikára Irányuló Közös Technológiai Kezdeményezés Megvalósítására Irányuló (Tiszta Égbolt) Közös Vállalkozás helyébe lépett. A Tiszta Égbolt Közös Vállalkozás a hetedik kutatási keretprogramon (FP7) belül, 2007 decemberében jött létre tízéves időtartamra¹⁶ (Tiszta Égbolt 1), majd működésének időtartamát 2014 májusában a Horizont 2020 program keretében meghosszabbították¹⁷ (Tiszta Égbolt 2).

3.3.2. A CA Közös Vállalkozás a légi közlekedés fenntartható és klímasemleges jövőre való átállását célzó kutatással és innovációval foglalkozó köz-magán társulás. Tagjai a Bizottság által képviselt Európai Unió, valamint a légi közlekedési ágazatban tevékenykedő, az egységes alapjogiaktus I. mellékletében felsorolt szervezetek¹⁸. Emellett a CA Közös Vállalkozásnak vannak társult tagjai is, akiket részvételi szándék kifejezésére való felhívások útján választanak ki.

3.3.3. A Közös Vállalkozásra vonatkozó főbb adatokat a **3.3.1. táblázat** tartalmazza.

3.3.1. táblázat. A Közös Vállalkozásra vonatkozó főbb adatok

	2023	2022	Eltérés
Rendelkezésre álló kifizetési költségvetés (millió euró) ⁽¹⁾	486,4	415,3	17%
Rendelkezésre álló kötelezettségvállalási költségvetés (millió euró) ⁽¹⁾	269,0	411,2	-35%
Személyzet teljes létszáma december 31-én ⁽²⁾	38	41	-7%

(1) A rendelkezésre álló költségvetés a korábbi években fel nem használt, a Közös Vállalkozás által a folyó évi költségvetésbe ismét felvett előirányzatokat, a címzett bevételeket és a következő évre átvitt összegeket is magában foglalja.

(2) A létszám a tisztviselőket, az ideiglenes és szerződéses alkalmazottakat és a kirendelt nemzeti szakértőket foglalja magában.

Forrás: A Közös Vállalkozástól származó adatok.

¹⁵ A Tanács (EU) 2021/2085 rendelete a közös vállalkozásoknak a Horizont Európa keretében történő létrehozásáról.

¹⁶ A Tanács 71/2007/EK rendelete a Tiszta Égbolt közös vállalkozás létrehozásáról.

¹⁷ A Tanács 558/2014/EU rendelete a Tiszta Égbolt 2 közös vállalkozás létrehozásáról.

¹⁸ A Tanács (EU) 2021/2085 rendelete a közös vállalkozásoknak a Horizont Európa keretében történő létrehozásáról.

3.3.4. A Közös Vállalkozás költségvetésének méretét érintő, a **3.3.1. táblázatban** bemutatott változások nagyban függenek a többéves kutatási és innovációs programok végrehajtási szakaszától. A Közös Vállalkozás 2023-ban folytatta a Horizont 2020 és a Horizont Európa programok végrehajtását. A 2023. évi kisebb összegű kötelezettségvállalási költségvetés a 2023-ban a Horizont Európa projektekre vonatkozóan meghirdetett pályázatok alacsonyabb értékét tükrözte. A 2023. évi kifizetési költségvetés-növekedés a folyamatban lévő Horizont 2020 projektekhez kapcsolódó időközi kifizetések és a Közös Vállalkozás által a Horizont Európa program keretében 2023 végéig aláírni tervezett támogatási megállapodásokhoz kapcsolódó jelentős előfinanszírozási kifizetések fedezésére szolgált.

A megbízhatósági nyilatkozatot alátámasztó információk

3.3.5. Ellenőrzési koncepciókat, véleményünk alapját, a CA Közös Vállalkozás vezetősége és az irányítással megbízott személyek felelősségét, valamint az ellenőrnek a beszámoló és az annak alapjául szolgáló tranzakciók vizsgálatával kapcsolatos felelősségét a **3.1.** szakasz ismerteti. A **168.** oldalon található aláírás véleményünk szerves részét képezi.

Az Európai Számvevőszék megbízhatósági nyilatkozata az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak – a független ellenőr jelentése

Vélemény

3.3.6. A következőket ellenőriztük:

- a) a CA Közös Vállalkozás beszámolója, amely a 2023. december 31-ével záruló pénzügyi évre vonatkozó pénzügyi kimutatásokról¹⁹ és a költségvetés végrehajtásáról szóló jelentésekből²⁰ áll;
- b) a beszámoló alapjául szolgáló tranzakciók jogszerűsége és szabályszerűsége, az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 287. cikke értelmében.

¹⁹ A pénzügyi kimutatások a következőkből állnak: mérleg, eredménykimutatás, pénzforgalmi kimutatás, a nettó eszközállomány változásainak kimutatása, valamint a számviteli politika meghatározó alapelveinek összefoglalása és további magyarázatok.

²⁰ A költségvetés végrehajtásáról szóló jelentések a költségvetési műveleteket összesítő jelentésekből és azok magyarázataiból állnak.

A beszámoló megbízhatósága

Vélemény a beszámoló megbízhatóságáról

3.3.7. Véleményünk szerint a CA Közös Vállalkozás 2023. december 31-ével záruló évre vonatkozó beszámolója minden lényeges szempontból híven, pénzügyi szabályzatának, valamint a Bizottság számvitelért felelős tisztviselője által elfogadott számviteli szabályoknak megfelelően tükrözi a CA Közös Vállalkozás 2023. december 31-i pénzügyi helyzetét, a tárgyévi gazdasági események eredményét, a pénzforgalmat és a nettó eszközállomány változásait. Ezek a szabályok a közszféra nemzetközileg elfogadott számviteli standardjain alapulnak.

Egyéb kérdések

3.3.8. Felhívjuk a figyelmet a 2023. évi éves beszámolóhoz fűzött 4.12. megjegyzésre, amely szerint az Európai Bizottság kísérleti és tesztelési rendszerfejlesztési projektje keretében a CA Közös Vállalkozás továbbra is az új költségvetési, számviteli és pénzügyi rendszert (SUMMA) alkalmazza. Ezzel kapcsolatban nem bocsátunk ki korlátozott véleményt.

A beszámoló alapjául szolgáló tranzakciók jogszerűsége és szabályszerűsége

Bevételek

Vélemény a beszámoló alapjául szolgáló bevételek jogszerűségéről és szabályszerűségéről

3.3.9. Véleményünk szerint a CA Közös Vállalkozás 2023. december 31-ével záruló évre vonatkozó beszámolójának alapjául szolgáló bevételek minden lényeges szempontból jogszerűek és szabályszerűek.

Tiszta Légi Közlekedés (CA) Közös Vállalkozás

Kifizetések**Vélemény a beszámoló alapjául szolgáló kifizetések jogszerűségéről és szabályszerűségéről**

3.3.10. Véleményünk szerint a CA Közös Vállalkozás 2023. december 31-ével záruló évre vonatkozó beszámolójának alapjául szolgáló kifizetések minden lényeges szempontból jogszerűek és szabályszerűek.

3.3.11. Véleményünk független az alábbi észrevételektől.

Észrevételek a költségvetési gazdálkodásról**A Horizont 2020 program végrehajtása**

3.3.12. A **3.3.2. táblázat** áttekintést nyújt a Közös Vállalkozás tagjainak a Horizont 2020 programhoz való hozzájárulási célértékeiről, összevetve a tagok 2023 végéig validált és a Közös Vállalkozás éves beszámolójában közzétett (pénzbeli és természetbeni) hozzájárulásainak szintjével.

3.3.2. táblázat. A tagok hozzájárulása a Horizont 2020 programhoz (millió euró)

Tagok	A tagok hozzájárulásai (az alapító rendelet és jogi határozatok alapján)				A tagok hozzájárulásai (2023.12.31-ig)				
	Operatív tevékenységek	Igazgatási költségek	Kiegészítő tevékenységek ⁽¹⁾	Összesen	Pénzbeli hozzájárulások	Validált természetbeni hozzájárulások	Bejelentett, nem validált természetbeni hozzájárulások	Kiegészítő tevékenységekhez nyújtott természetbeni hozzájárulások	Összesen
EU (DG RTD)	1 716,0	39,0	n.a.	1 755,0	1 713,5	n.a.	n.a.	n.a.	1 713,5
Magánszektorbeli tagok	1 189,6	39,0	965,3	2 193,8	30,5	829,3	244,3	1 407,7	2 511,8
Összesen	2 905,6	78,0	965,3	3 948,8	1 744,0	829,3	244,3	1 407,7	4 225,3

(1) A kiegészítő tevékenységek kívül esnek a Számvevőszék ellenőrzési hatókörén.

Forrás: Európai Számvevőszék, a Közös Vállalkozás és annak alapító rendelete alapján.

A tagok jogi kötelezettségvállalásai meghaladták a hozzájárulási célkitűzéseik szintjét

3.3.13. Ahhoz, hogy teljes képet kapjunk a Közös Vállalkozás Horizont 2020 program keretében elért eredményeiről, figyelembe kell venni a Közös Vállalkozás tagjai operatív kötelezettségeinek jelenlegi szintjét is a megkötött támogatási megállapodások tekintetében. A tagoknak a Közös Vállalkozás operatív és kiegészítő tevékenységeire vonatkozó kötelezettségvállalásai 2023 végén meghaladták az operatív hozzájárulásra vonatkozó célértékeiket. 2023 végén még mintegy 41 millió euró (azaz 2,4%) volt az az összeg, amelyet a Közös Vállalkozásnak az elkövetkező években ki kell fizetnie a még befejezetlen projektekre. Ugyanekkor még 244,3 millió euró összegű, a Közös Vállalkozás operatív tevékenységeihez

Tiszta Légi Közlekedés (CA) Közös Vállalkozás

nyújtandó természetbeni hozzájárulást és 153,4 millió euró összegű, a kiegészítő tevékenységekhez nyújtandó természetbeni hozzájárulást kellett validálnia.

A Horizont Európa program végrehajtása

3.3.14. A **3.3.3. táblázat** áttekintést nyújt a Közös Vállalkozás tagjainak a Horizont Európa programhoz való hozzájárulási célértékeiről, összevetve a tagok 2023 végéig validált és a Közös Vállalkozás éves beszámolójában közzétett (pénzbeli és természetbeni) hozzájárulásainak szintjével.

3.3.3. táblázat. A tagok hozzájárulása a Horizont Európa programhoz (millió euró)

Tagok	A tagok hozzájárulásai (az alapító rendelet alapján)			A tagok hozzájárulásai (2023.12.31-ig)				
	Operatív tevékenységek	Igazgatási költség	Összesen	Validált pénzbeli hozzájárulások	Nem validált pénzbeli hozzájárulások	Validált természetbeni hozzájárulások ⁽¹⁾	Bejelentett, nem validált természetbeni hozzájárulások (1)	Összesen
EU (DG RTD)	1 660,8	39,2	1 700,0	376,7	176,9	n.a.	n.a.	553,6
Magánszektorbeli tagok	2 360,8	39,2	2 400,0	3,8	n.a.	0,0	507,8	511,6
Összesen	4 021,6	78,4	4 100,0	380,5	176,9	0,0	507,8	1 065,2

(1) Az operatív tevékenységekhez nyújtott természetbeni hozzájárulások (IKOP) és a kiegészítő tevékenységekhez nyújtott természetbeni hozzájárulások (IKAA).

Forrás: Európai Számvevőszék, a Közös Vállalkozás és annak alapító rendelete alapján.

3.3.15. 2023 végéig a Közös Vállalkozás a Horizont Európa program keretében aláírt támogatási megállapodások és szerződések kapcsán 616,9 millió eurót vett kötelezettségvállalásba. A Közös Vállalkozásnak nyújtott 376,7 millió euró összegű, validált uniós pénzbeli hozzájárulás főként előfinanszírozási kifizetésekhez kapcsolódott.

A 2023. évi infrastrukturális kiadási költségvetés (2. cím) alacsony végrehajtási aránya

3.3.16. 2023 végére az infrastrukturális kifizetési költségvetés (2. cím) végrehajtási aránya alacsony (60%) maradt (2022: 55%). A Közös Vállalkozás szerint az alacsony végrehajtási arány főként a 2023-ban lekötött, de még nem teljesített vagy ki nem számlázott külső szolgáltatásoknak volt betudható.

A fel nem használt uniós pénzügyi hozzájárulások felhalmozódása

3.3.17. A 2023. évi operatív kifizetési előirányzatok végrehajtási aránya 51%-ra csökkent. A Közös Vállalkozás szerint ez a helyzet főként arra vezethető vissza, hogy a Horizont Európa program keretében a Közös Vállalkozás technikailag összetett tevékenységei a vártnál lassabban kezdődtek meg, ami alacsonyabb összegű költségigénylésekhez és a projektek

Tiszta Légi Közlekedés (CA) Közös Vállalkozás

időtartamának meghosszabbításához vezetett: ez alacsonyabb összegű előfinanszírozási igényeket, valamint a Horizont 2020 folyamatban lévő tevékenységeinek késedelmes befejezését eredményezte. 2023-ban a Közös Vállalkozás további 178 millió euró összegű uniós pénzügyi hozzájárulást igényelt az adott évben tervezett kifizetésekhez szükséges készpénzigényen felül. Ebből adódóan a Közös Vállalkozás 2023 végére 237 millió euró készpénztöbbletet halmozott fel. Ez a felhalmozott készpénztöbblet ezért 2023-ban nem állt az Unió rendelkezésére más uniós tevékenységek finanszírozására, és arra enged következtetni, hogy a Közös Vállalkozás készpénztervezését hiányosságok jellemzik.

Észrevételek az irányítási és kontrollrendszerekről

3.3.18. A Horizont 2020 és Horizont Európa kiadásai esetében az utólagos ellenőrzések elvégzése a Bizottság Kutatási és Innovációs Főigazgatósága Közös Ellenőrzési Szolgálatának (CAS) volt a feladata. Horizont 2020 kiadásait (elszámolások és zárókifizetések) illetően a Közös Vállalkozás 1,8%-os reprezentatív hibaarányról és 0,9%-os fennmaradó hibaarányról számolt be²¹. A Horizont Európa program esetében a CAS kockázatalapú utólagos ellenőrzési megközelítésre váltott a közös vállalkozások esetében, így az egyes közös vállalkozásokra jellemző reprezentatív hibaarányokat már nem számítják ki. Az első kockázatalapú utólagos ellenőrzésekre még nem került sor.

3.3.19. A Közös Vállalkozás operatív kifizetésekre vonatkozó kontrolljainak értékeléséhez a végső kedvezményezettek szintjén egy véletlen mintán megvizsgáltuk a Horizont 2020 keretében 2023-ban teljesített kifizetéseket²². Egy esetben találtunk és számszerűsítettünk egy súlyos hibát, amely egyrészt abból adódott, hogy a kedvezményezett a költségigénylésben a közvetlen költségeknél helytelenül közvetett költségeket is figyelembe vett, valamint abból, hogy helytelen átváltási árfolyamot alkalmazott.

Aktualitását veszett üzletmenet-folytonossági terv és katasztrófa utáni helyreállítási terv

3.3.20. A Közös Vállalkozás belsőkontroll-keretei szerint – és az [Európai Bizottság belsőkontroll-elvei alapján](#) – az uniós szervezeteknek rendszeresen frissíteniük és tesztelniük kell üzletmenet-folytonossági tervüket és a kapcsolódó katasztrófa-helyreállítási tervet, hogy azok igazodjanak mind a szervezeti változásokhoz, mind a működési környezetet érintő új kockázatokhoz. A Közös Vállalkozás a brüsszeli épületben található többi közös vállalkozással

²¹ A CA Közös Vállalkozás 2023. évi konszolidált éves tevékenységi jelentése, 4.1.1. fejezet.

²² A kedvezményezetteknel tesztelt, vissza nem térítendő támogatások kifizetésével kapcsolatos tranzakciók esetében a számszerűsíthető hibákra vonatkozó beszámolási küszöbérték az ellenőrzött költségek 1%-a.

Tiszta Légi Közlekedés (CA) Közös Vállalkozás

együtt 2018-ban közös üzletmenet-folytonossági tervet és katasztrófa-helyreállítási tervet fogadott el. Az ebben részt vevő közös vállalkozások azonban a közös üzletmenet-folytonossági tervet utoljára 2020 februárjában frissítették, a közös katasztrófa-helyreállítási tervet pedig 2019 januárjában tesztelték legutóbb. Ezek a tervek így jelenleg nem tükrözik a Közös Vállalkozás működési környezetében azóta bekövetkezett jelentős változásokat, például az üzletmenet-folytonossági tervért felelős új vezetését, az informatikai operációs rendszerek változásait, a személyzet által végzett távmunka növekedését, illetve az új kiberbiztonsági fenyegetéseket.

A korábbi évek észrevételeinek hasznosulása

3.3.21. A *melléklet* áttekintést ad a korábbi években megfogalmazott észrevételeink nyomán tett korrekciós intézkedésekről.

Tiszta Légi Közlekedés (CA) Közös Vállalkozás

Melléklet

Sorszám	A Számvevőszék észrevételének éve	A Számvevőszék észrevétele (összefoglaló)	Meghozott korrekciós intézkedések, illetve egyéb releváns fejlemények (összefoglaló)	A Számvevőszék észrevételének státusza
1	2020	A Közös Vállalkozás jelentősen növelte a kölcsönmunkaerő igénybevételét. Az ilyen gyakorlat <i>de facto</i> állandó álláshelyeket hoz létre, amelyek száma meghaladja a létszámtervben előírányzott álláshelyek számát. Ez azt jelzi, hogy a Közös Vállalkozás személyzeti állományának szintje nem elegendő kutatási és innovációs menetrendjének és a kapcsolódó munkaterveknek a végrehajtásához. Ez a helyzet emellett jelentős kockázattal jár a Közös Vállalkozás számára a kulcskompetenciák megtartása terén, valamint a nem egyértelmű elszámoltathatósági csatornák és a munkaerő alacsonyabb hatékonysága miatt, amelyek a Közös Vállalkozás teljesítményének egészét befolyásolhatják.	2023-ban a Közös Vállalkozás továbbra is jelentős számú ideiglenes alkalmazottat foglalkoztatott, ami magyarázata szerint a rögzített létszámterv korlátainak, valamint a Horizont 2020 és a Horizont Európa programok párhuzamos végrehajtása által okozott rendkívüli munkatehernek tudható be.	Nyitott
2	2022	2022. évi éves beszámolójában a Közös Vállalkozás nem tett közzé egyes fontos információkat a tagok programszintű hozzájárulásairól, amelyek pedig relevánsak lennének a Közös Vállalkozás év végi eredményeinek teljes körű közlése szempontjából. A Közös Vállalkozás például nem vetette össze az egyes tagkategóriáktól az év végéig az egyes programok keretében kapott hozzájárulásokat az adott	A Közös Vállalkozás 2023. évi éves beszámolójában a programok szintjén részletes információkat tett közzé a tagok hozzájárulásának különböző típusairól. Ez az információ a tényleges eredmények és a jogszabályban	Lezárt

Tiszta Légi Közlekedés (CA) Közös Vállalkozás

Sorszám	A Számvevőszék észrevételének éve	A Számvevőszék észrevétele (összefoglaló)	Meghozott korrekciós intézkedések, illetve egyéb releváns fejlemények (összefoglaló)	A Számvevőszék észrevételének státusza
		programra nézve jogszabályban meghatározott hozzájárulási célokkal.	meghatározott célok összehasonlítását is lehetővé teszi.	
3	2022	A Horizont 2020 tevékenységek kapcsán az operatív kifizetési előirányzatok végrehajtási aránya 78% volt (2021: 83%). A folyamatban lévő Horizont 2020 projektek jelentős része esetében a műszaki tevékenységek a Covid19-járvány miatt késedelmet szenvedtek, vagy csökkenteni kellett hatókörüket. Ezeket a projekteket ezért módosítani kellett, illetve meg kellett hosszabbítani, a zárókifizetéseket pedig 2023-ra kellett halasztani.	A Horizont 2020 és a Horizont Európa tevékenységek kapcsán a 2023. évi operatív kifizetési előirányzatok végrehajtási aránya tovább csökkent, 51%-ra (lásd: 3.3.17. bekezdés).	Nyitott
4	2022	2022 végén a Közös Vállalkozás igazgatási kifizetési költségvetésének (2. cím) végrehajtási aránya alacsony (54%) volt. A Közös Vállalkozás költségvetési és pénzgazdálkodásról szóló jelentése szerint ez főként a 2022 utolsó negyedében nyújtott és 2023-ban fizetendő informatikai és kommunikációs szolgáltatásoknak, valamint a Bizottság által nyújtott szolgáltatások alacsonyabb költségeinek volt betudható.	2023 végére az infrastrukturális kiadási költségvetés (2. cím) végrehajtási aránya alacsony (60%) maradt (lásd: 3.3.16. bekezdés).	Nyitott

A Közös Vállalkozás válasza

A Tiszta Légi Közlekedés Közös Vállalkozás válasza

3.3.16. A Tiszta Légi Közlekedés Közös Vállalkozás tudomásul veszi a Számvevőszék észrevételét. Ugyanakkor tisztázni kívánja, hogy az infrastrukturális kiadások költségvetésének (2. cím) alacsony mértékű végrehajtása a Tiszta Légi Közlekedés Közös Vállalkozás teljes 2023. évi kifizetési költségvetésének csupán 0,4%-át tette ki.

3.3.17 A Tiszta Légi Közlekedés Közös Vállalkozás technikailag összetett projekteket irányít, amelyeket a Közös Vállalkozás ellenőrzésén kívül eső események is befolyásolnak. A Tiszta Légi Közlekedés Közös Vállalkozás ezért kihasználta a pénzügyi szabályzata által a finanszírozás teljes programidőszakra vonatkozó végrehajtása tekintetében biztosított rugalmasságot, nevezetesen azt, hogy a következő három költségvetési évben felhasználhatja a már megkapott uniós pénzbeli hozzájárulásokat.

A Tiszta Légi Közlekedés Közös Vállalkozás az Európai Bizottság kincstári szolgáltatásait virtuális bankszámlaként vállalatközi tranzakciókhoz veszi igénybe, ami csökkenti a nagy mennyiségű felhalmozott készpénzzel kapcsolatos kockázatokat. Emellett a Közös Vállalkozás aktualizálta a 2024. évi kifizetésekhez szükséges készpénzigényét, és máris csökkentette a 2024. évi uniós pénzügyi hozzájárulások iránti kérelmének összegét.

3.3.19 A Tiszta Légi Közlekedés Közös Vállalkozás tudomásul veszi a Számvevőszék észrevételét. A Tiszta Légi Közlekedés Közös Vállalkozás hangsúlyozni kívánja, hogy számos olyan előzetes intézkedést hajtott végre, amelyek célja a hasonló hibák csökkentése a kedvezményezettek és a Közös Vállalkozásnak a támogatások végrehajtásáért felelős tisztviselői körében történő figyelemfelkeltés révén.

3.3.20 A Tiszta Légi Közlekedés Közös Vállalkozás más közös vállalkozásokkal együtt az egységes alaptörvény 13. cikkével összhangban az információs és kommunikációs technológiával kapcsolatos háttérintézményi tevékenységeket (BOA ICT) hozott létre.

Ezek a tevékenységek kiterjednek a közös vállalkozások közötti IKT-irányításra, a megosztott IKT-infrastruktúra kezelésére, az IKT-eszközök és -szolgáltatások kezelésére, valamint a biztonság- és megfelelésmenedzsmentre (beleértve a kiberbiztonságot is).

A 2024. évi közös éves munkaterv (amelyet 2023. december 15-én fogadtak el) többek között konkrét intézkedést tartalmaz az üzletmenet-folytonossági terv/helyreállítási terv 2024-es felülvizsgálatára és aktualizálására vonatkozóan.

3.4. Innovatív Egészségügy (IHI) Közös Vállalkozás

Bevezetés

3.4.1. Az Innovatív Egészségügy (IHI) Közös Vállalkozás, amelynek székhelye Brüsszelben van, a Horizont Európa programon belül, 2021 novemberében jött létre a 2031. december 31-ig tartó időszakra²³. Az IHI Közös Vállalkozás az Innovatív Gyógyszerek Kutatására Irányuló Kezdeményezést Megvalósító (IMI) Közös Vállalkozás helyébe lépett. Az IMI Közös Vállalkozás a hetedik kutatási keretprogramon (FP7) belül, 2007 decemberében jött létre tízéves időtartamra²⁴ (IMI 1), majd működésének időtartamát 2014 májusában a Horizont 2020 program keretében meghosszabbították²⁵ (IMI 2).

3.4.2. Az IHI Közös Vállalkozás az interdiszciplináris, fenntartható és betegközpontú egészségügyi kutatásra és innovációra összpontosító köz-magán társulás. Tagjai az Európai Unió, amelyet a Bizottság képvisel, valamint az európai iparági szövetségek.

3.4.3. A Közös Vállalkozásra vonatkozó főbb adatokat a **3.4.1. táblázat** tartalmazza.

3.4.1. táblázat. A Közös Vállalkozásra vonatkozó főbb adatok

	2023	2022	Eltérés
Rendelkezésre álló kifizetési költségvetés (millió euró) ⁽¹⁾	225,9	174,8	29%
Rendelkezésre álló kötelezettségvállalási költségvetés (millió euró) ⁽¹⁾	223,2	272,4	-18%
Személyzet teljes létszáma december 31-én ⁽²⁾	44	49	-10%

(1) A rendelkezésre álló költségvetés a korábbi években fel nem használt, a Közös Vállalkozás által a folyó évi költségvetésbe ismét felvett előirányzatokat, a címzett bevételeket és a következő évre átvitt összegeket is magában foglalja.

(2) A létszám a tisztviselőket, az ideiglenes és szerződéses alkalmazottakat és a kirendelt nemzeti szakértőket foglalja magában.

Forrás: A Közös Vállalkozástól származó adatok.

3.4.4. A Közös Vállalkozás költségvetésének méretét érintő, a **3.4.1. táblázatban** bemutatott változások nagyban függenek a többéves kutatási és innovációs programok

²³ A Tanács (EU) 2021/2085 rendelete a közös vállalkozásoknak a Horizont Európa keretében történő létrehozásáról.

²⁴ A Tanács 73/2008/EK rendelete az innovatív gyógyszerek kutatására irányuló kezdeményezést megvalósító közös vállalkozás létrehozásáról.

²⁵ A Tanács 557/2014/EU rendelete az innovatív gyógyszerek kutatására irányuló kezdeményezést megvalósító második közös vállalkozás létrehozásáról.

Innovatív Egészségügy (IHI) Közös Vállalkozás

végrehajtási szakaszától. A 2023. évi kifizetési költségvetés-növekedés a hetedik keretprogram és a Horizont 2020 folyamatban lévő projektjeivel kapcsolatos időközi kifizetések, valamint a Közös Vállalkozás által a Horizont Európa program keretében 2023 végéig aláírni tervezett támogatási megállapodásokhoz és szerződésekhez kapcsolódó jelentős összegű előfinanszírozási kifizetések fedezésére szolgált.

A megbízhatósági nyilatkozatot alátámasztó információk

3.4.5. Ellenőrzési koncepciókat, véleményünk alapját, az IHI Közös Vállalkozás vezetősége és az irányítással megbízott személyek felelősségét, valamint az ellenőrnek a beszámoló és az annak alapjául szolgáló tranzakciók vizsgálatával kapcsolatos felelősségét a **3.1.** szakasz ismerteti. A **168.** oldalon található aláírás véleményünk szerves részét képezi.

Az Európai Számvevőszék megbízhatósági nyilatkozata az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak – a független ellenőr jelentése

Vélemény

3.4.6. A következőket ellenőriztük:

- a) az IHI Közös Vállalkozás beszámolója, amely a 2023. december 31-ével záruló pénzügyi évre vonatkozó pénzügyi kimutatásokból²⁶ és a költségvetés végrehajtásáról szóló jelentésekből²⁷ áll;
- b) a beszámoló alapjául szolgáló tranzakciók jogszerűsége és szabályszerűsége, az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 287. cikke értelmében.

²⁶ A pénzügyi kimutatások a következőkből állnak: mérleg, eredménykimutatás, pénzforgalmi kimutatás, a nettó eszközállomány változásainak kimutatása, valamint a számviteli politika meghatározó alapelveinek összefoglalása és további magyarázatok.

²⁷ A költségvetés végrehajtásáról szóló jelentések a költségvetési műveleteket összesítő jelentésekből és azok magyarázataiból állnak.

A beszámoló megbízhatósága

Vélemény a beszámoló megbízhatóságáról

3.4.7. Véleményünk szerint az IHI Közös Vállalkozás 2023. december 31-ével záruló évre vonatkozó beszámolója minden lényeges szempontból híven, pénzügyi szabályzatának, valamint a Bizottság számvitelért felelős tisztviselője által elfogadott számviteli szabályoknak megfelelően tükrözi az IHI Közös Vállalkozás 2023. december 31-i pénzügyi helyzetét, a tárgyévi gazdasági események eredményét, a pénzforgalmat és a nettó eszközállomány változásait. Ezek a szabályok a közszféra nemzetközileg elfogadott számviteli standardjain alapulnak.

A beszámoló alapjául szolgáló tranzakciók jogszerűsége és szabályszerűsége

Bevételek

Vélemény a beszámoló alapjául szolgáló bevételek jogszerűségéről és szabályszerűségéről

3.4.8. Véleményünk szerint az IHI Közös Vállalkozás 2023. december 31-ével záruló évre vonatkozó beszámolójának alapjául szolgáló bevételek minden lényeges szempontból jogszerűek és szabályszerűek.

Kifizetések

Vélemény a beszámoló alapjául szolgáló kifizetések jogszerűségéről és szabályszerűségéről

3.4.9. Véleményünk szerint az IHI Közös Vállalkozás 2023. december 31-ével záruló évre vonatkozó beszámolójának alapjául szolgáló kifizetések minden lényeges szempontból jogszerűek és szabályszerűek.

3.4.10. Véleményünk független az alábbi észrevételektől.

Észrevételek a költségvetési gazdálkodásról

A hetedik keretprogram végrehajtása

2023 végéig a közös vállalkozás még nem zárta le a hetedik keretprogram végrehajtását

3.4.11. A **3.4.2. táblázat** áttekintést nyújt a Közös Vállalkozás tagjainak a hetedik keretprogramhoz való hozzájárulási célértékeiről, összevetve a tagok 2023 végéig validált és a Közös Vállalkozás éves beszámolójában közzétett (pénzbeli és természetbeni) hozzájárulásainak szintjével.

3.4.2. táblázat. A tagok hozzájárulása a hetedik keretprogramhoz (millió euró)

Tagok	A tagok hozzájárulásai (az alapító rendelet alapján)				A tagok hozzájárulásai (2023.12.31-ig)				
	Operatív tevékenységek	Igazgatási költségek	Kiegészítő tevékenységek ⁽¹⁾	Összesen	Pénzbeli hozzjárulások	Validált természetbeni hozzjárulások	Bejelentett, nem validált természetbeni hozzjárulások	Kiegészítő tevékenységekhez nyújtott természetbeni hozzjárulások	Összesen
EU (DG RTD)	966,0	34,0	n.a.	1 000,0	938,4	n.a.	n.a.	n.a.	938,4
Magánszektorbeli tagok	966,0	34,0	n.a.	1 000,0	21,9	816,3	30,3	n.a.	868,5
Összesen	1 932,0	68,0	n.a.	2 000,0	960,3	816,3	30,3	n.a.	1 806,9

(1) A kiegészítő tevékenységek kívül esnek a Számvevőszék ellenőrzési hatókörén.

Forrás: Európai Számvevőszék, a Közös Vállalkozás és annak alapító rendelete alapján.

3.4.12. 2023 végéig az Unió és a magánszektorbeli tagok által a Közös Vállalkozás operatív tevékenységeire vonatkozóan tett jogi kötelezettségvállalások a hetedik keretprogramra vonatkozó hozzájárulási célértékeik mintegy 97%-át, illetve 95%-át érték el. Az IHI 2024-ben – 11 évvel a program befejezése után – a hetedik keretprogram még folyamatban lévő utolsó projektjének lezárását 2024 októberére ütemezte, akkor tehát lezárásra kerül a program.

A Horizont 2020 program végrehajtása

3.4.13. A **3.4.3. táblázat** áttekintést nyújt a Közös Vállalkozás tagjainak a Horizont 2020 programhoz való hozzájárulási célértékeiről, összevetve a tagok 2023 végéig validált és bejelentett (pénzbeli és természetbeni) hozzájárulásainak szintjével.

Innovatív Egészségügy (IHI) Közös Vállalkozás

3.4.3. táblázat. A tagok hozzájárulása a Horizont 2020 programhoz (millió euró)

Tagok	A tagok hozzájárulásai (az alapító rendelet alapján)				A tagok hozzájárulásai (2023.12.31-ig)				
	Operatív tevékenységek	Igazgatási költségek	Kiegészítő tevékenységek ⁽¹⁾	Összesen	Pénzbeli hozzájárulások	Validált természetbeni hozzájárulások	Bejelentett, nem validált természetbeni hozzájárulások	Kiegészítő tevékenységekhez nyújtott természetbeni hozzájárulások	Összesen
EU (DG RTD)	1 595,4	42,6	n.a.	1 638,0	1 125,0	n.a.	n.a.	n.a.	1 125,0
EFPIA és társult partnerek	1 595,4	42,6	n.a.	1 638,0	39,3	1 072,3	182,3	n.a.	1 293,9
Összesen	3 190,8	85,2	n.a.	3 276,0	1 164,3	1 072,3	182,3	n.a.	2 418,9

(1) A kiegészítő tevékenységek kívül esnek a Számvevőszék ellenőrzési hatókörén.

Forrás: Európai Számvevőszék, a Közös Vállalkozás és annak alapító rendelete alapján.

A tagok jogi kötelezettségvállalásai a hozzájárulási célkitűzéseik szintjének 91%-át, illetve 94%-át érték el

3.4.14. Ahhoz, hogy teljes képet kapjunk a Közös Vállalkozás Horizont 2020 program keretében elért eredményeiről, figyelembe kell venni a Közös Vállalkozás tagjai operatív kötelezettségeinek jelenlegi szintjét is a megkötött támogatási megállapodások tekintetében. Az uniós és a magánszektorbeli tagok kötelezettségvállalásai 2022 végére hozzájárulási célértékük 91%-át, illetve 94,4%-át érték el. 2023 végén még mintegy 356,5 millió euró (vagyis 24,6%) volt az az összeg, amelyet a Közös Vállalkozásnak az elkövetkező években ki kell fizetnie a még befejezetlen projektekre. Ugyanekkor még 182,3 millió euró összegű természetbeni hozzájárulást kellett validálnia.

A Horizont Európa program végrehajtása

3.4.15. A **3.4.4. táblázat** áttekintést nyújt a Közös Vállalkozás tagjainak a Horizont Európa programhoz való hozzájárulási célértékeiről, összevetve a tagok 2023 végéig validált és a Közös Vállalkozás éves beszámolójában közzétett (pénzbeli és természetbeni) hozzájárulásainak szintjével.

3.4.4. táblázat. A tagok hozzájárulása a Horizont Európa programhoz (millió euró)

Tagok	A tagok hozzájárulásai (az alapító rendelet alapján)			A tagok hozzájárulásai (2023.12.31-ig)				
	Operatív tevékenységek	Igazgatási költség	Összesen	Validált pénzbeli hozzájárulások	Nem validált pénzbeli hozzájárulások	Validált természetbeni hozzájárulások ⁽¹⁾	Bejelentett, nem validált természetbeni hozzájárulások (1)	Összesen
EU (DG RTD)	1 169,8	30,2	1 200,0	72,9	9,9	n.a.	n.a.	82,8
Magánszektorbeli tagok és közreműködő partnerek	1 169,8	30,2	1 200,0	2,7	n.a.	0,1	14,4	17,2
Összesen	2 339,6	60,4	2 400,0	75,6	9,9	0,1	14,4	100,0

(1) Az operatív tevékenységekhez nyújtott természetbeni hozzájárulások (IKOP) és a kiegészítő tevékenységekhez nyújtott természetbeni hozzájárulások (IKAA). A Közös Vállalkozás szintjén az IKAA nem haladhatja meg a magánszektorbeli tagok összes természetbeni hozzájárulásának 40%-át.

Forrás: Európai Számvevőszék, a Közös Vállalkozás és annak alapító rendelete alapján.

3.4.16. 2023 végéig a Közös Vállalkozás a Horizont Európa program keretében aláírt támogatási megállapodások kapcsán 382,2 millió eurót, magánszektorbeli tagjai és közreműködő partnerei pedig 216 millió eurót vettek kötelezettségvállalásba. A Közös Vállalkozásnak nyújtott 72,9 millió euró összegű, validált uniós pénzbeli hozzájárulás főként előfinanszírozási kifizetésekhez kapcsolódott.

A 2023. évi infrastrukturális kiadási költségvetés (2. cím) alacsony végrehajtási aránya

3.4.17. 2023 végére a kötelezettségvállalási és kifizetési infrastrukturális kiadási költségvetés (2. cím) végrehajtási aránya alacsony (69%, illetve 67%) maradt. A Közös Vállalkozás adatai alapján a virtuális ülések és rendezvények fokozott használata miatt 2023-ban jelentősen csökkentek a kommunikációval és rendezvényekkel kapcsolatos kiadásai.

Észrevételek az irányítási és kontrollrendszerekről

3.4.18. A hetedik keretprogram kiadásait illetően a Közös Vállalkozás 2023 végéig utólagos ellenőrzéseket végzett. Ennek megfelelően a hetedik keretprogram kiadásaira vonatkozó végleges hibaarányként 2,1%-os reprezentatív hibaarányt és 0,8%-os fennmaradó hibaarányt tett közzé. A Horizont 2020 és Horizont Európa kiadásai esetében az utólagos ellenőrzések elvégzése a Bizottság Kutatási és Innovációs Főigazgatósága Közös Ellenőrzési Szolgálatának (CAS) a feladata. Horizont 2020 kiadásait (elszámolások és zárókifizetések) illetően a Közös Vállalkozás 2,6%-os reprezentatív hibaarányról és 1,6%-os fennmaradó hibaarányról számolt be²⁸. A Horizont Európa program esetében a CAS kockázatalapú utólagos ellenőrzési megközelítésre váltott a közös vállalkozások esetében, így az egyes közös vállalkozásokra jellemző reprezentatív hibaarányokat már nem számítják ki. Az első kockázatalapú utólagos ellenőrzésekre még nem került sor, mivel az első időközi kifizetések csak 2024-ben várhatók.

3.4.19. A Közös Vállalkozás operatív kifizetésekre vonatkozó kontrolljainak értékeléséhez a végső kedvezményezettek szintjén egy véletlen mintán megvizsgáltuk a Horizont 2020 keretében 2023-ban teljesített kifizetéseket²⁹. Egy esetben egy olyan súlyos hibát találtunk és számszerűsítettünk, amely helytelen számítási módszer alkalmazásából eredő nem

²⁸ Az IHI Közös Vállalkozás 2023. évi konszolidált éves tevékenységi jelentése, 4.1. fejezet.

²⁹ A kedvezményezetteknel tesztelt, vissza nem térítendő támogatások kifizetésével kapcsolatos tranzakciók esetében a számszerűsíthető hibákra vonatkozó beszámolási küszöbérték az ellenőrzött költségek 1%-a.

Innovatív Egészségügy (IHI) Közös Vállalkozás

támogatható személyzeti költségekhez, illetve kizárólag más projekteken dolgozó alkalmazottak személyzeti költségeinek visszaigényléséhez kapcsolódott.

Hiányosságok egy jelentős közbeszerzési eljárás kialakításában és értékelésében

3.4.20. Egy mintegy 0,5 millió euró értékű, elemzési szolgáltatásokra irányuló 2023. évi közbeszerzési eljárás esetében a Közös Vállalkozás belső kontrollmechanizmusa nem tárta fel sem a pályázati felhívás kialakításának, sem a pénzügyi javaslatok értékelési folyamatának olyan hiányosságait, amelyek torzíthatták volna a versenyt. Ezek a hiányosságok – ha a későbbi közbeszerzési eljárásokban nem orvosolják őket – szabálytalan szerződéseket és kifizetéseket eredményezhetnek.

Aktualitását veszett üzletmenet-folytonossági terv és katasztrófa utáni helyreállítási terv

3.4.21. A Közös Vállalkozás belsőkontroll-keretei szerint – és [az Európai Bizottság belsőkontroll-elvei alapján](#) – az uniós szerveknek rendszeresen frissíteniük és tesztelniük kell üzletmenet-folytonossági tervüket és a kapcsolódó katasztrófa-helyreállítási tervet, hogy azok igazodjanak mind a szervezeti változásokhoz, mind a működési környezetet érintő új kockázatokhoz. A Közös Vállalkozás a brüsszeli épületben található többi közös vállalkozással együtt 2018-ban közös üzletmenet-folytonossági tervet és katasztrófa-helyreállítási tervet fogadott el. Az ebben részt vevő közös vállalkozások azonban a közös üzletmenet-folytonossági tervet utoljára 2020 februárjában frissítették, a közös katasztrófa-helyreállítási tervet pedig 2019 januárjában tesztelték legutóbb. Ezek a tervek így jelenleg nem tükrözik a Közös Vállalkozás működési környezetében azóta bekövetkezett jelentős változásokat, például az üzletmenet-folytonossági tervért felelős új vezetését, az informatikai operációs rendszerek változásait, a személyzet által végzett távmunka növekedését, illetve az új kiberbiztonsági fenyegetéseket.

A korábbi évek észrevételeinek hasznosulása

3.4.22. A [melléklet](#) áttekintést ad a korábbi években megfogalmazott észrevételeink nyomán tett korrekciós intézkedésekről.

Melléklet

Sorszám	A Számvevőszék észrevételének éve	A Számvevőszék észrevétele (összefoglaló)	Meghozott korrekciós intézkedések, illetve egyéb releváns fejlemények (összefoglaló)	A Számvevőszék észrevételének státusza
1	2022	2022. évi éves beszámolójában a Közös Vállalkozás nem tett közzé egyes fontos információkat a tagok programszintű hozzájárulásairól, amelyek pedig relevánsak lennének a Közös Vállalkozás év végi eredményeinek teljes körű közlése szempontjából. A Közös Vállalkozás például nem vetette össze az egyes tagkategóriáktól az év végéig az egyes programok keretében kapott hozzájárulásokat az adott programra nézve jogszabályban meghatározott hozzájárulási célokkal.	A Közös Vállalkozás 2023. évi éves beszámolójában a programok szintjén részletes információkat tett közzé a tagok hozzájárulásának különböző típusairól. Ez az információ a tényleges eredmények és a jogszabályban meghatározott célok összehasonlítását is lehetővé teszi.	Lezárt

A Közös Vállalkozás válasza

3.4.14. A helyzetet elsősorban az okozta, hogy a 2019. évi pályázati felhívások során nem használták fel a tervezett uniós finanszírozás mintegy 139 millió eurós összegét. A Közös Vállalkozás igazgatótanácsának döntése értelmében az uniós költségvetést ennek megfelelően csökkentették.

Az IMI2-program egészét tekintve a magántagok által a Közös Vállalkozás Horizont 2020 keretében végzett tevékenységeihez kapcsolódóan tett magas szintű jogi kötelezettségvállalások meghaladják az EU kötelezettségvállalásait. 2023 végén még mindig 59 Horizont 2020 projekt volt folyamatban. Az IHI Közös Vállalkozás ezért arra számít, hogy eléri az 557/2014/EU tanácsi rendeletben meghatározott programcélokat, és 2028/2029-ig folytatja a Horizont 2020 program végrehajtását.

3.4.17. Az infrastrukturális kiadások költségvetése (2. cím) keretében 2023 végén fel nem használt kifizetési előirányzatok összege mintegy 1 millió EUR volt (ami a közös vállalkozás 2023. évi teljes kifizetési költségvetésének 0,5%-a).

3.4.20. Az IHI Közös Vállalkozás nagyon komolyan veszi a Számvevőszék észrevételeit, és intézkedéseket tesz a feltárt hiányosságok orvoslására, amelyeket elsősorban az erőforrások és a speciális kompetenciák hiánya, valamint az időhiány okozott.

Időközben az IHI Közös Vállalkozás a következő korrekciós intézkedéseket hajtotta végre:

- a belső folyamatok és munkafolyamatok felülvizsgálata, amely biztosítja a folyamatokkal kapcsolatos felelősségvállalást, valamint a négy szem elvének bevezetése a beszerzési dokumentáció ellenőrzési folyamatának megerősítése érdekében;
- kötelező, rendszeres képzések a beszerzési feladatokban részt vevő valamennyi munkatárs számára;
- az intézményközi keretszerződések még szélesebb körű alkalmazása.

Az IHI Közös Vállalkozás 2024 végéig megkezdi a közbeszerzés-irányítási eszköz (PPMT) használatát. Az eszköz várhatóan tovább harmonizálja a munkafolyamatokat, orvosolja az eljárási hiányosságokat, és biztosítja a feladatok szétválasztásának és a négy szem elvének betartását.

3.4.21. Az IHI Közös Vállalkozás más közös vállalkozásokkal együtt az egységes alap-jogiaktus 13. cikkével összhangban létrehozta az információs és kommunikációs technológiával kapcsolatos háttéroidai tevékenységeket. Ezek a tevékenységek kiterjednek a közös vállalkozások közötti ikt-irányításra, a megosztott ikt-infrastruktúra irányítására, az ikt-eszközök és -szolgáltatások irányítására, valamint a biztonság és a megfelelőség irányítására (beleértve a kiberbiztonságot is).

Innovatív Egészségügy (IHI) Közös Vállalkozás

A csoport 2024. évi közös éves munkatervét 2023. december 15-én fogadták el, és az konkrét intézkedést tartalmaz többek között az üzletmenet-folytonossági terv/katasztrófa utáni helyreállítási terv 2024-es felülvizsgálatára és aktualizálására vonatkozóan. Az IHI Közös Vállalkozás irányítja e tevékenység végrehajtását, és a közös vállalkozások közötti konzultáció és az azt követő elfogadás céljából 2024 júliusában tervezi benyújtani e tervek tervezetét.

3.5. Tiszta Hidrogén (Tiszta H2) Közös Vállalkozás

Bevezetés

3.5.1. A Tiszta Hidrogén (Tiszta H2) Közös Vállalkozás, amelynek székhelye Brüsszelben van, a Horizont Európa programon belül, 2021 novemberében jött létre a 2031. december 31-ig tartó időszakra³⁰. A Tiszta H2 Közös Vállalkozás az Üzemanyagcella- és Hidrogéntechnológiai (FCH) Közös Vállalkozás helyébe lépett. Az FCH Közös Vállalkozás a hetedik kutatási keretprogramon (FP7) belül, 2008 májusában jött létre a 2017. december 31-ig tartó időszakra³¹ (FCH 1), majd működésének időtartamát 2014 májusában a Horizont 2020 program keretében meghosszabbították³² (FCH 2).

3.5.2. A Tiszta H2 Közös Vállalkozás egy üzemanyagcella- és hidrogéntechnológiai kutatással és innovációval foglalkozó köz-magán társulás. Tagjai a Bizottság által képviselt Európai Unió, valamint az iparági szövetség (Hydrogen Europe) és a kutató intézetek szövetsége (Hydrogen Europe Research).

3.5.3. A Közös Vállalkozásra vonatkozó főbb adatokat a **3.5.1. táblázat** tartalmazza.

3.5.1. táblázat. A Közös Vállalkozásra vonatkozó főbb adatok

	2023	2022	Eltérés
Rendelkezésre álló kifizetési költségvetés (millió euró) ⁽¹⁾	327,8	118,3	177%
Rendelkezésre álló kötelezettségvállalási költségvetés (millió euró) ⁽¹⁾	268,9	314,3	-14%
Személyzet teljes létszáma december 31-én ⁽²⁾	28	29	-3%

(1) A rendelkezésre álló költségvetés a korábbi években fel nem használt, a Közös Vállalkozás által a folyó évi költségvetésbe ismét felvett előirányzatokat, a címzett bevételeket és a következő évre átvitt összegeket is magában foglalja.

(2) A létszám a tisztviselőket, az ideiglenes és szerződéses alkalmazottakat és a kirendelt nemzeti szakértőket foglalja magában.

Forrás: A Közös Vállalkozástól származó adatok.

³⁰ A Tanács (EU) 2021/2085 rendelete a közös vállalkozásoknak a Horizont Európa keretében történő létrehozásáról.

³¹ A Tanács 521/2008/EK rendelete az Üzemanyagcella- és Hidrogéntechnológiai Közös Vállalkozás létrehozásáról.

³² A Tanács 559/2014/EU rendelete a második üzemanyagcella- és hidrogéntechnológiai közös vállalkozás létrehozásáról.

3.5.4. A Közös Vállalkozás költségvetésének méretét érintő, a **3.5.1. táblázatban** bemutatott változások nagyban függenek a többéves kutatási és innovációs programok végrehajtási szakaszától. A 2023. évi jelentős kifizetésiköltségvetés-növekedés, amely további 36 millió euró összegű RePowerEU-forrást is tartalmazott, a hetedik keretprogram és a Horizont 2020 folyamatban lévő projektjeivel kapcsolatos időközi kifizetések, valamint a Közös Vállalkozás által a Horizont Európa és a RePowerEU programok keretében 2023 végéig aláírni tervezett támogatási megállapodásokhoz és szerződésekhez kapcsolódó jelentős összegű előfinanszírozási kifizetések fedezésére szolgált.

A megbízhatósági nyilatkozatot alátámasztó információk

3.5.5. Ellenőrzési koncepciónk, véleményünk alapját, a Tiszta H2 Közös Vállalkozás vezetősége és az irányítással megbízott személyek felelősségét, valamint az ellenőrnek a beszámoló és az annak alapjául szolgáló tranzakciók vizsgálatával kapcsolatos felelősségét a **3.1.** szakasz ismerteti. A **168.** oldalon található aláírás véleményünk szerves részét képezi.

Az Európai Számvevőszék megbízhatósági nyilatkozata az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak – a független ellenőr jelentése

Vélemény

3.5.6. A következőket ellenőriztük:

- a) a Tiszta H2 Közös Vállalkozás beszámolója, amely a 2023. december 31-ével záruló pénzügyi évre vonatkozó pénzügyi kimutatásokból³³ és a költségvetés végrehajtásáról szóló jelentésekből³⁴ áll;
- b) a beszámoló alapjául szolgáló tranzakciók jogszerűsége és szabályszerűsége, az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 287. cikke értelmében.

³³ A pénzügyi kimutatások a következőkből állnak: mérleg, eredménykimutatás, pénzforgalmi kimutatás, a nettó eszközállomány változásainak kimutatása, valamint a számviteli politika meghatározó alapelveinek összefoglalása és további magyarázatok.

³⁴ A költségvetés végrehajtásáról szóló jelentések a költségvetési műveleteket összesítő jelentésekből és azok magyarázataiból állnak.

A beszámoló megbízhatósága

Vélemény a beszámoló megbízhatóságáról

3.5.7. Véleményünk szerint a Tiszta H2 Közös Vállalkozás 2023. december 31-ével záruló évre vonatkozó beszámolója minden lényeges szempontból híven, pénzügyi szabályzatának, valamint a Bizottság számvitelért felelős tisztviselője által elfogadott számviteli szabályoknak megfelelően tükrözi a Tiszta H2 Közös Vállalkozás 2023. december 31-i pénzügyi helyzetét, a tárgyévi gazdasági események eredményét, a pénzforgalmat és a nettó eszközállomány változásait. Ezek a szabályok a közszféra nemzetközileg elfogadott számviteli standardjain alapulnak.

A beszámoló alapjául szolgáló tranzakciók jogszerűsége és szabályszerűsége

Bevételek

Vélemény a beszámoló alapjául szolgáló bevételek jogszerűségéről és szabályszerűségéről

3.5.8. Véleményünk szerint a Tiszta H2 Közös Vállalkozás 2023. december 31-ével záruló évre vonatkozó beszámolójának alapjául szolgáló bevételek minden lényeges szempontból jogszerűek és szabályszerűek.

Kifizetések

Vélemény a beszámoló alapjául szolgáló kifizetések jogszerűségéről és szabályszerűségéről

3.5.9. Véleményünk szerint a Tiszta H2 Közös Vállalkozás 2023. december 31-ével záruló évre vonatkozó beszámolójának alapjául szolgáló kifizetések minden lényeges szempontból jogszerűek és szabályszerűek.

3.5.10. Véleményünk független az alábbi észrevételektől.

Észrevételek a költségvetési gazdálkodásról

A hetedik keretprogram végrehajtása

A Közös Vállalkozás 2023-ban valamivel a hozzájárulási célok alatt zárta le a hetedik keretprogramot

3.5.11. A **3.5.2. táblázat** áttekintést nyújt a Közös Vállalkozás tagjainak a hetedik keretprogramhoz való hozzájárulási célértékeiről, összevetve a tagok 2023 végéig validált és a Közös Vállalkozás éves beszámolójában közzétett (pénzbeli és természetbeni) hozzájárulásainak szintjével.

3.5.2. táblázat. A tagok hozzájárulása a hetedik keretprogramhoz (millió euró)

Tagok	A tagok hozzájárulásai (az alapító rendelet és jogi határozatok alapján)				A tagok hozzájárulásai (2023.12.31-ig)				
	Operatív tevékenységek	Igazgatási költségek	Kiegészítő tevékenységek ⁽¹⁾	Összesen	Pénzbeli hozzjárulások	Validált természetbeni hozzjárulások	Bejelentett, nem validált természetbeni hozzjárulások	Kiegészítő tevékenységekhez nyújtott természetbeni hozzjárulások	Összesen
EU (DG RTD)	450,0	20,0	n.a.	470,0	410,4	19,1	n.a.	n.a.	429,5
Magánszektorbeli tagok	450,0	20,0	n.a.	470,0	17,9	457,8	0,0	n.a.	475,7
Összesen	900,0	40,0	n.a.	940,0	428,3	476,9	0,0	n.a.	905,2

(1) A kiegészítő tevékenységek kívül esnek a Számvevőszék ellenőrzési hatókörén.

Forrás: Európai Számvevőszék, a Közös Vállalkozás és annak alapító rendelete alapján.

3.5.12. 2023-ban, 10 évvel a hetedik keretprogramból végrehajtott program vége után, a Közös Vállalkozás rendezte a mintegy 3 millió euró összegű zárókifizetést és validálta a magánszektorbeli tagok által bejelentett természetbeni hozzájárulásokat. A Közös Vállalkozás lezárta a programot, miután elérte a tagok operatív tevékenységekre vonatkozó, jogszabályban meghatározott hozzájárulási célértékeinek 96%-át.

A Horizont 2020 program végrehajtása

3.5.13. A **3.5.3. táblázat** áttekintést nyújt a Közös Vállalkozás tagjainak a Horizont 2020 programhoz való hozzájárulási célértékeiről, összevetve a tagok 2023 végéig validált és a Közös Vállalkozás éves beszámolójában közzétett (pénzbeli és természetbeni) hozzájárulásainak szintjével.

Tiszta Hidrogén (Tiszta H2) Közös Vállalkozás

3.5.3. táblázat. A tagok hozzájárulása a Horizont 2020 programhoz (millió euró)

Tagok	A tagok hozzájárulásai (az alapító rendelet és jogi határozatok alapján)				A tagok hozzájárulásai (2023.12.31-ig)				
	Operatív tevékenységek	Igazgatási költségek	Kiegészítő tevékenységek ⁽¹⁾	Összesen	Pénzbeli hozzájárulások	Validált természetbeni hozzájárulások	Bejelentett, nem validált természetbeni hozzájárulások	Kiegészítő tevékenységekhez nyújtott természetbeni hozzájárulások	Összesen
EU (DG RTD)	646,0	19,0	n.a.	665,0	634,4	n.a.	n.a.	n.a.	634,4
Magánszektorbeli tagok	76,0	19,0	285,0	380,0	18,2	68,8	47,7	1 039,1	1 173,8
Összesen	722,0	38,0	285,0	1 045,0	652,6	68,8	47,7	1 039,1	1 808,2

(1) A kiegészítő tevékenységek kívül esnek a Számvevőszék ellenőrzési hatáskörén.

Forrás: Európai Számvevőszék, a Közös Vállalkozás és annak alapító rendelete alapján.

A tagok jogi kötelezettségvállalásai elérték a hozzájárulási célkitűzések szintjét

3.5.14. Ahhoz, hogy teljes képet kapjunk a Közös Vállalkozás Horizont 2020 program keretében elért eredményeiről, figyelembe kell venni a Közös Vállalkozás tagjai operatív kötelezettségeinek jelenlegi szintjét is a megkötött támogatási megállapodások és szerződések tekintetében. A tagoknak a Közös Vállalkozás operatív és kiegészítő tevékenységeire vonatkozó kötelezettségvállalásai 2022 végén meghaladták az operatív hozzájárulásra vonatkozó célértékeiket. 2023 végén még mintegy 53 millió euró (azaz 8%) volt az az összeg, amelyet a Közös Vállalkozásnak az elkövetkező években ki kell fizetnie a még befejezetlen projektekre és szerződésekre. Ugyanekkor még 47,7 millió euró összegű, a Közös Vállalkozás operatív tevékenységeihez nyújtandó természetbeni hozzájárulást kellett validálnia.

Készedelmes volt a Horizont 2020 tevékenységek 2023. évi operatív kifizetési költségvetésének végrehajtása

3.5.15. 2023-ban a Közös Vállalkozás nem részesült új operatív kötelezettségvállalási előirányzatban, mivel 2020-ban utolsó Horizont 2020 pályázati felhívását is lezárta. Az operatív kifizetési előirányzatok végrehajtási aránya tovább csökkent, 69%-ra (2022: 81%). A Közös Vállalkozás szerint ennek oka az volt, hogy a nemzeti és regionális társfinanszírozást igénylő összetett innovációs tevékenységek kedvezményezettjei elhalasztották a projekteket, illetve azok pénzügyi beszámolóit. Emellett a Közös Vállalkozás arról számolt be, hogy a Covid19-járvány és Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja miatt a megnövekedett költségek és az ellátásilánc-problémák 2023-ban továbbra is hatással voltak a kedvezményezettekre. Ezért a Horizont 2020 több fontos innovációs tevékenységének időtartamát meg kellett hosszabbítani, a kifizetéseket pedig 2024-re kellett halasztani.

A Horizont Európa program, és azon belül a RePowerEU végrehajtása

3.5.16. A [3.5.4. táblázat](#) áttekintést nyújt a Közös Vállalkozás tagjainak a Horizont Európa programhoz való hozzájárulási célértékeiről, összevetve a tagok 2023 végéig validált és

Tiszta Hidrogén (Tiszta H2) Közös Vállalkozás

a Közös Vállalkozás éves beszámolójában közzétett (pénzbeli és természetbeni) hozzájárulásainak szintjével.

3.5.4. táblázat. A tagok hozzájárulása a Horizont Európa és azon belül a RePowerEU programokhoz (millió euró)

Tagok	A tagok hozzájárulásai (az alapító rendelet alapján)			A tagok hozzájárulásai (2023.12.31-ig)				
	Operatív tevékenységek	Igazgatási költség	Összesen	Validált pénzbeli hozzájárulások	Nem validált pénzbeli hozzájárulások	Validált természetbeni hozzájárulások ⁽¹⁾	Bejelentett, nem validált természetbeni hozzájárulások (1)	Összesen
EU (DG RTD)	1 169,8	30,2	1 200,0	277,8	61,1	n.a.	n.a.	338,9
Magánszektorbeli tagok	969,8	30,2	1 000,0	0,0	n.a.	685,3	247,2	932,5
Összesen	2 139,6	60,4	2 200,0	277,8	61,1	685,3	247,2	1 271,4

(1) Az operatív tevékenységekhez nyújtott természetbeni hozzájárulások (IKOP) és a kiegészítő tevékenységekhez nyújtott természetbeni hozzájárulások (IKAA).

Forrás: Európai Számvevőszék, a Közös Vállalkozás és annak alapító rendelete alapján.

A Horizont Európa és azon belül a RePowerEU végrehajtása előrehaladott

3.5.17. 2023 végéig a Közös Vállalkozás a Horizont Európa program keretében aláírt támogatási megállapodások és szerződések kapcsán 452 millió eurót vett kötelezettségvállalásba. A Bizottság a Hidrogénvölgy-partnerségek számának megduplázása céljából a RePowerEU programból további 200 millió eurót biztosított a Közös Vállalkozás Horizont Európa programjához, amelyet utóbbi a 2023–2025-ös időszakban hajt végre. A Közös Vállalkozásnak nyújtott 277,8 millió euró összegű, validált uniós pénzbeli hozzájárulás főként előfinanszírozási kifizetésekhez kapcsolódott. Ugyanakkor a magánszektorbeli tagok mintegy 932,5 millió euró értékű természetbeni hozzájárulásról számoltak be, amelyből mintegy 685,3 millió euró a kiegészítő tevékenységekhez nyújtott, validált természetbeni hozzájárulásokhoz kapcsolódott.

A 2023. évi infrastrukturális kiadási költségvetés (2. cím) végrehajtási aránya továbbra is alacsony

3.5.18. 2023 végére az igazgatási kötelezettségvállalási és kifizetési infrastrukturális kiadási költségvetés (2. cím) végrehajtási aránya, bár javulást mutatott, mégis alacsony (71%, illetve 61%) maradt (2022: 62% és 51%). A Közös Vállalkozás tájékoztatása alapján két fontos keretszerződés aláírását felfüggesztették. Ezért az ezekhez kapcsolódó tervezett egyedi szerződéseket nem lehetett megkötni, és a kifizetéseket 2024-re kellett halasztani.

Észrevételek az irányítási és kontrollrendszerekről

3.5.19. A hetedik keretprogram kiadásait illetően a Közös Vállalkozás 2021 végéig utólagos ellenőrzéseket végzett. Ennek megfelelően a hetedik keretprogram kiadásaira vonatkozó végleges hibaarányként a 2021 végére elért adatokat, 2,0%-os reprezentatív

Tiszta Hidrogén (Tiszta H2) Közös Vállalkozás

hibaarányt és 1,1%-os fennmaradó hibaarányt tett közzé. A Horizont 2020 és Horizont Európa kiadásai esetében az utólagos ellenőrzések elvégzése a Bizottság Kutatási és Innovációs Főigazgatósága Közös Ellenőrzési Szolgálatának (CAS) a feladata. Horizont 2020 kiadásait (elszámolások és zárókifizetések) illetően a Közös Vállalkozás 2,8%-os reprezentatív hibaarányról és 0,6%-os fennmaradó hibaarányról számolt be³⁵. A Horizont Európa program esetében a CAS kockázatalapú utólagos ellenőrzési megközelítésre váltott a közös vállalkozások esetében, így az egyes közös vállalkozásokra jellemző reprezentatív hibaarányokat már nem számítják ki. Az első kockázatalapú utólagos ellenőrzésekre még nem került sor, mivel az első időközi kifizetések csak 2024-ben várhatók.

3.5.20. A Közös Vállalkozás operatív kifizetésekre vonatkozó kontrolljainak értékeléséhez a végső kedvezményezettek szintjén egy véletlen mintán megvizsgáltuk a Horizont 2020 keretében 2023-ban teljesített kifizetéseket³⁶. Egy esetben a levonható hozzáadottértékadó visszatérítésének helytelen igényléséből eredő súlyos hibát találtunk és számszerűsítettünk.

Aktualitását veszett üzletmenet-folytonossági terv és katasztrófa utáni helyreállítási terv

3.5.21. A Közös Vállalkozás belsőkontroll-keretei szerint – és az [Európai Bizottság belsőkontroll-elvei alapján](#) – az uniós szerveknek rendszeresen frissíteniük és tesztelniük kell üzletmenet-folytonossági tervüket és a kapcsolódó katasztrófa-helyreállítási tervet, hogy azok igazodjanak mind a szervezeti változásokhoz, mind a működési környezetet érintő új kockázatokhoz. A Közös Vállalkozás a brüsszeli épületben található többi közös vállalkozással együtt 2018-ban közös üzletmenet-folytonossági tervet és katasztrófa-helyreállítási tervet fogadott el. Az ebben részt vevő közös vállalkozások azonban a közös üzletmenet-folytonossági tervet utoljára 2020 februárjában frissítették, a közös katasztrófa-helyreállítási tervet pedig 2019 januárjában tesztelték legutóbb. Ezek a tervek így jelenleg nem tükrözik a Közös Vállalkozás működési környezetében azóta bekövetkezett jelentős változásokat, például az üzletmenet-folytonossági tervért felelős új vezetését, az informatikai operációs rendszerek változásait, a személyzet által végzett távmunka növekedését, illetve az új kiberbiztonsági fenyegetéseket.

---

³⁵ A Tiszta H2 Közös Vállalkozás 2023. évi konszolidált éves tevékenységi jelentése, 4.1. fejezet.

³⁶ A kedvezményezettekénél tesztelt, vissza nem térítendő támogatások kifizetésével kapcsolatos tranzakciók esetében a számszerűsíthető hibákra vonatkozó beszámolási küszöbérték az ellenőrzött költségek 1%-a.

Az érzékeny funkciókra vonatkozó belsőkontroll-politika hiánya

3.5.22. A potenciális, illetve a tényleges érzékeny funkciókat a Közös Vállalkozás belsőkontroll-keretével összefüggésben, az [Európai Bizottság belsőkontroll-elvei alapján](#) kell meghatározni és irányítani. 2023 végén a Közös Vállalkozás még nem rendelkezett az érzékeny funkciók irányítására vonatkozó szabályokkal a kapcsolódó belső kontrollok nyomon követésére. Ez a szükséges belső kontrollt biztosító szabályzat lehetővé teszi a Közös Vállalkozás számára az érzékeny funkciók azonosítását és naprakészen tartását, valamint megfelelő ellenőrzési intézkedések meghatározását a nem megfelelő vagy csalárd tevékenységek – például csalárd bejelentés, eszközvesztés, érzékeny információk közzététele és korrupció – megelőzése, illetve csökkentése érdekében.

A korábbi évek észrevételeinek hasznosulása

3.5.23. A [melléklet](#) áttekintést ad a korábbi években megfogalmazott észrevételeink nyomán tett korrekciós intézkedésekről.

Melléklet

Sorszám	A Számvevőszék észrevételének éve	A Számvevőszék észrevétele (összefoglaló)	Meghozott korrekciós intézkedések, illetve egyéb releváns fejlemények (összefoglaló)	A Számvevőszék észrevételének státusza
1	2022	2022. évi éves beszámolójában a Közös Vállalkozás nem tett közzé egyes fontos információkat a tagok programszintű hozzájárulásairól, amelyek pedig relevánsak lennének a Közös Vállalkozás év végi eredményeinek teljes körű közlése szempontjából. A Közös Vállalkozás például nem vetette össze az egyes tagkategóriáktól az év végéig az egyes programok keretében kapott hozzájárulásokat az adott programra nézve jogszabályban meghatározott hozzájárulási célokkal.	A Közös Vállalkozás 2023. évi éves beszámolójában a programok szintjén részletes információkat tett közzé a tagok hozzájárulásának különböző típusairól. Ez az információ a tényleges eredmények és a jogszabályban meghatározott célok összehasonlítását is lehetővé teszi.	Lezárt
2	2022	A Horizont 2020 operatív kifizetési előirányzatainak végrehajtási aránya 81% volt (2021: 88%), ami a Közös Vállalkozás szerint a Covid19-járvány miatt a kedvezményezettek sújtó növekvő költségeknek és beszállítási problémáknak, valamint Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborújának volt betudható. Ezért a Horizont 2020 legtöbb projektjének időtartamát meg kellett hosszabbítani, a zárókifizetéseket pedig 2023-ra kellett halasztani.	A Horizont 2020 operatív kifizetési előirányzatainak végrehajtási aránya tovább csökkent, 69%-ra, amit a Közös Vállalkozás befolyásán kívüli külső tényezők indokoltak (lásd: 3.5.15. bekezdés).	Nyitott

Tiszta Hidrogén (Tiszta H2) Közös Vállalkozás

Sorszám	A Számvevőszék észrevételének éve	A Számvevőszék észrevétele (összefoglaló)	Meghozott korrekciós intézkedések, illetve egyéb releváns fejlemények (összefoglaló)	A Számvevőszék észrevételének státusza
3	2022	2022 végén az igazgatási költségvetés (2. cím) esetében a végrehajtási arányok alacsonyok voltak: a kötelezettségvállalási előirányzatoknál 62%, a kifizetési előirányzatoknál pedig 51%.	A 2023. évi infrastrukturális kiadási költségvetés végrehajtási aránya alacsony maradt: 71% volt a kötelezettségvállalási és 61% a kifizetési előirányzatok esetében (lásd: 3.5.18. bekezdés).	Nyitott
4	2022	A személyzeti szabályzatnak ³⁷ és a Közös Vállalkozás iránymutatásainak megfelelően a külső felvételi eljárások esetén a személyzeti bizottságnak legalább egy tagot kell jelölnie a kiválasztási bizottságba. Megállapítottuk, hogy az általunk ellenőrzött felvételi eljárás esetében a kiválasztási bizottságban nem vett részt a személyzeti bizottság által kijelölt tag.	A Közös Vállalkozás 2023-ban saját személyzeti bizottságot hozott létre.	Lezárt

³⁷ A 9. cikk, az 1a. cikkel együtt.

A Közös Vállalkozás válasza

3.5.12. A Tiszta H2 Közös Vállalkozás egyetért azzal, hogy a hetedik keretprogramot az operatív tevékenységekre vonatkozó összes tagi jogi hozzájárulási célok 96%-ával zárta. Meg kell azonban jegyezni, hogy a magánszektorbeli tagok hozzájárulási céljaik 101,2%-át érték el.

3.5.18. 2023 végén az infrastrukturális kiadások költségvetése (2. cím) keretében fel nem használt kifizetési előirányzatok összege mintegy 1,3 millió EUR volt (ami a közös vállalkozás 2023. évi teljes kifizetési költségvetésének 0,4 %-a).

3.5.20. A véletlenszerűen kiválasztott és ellenőrzött Horizont 2020 kifizetésekben találat hiba 203 000 EUR (a közös vállalkozás összes teljesített H2020 kifizetésének 0,2%-a), amely a nem támogatható hozzáadottérték-adóra (hÉa) vonatkozik.

3.5.21. A Tiszta H2 Közös Vállalkozás az egységes alap-jogiaktus 13. cikkével összhangban más közös vállalkozásokkal együtt létrehozta az információs és kommunikációs technológiákra vonatkozó háttérföldi tevékenységeket. Ezek a tevékenység kiterjednek a közös vállalkozások közötti IKT-irányításra, a megosztott IKT-infrastruktúra irányítására, az IKT-eszközök és -szolgáltatások kezelésére, valamint a biztonság- és megfelelésmenedzsmentre (beleértve a kiberbiztonságot is). A 2023. december 15-én elfogadott, 2024. évi közös éves munkaterve többek között a BCP/DRP 2024-es felülvizsgálatára és aktualizálására vonatkozó konkrét intézkedést tartalmaz. Az Innovatív Egészségügy Közös Vállalkozás irányítja e fellépés végrehajtását, és 2024 júliusában tervezi benyújtani e tervek tervezetét a közös vállalkozások közötti konzultációra és az azt követő elfogadásra.

3.5.22. Az érzékeny funkciókkal kapcsolatos kockázatok csökkentése érdekében jelenleg belső ellenőrzési intézkedések végrehajtására kerül sor, ilyen például a feladatok elkülönítése a négy szem elvének való megfelelés érdekében, az aláírt összeférhetetlenségi nyilatkozatok, aláírt kötelezettségvállalási és függetlenségi nyilatkozatok, valamint az etikával, az adatvédelemmel és az érzékeny információk kezelésével kapcsolatos képzések. A Tiszta H2 Közös Vállalkozás érzékeny funkciókkal kapcsolatos jövőbeni politikája meg fogja határozni a szerepeket és a felelőségeket, tisztázni fogja a fogalommeghatározásokat, valamint biztosítani fogja a vonatkozó elveket és módszertant, a potenciálisan érzékeny funkciók jegyzékét és az enyhítő intézkedéseket.

3.6. Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás

Bevezetés

3.6.1. A Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozást, amelynek székhelye Brüsszelben található, 2023 szeptemberében hozták létre a Horizont Európa és a Digitális Európa program keretében a 2031. december 31-ig tartó időszakra, az egységes alap-jogiaktus³⁸ módosításával. A Közös Vállalkozás a Kulcsfontosságú Digitális Technológiák (KDT) Közös Vállalkozás helyébe lépett, amelyet a Horizont Európa programon belül, 2021 novemberében hoztak létre³⁹.

3.6.2. A Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás előmozdítja az innovatív új generációs félvezető technológiák fejlesztését és megerősíti az európai csipgyártási kapacitást az [Európai Csipkezdemenyezés](#) keretében. Tagjai az Európai Unió, amelyet a Bizottság képvisel, a [rész vevő államok](#), valamint három iparszövetség.

3.6.3. A Közös Vállalkozásra vonatkozó főbb adatokat a [3.6.1. táblázat](#) tartalmazza.

3.6.1. táblázat. A Közös Vállalkozásra vonatkozó főbb adatok

	2023	2022	Eltérés
Rendelkezésre álló kifizetési költségvetés (millió euró) ⁽¹⁾	518,4	222,2	133%
Rendelkezésre álló kötelezettségvállalási költségvetés (millió euró) ⁽¹⁾	835,7	261,4	220%
Személyzet teljes létszáma december 31-én ⁽²⁾	33	25	32%

(1) A rendelkezésre álló költségvetés a korábbi években fel nem használt, a Közös Vállalkozás által a folyó évi költségvetésbe ismét felvett előirányzatokat, a címzett bevételeket és a következő évre átvitt összegeket is magában foglalja.

(2) A létszám a tisztviselőket, az ideiglenes és szerződéses alkalmazottakat és a kirendelt nemzeti szakértőket foglalja magában.

Forrás: A Közös Vállalkozástól származó adatok.

³⁸ [A Tanács \(EU\) 2023/1782 rendelete](#) a közös vállalkozásoknak a Horizont Európa keretében történő létrehozásáról szóló (EU) 2021/2085 rendeletnek a Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás tekintetében történő módosításáról.

³⁹ [A Tanács \(EU\) 2021/2085 rendelete](#) a közös vállalkozásoknak a Horizont Európa keretében történő létrehozásáról.

3.6.4. A Közös Vállalkozás kötelezettségvállalási és kifizetési költségvetésének a **3.6.1. táblázatban** látható jelentős növekedése az egységes alap-jogiaktus 2023. évi módosításának⁴⁰ volt az eredménye, amely a KDT Közös Vállalkozást Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozássá alakította át.

A megbízhatósági nyilatkozatot alátámasztó információk

3.6.5. Ellenőrzési koncepciónk, véleményünk alapját, a Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás vezetősége és az irányítással megbízott személyek felelősségét, valamint az ellenőrnek a beszámoló és az annak alapjául szolgáló tranzakciók vizsgálatával kapcsolatos felelősségét a **3.1.** szakasz ismerteti. A **168.** oldalon található aláírás véleményünk szerves részét képezi.

Az Európai Számvevőszék megbízhatósági nyilatkozata az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak – a független ellenőr jelentése

Vélemény

3.6.6. A következőket ellenőriztük:

- a) a Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás beszámolója, amely a 2023. december 31-ével záruló pénzügyi évre vonatkozó pénzügyi kimutatásokból⁴¹ és a költségvetés végrehajtásáról szóló jelentésekből⁴² áll;
- b) a beszámoló alapjául szolgáló tranzakciók jogszerűsége és szabályszerűsége, az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 287. cikke értelmében.

⁴⁰ A Tanács (EU) 2023/1782 rendelete a közös vállalkozásoknak a Horizont Európa keretében történő létrehozásáról szóló (EU) 2021/2085 rendeletnek a Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás tekintetében történő módosításáról.

⁴¹ A pénzügyi kimutatások a következőkből állnak: mérleg, eredménykimutatás, pénzforgalmi kimutatás, a nettó eszközállomány változásainak kimutatása, valamint a számviteli politika meghatározó alapelveinek összefoglalása és további magyarázatok.

⁴² A költségvetés végrehajtásáról szóló jelentések a költségvetési műveleteket összesítő jelentésekből és azok magyarázataiból állnak.

A beszámoló megbízhatósága

Vélemény a beszámoló megbízhatóságáról

3.6.7. Véleményünk szerint a Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás 2023. december 31-ével záruló évre vonatkozó beszámolója minden lényeges szempontból híven, pénzügyi szabályzatának, valamint a Bizottság számvitelért felelős tisztviselője által elfogadott számviteli szabályoknak megfelelően tükrözi a Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás 2023. december 31-i pénzügyi helyzetét, a tárgyévi gazdasági események eredményét, a pénzforgalmat és a nettó eszközállomány változásait. Ezek a szabályok a közszféra nemzetközileg elfogadott számviteli standardjain alapulnak.

A beszámoló alapjául szolgáló tranzakciók jogszerűsége és szabályszerűsége

Bevételek

Vélemény a beszámoló alapjául szolgáló bevételek jogszerűségéről és szabályszerűségéről

3.6.8. Véleményünk szerint a Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás 2023. december 31-ével záruló évre vonatkozó beszámolójának alapjául szolgáló bevételek minden lényeges szempontból jogszerűek és szabályszerűek.

Kifizetések

Vélemény a beszámoló alapjául szolgáló kifizetések jogszerűségéről és szabályszerűségéről

3.6.9. Véleményünk szerint a Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás 2023. december 31-ével záruló évre vonatkozó beszámolójának alapjául szolgáló kifizetések minden lényeges szempontból jogszerűek és szabályszerűek.

3.6.10. Véleményünk független az alábbi észrevételektől.

Észrevételek a költségvetési gazdálkodásról

A Horizont 2020 program végrehajtása

3.6.11. A **3.6.2. táblázat** áttekintést nyújt a Közös Vállalkozás tagjainak a Horizont 2020 programhoz való hozzájárulási célértékeiről, összevetve a tagok 2023 végéig validált és a Közös Vállalkozás éves beszámolójában közzétett (pénzbeli és természetbeni) hozzájárulásainak szintjével.

3.6.2. táblázat. A tagok hozzájárulása a Horizont 2020 programhoz (millió euró)

Tagok	A tagok hozzájárulásai (az alapító rendelet alapján)				A tagok hozzájárulásai (2023.12.31-ig)				
	Operatív tevékenységek	Igazgatási költségek	Kiegészítő tevékenységek ⁽¹⁾	Összesen	Pénzbeli hozzájárulások	Validált természetbeni hozzájárulások	Becsült, nem validált természetbeni hozzájárulások	Kiegészítő tevékenységekhez nyújtott természetbeni hozzájárulások	Összesen
EU (DG CNCT)	1 169,7	15,3	n.a.	1 185,0	1 172,5	n.a.	n.a.	n.a.	1 172,5
Magánszektorbeli tagok	1 617,5	40,0	n.a.	1 657,5	25,4	608,0	1 052,0	n.a.	1 685,4
Részt vevő államok ⁽²⁾	1 170,0	n.a.	n.a.	1 170,0	990,7	0,0	0,0	n.a.	990,7
Összesen	3 957,2	55,3	n.a.	4 012,5	2 188,6	608,0	1 052,0	n.a.	3 848,6

(1) A kiegészítő tevékenységek kívül esnek a Számvevőszék ellenőrzési hatókörén.

(2) A részt vevő államok pénzbeli hozzájárulásainak 990,7 millió eurós összege a Közös Vállalkozás becslésén alapul.

Forrás: Európai Számvevőszék, a Közös Vállalkozás és annak alapító rendelete alapján.

A közös vállalkozás legtöbb magánszektorbeli tagjának természetbeni hozzájárulásai még validálásra várnak

3.6.12. Ahhoz, hogy teljes képet kapjunk a Közös Vállalkozás eredményeiről, figyelembe kell venni a Közös Vállalkozás tagjai operatív kötelezettségeinek jelenlegi szintjét is a támogatási megállapodások tekintetében. 2023 végéig a Közös Vállalkozás a Horizont 2020 program keretében aláírt támogatási megállapodásokkal kapcsolatos 1169,7 millió euró összegű maximális uniós operatív hozzájárulást teljes mértékben kötelezettségvállalásba vette. Az Unió ezért ezek végrehajtására eddig 1147 millió euró összegű pénzbeli hozzájárulást nyújtott a Közös Vállalkozásnak. A kötelezettségvállalásba vett összegből mintegy 75 millió eurót (6,4%) az elkövetkező években kell majd kifizetni a jelenleg még befejezetlen projektekre.

3.6.13. 2023 végén a magánszektorbeli tagoknak a Horizont 2020 operatív tevékenységeihez való potenciális végleges természetbeni hozzájárulását 1660 millió euróra becsülte a Közös Vállalkozás, ami az 1617,5 millió euró összegű minimális cél 103%-ának felel meg. A Közös Vállalkozás csak akkor tudja kiszámítani és validálni a magánszektorbeli tagok természetbeni hozzájárulásainak összegét, ha mind a Közös Vállalkozás, mind a részt vevő államok teljesítették az összes kifizetést, és a Közös Vállalkozás megkapta valamennyi projektlezáró tanúsítványt és a pénzügyi kimutatásra vonatkozó kapcsolódó igazolásokat. 2023 végén, tekintettel arra, hogy csak korlátozott számú Horizont 2020 projekt zárult le, az ágazati természetbeni hozzájárulások validált összege 608 millió eurót tett ki (a cél 38%-a).

Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás

A közös vállalkozás esetében a legtöbb részt vevő állam hozzájárulásai még bejelentésre várnak

3.6.14. A Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás 2023. évi éves beszámolójához fűzött 4.12. megjegyzés szerint a Közös Vállalkozás jelenleg vizsgálja felül azokat a folyamatokat és a technikai módszert, amelyeket a részt vevő államok által a folyamatban lévő programokhoz (Horizont 2020 és Horizont Európa) nyújtott pénzbeli hozzájárulásokról való beszámolásra és azok validálására alkalmaz. A Közös Vállalkozás tájékoztatása szerint a részt vevő államok hozzájárulására vonatkozó adatok a végleges beszámoló készítésekor technikai nehézségek miatt hiányosak voltak. A Közös Vállalkozás ezért összesen csak 672 millió euróig tudta megerősíteni a részt vevő államok részéről a Horizont 2020 és a Horizont Európa tevékenységekhez nyújtott együttes hozzájárulást.

A Horizont Európa és a Digitális Európa programok végrehajtása

3.6.15. A **3.6.3. táblázat** áttekintést nyújt a Közös Vállalkozás tagjainak a Horizont Európa programhoz való hozzájárulási célértékeiről, összevetve a tagok 2023 végéig validált és a Közös Vállalkozás éves beszámolójában közzétett (pénzbeli és természetbeni) hozzájárulásainak szintjével.

3.6.3. táblázat. A tagok hozzájárulása a Horizont Európa és a Digitális Európa programokhoz (millió euró)

Tagok	A tagok hozzájárulásai (az egységes alap-jogiaktus alapján)			A tagok hozzájárulásai (2023.12.31-ig)				
	Operatív tevékenységek	Igazgatási költség	Összesen	Validált pénzbeli hozzájárulások	Nem validált pénzbeli hozzájárulások	Validált természetbeni hozzájárulások ⁽³⁾	Becsült, nem validált természetbeni hozzájárulások ⁽³⁾	Összesen
EU (DG CNCT) ⁽¹⁾	4 112,7	62,3	4 175,0	241,8	278,7	n.a.	n.a.	520,5
Magánszektorbeli tagok	2 511,1	26,3	2 537,4	1,5	n.a.	0,0	76,0	77,5
Részt vevő államok ⁽²⁾	4 112,7	n.a.	4 112,7	81,9	0,0	n.a.	n.a.	81,9
Összesen	10 736,5	88,6	10 825,1	325,2	278,7	0,0	76,0	679,9

(1) Az uniós pénzügyi hozzájárulások a következőképpen oszlanak meg: a) legfeljebb 2720 millió euró a Horizont Európa programból; b) legfeljebb 1450 millió euró a Digitális Európa programból.

(2) A részt vevő államok pénzbeli hozzájárulásainak 81,9 millió eurós összege a Közös Vállalkozás becslésén alapul.

(3) Az operatív tevékenységekhez nyújtott természetbeni hozzájárulások (IKOP) és a kiegészítő tevékenységekhez nyújtott természetbeni hozzájárulások (IKAA).

Forrás: Európai Számvevőszék, a Közös Vállalkozás és annak alapító rendelete alapján.

A Horizont Európa és a Digitális Európa projektjeit késedelmesen hajtották végre

3.6.16. 2023 végéig az Unió és a Közös Vállalkozás magánszektorbeli tagjai a Horizont Európa és a Digitális Európa programok tevékenységei kapcsán mindössze 598 millió eurót vettek kötelezettségvállalásba. A Közös Vállalkozásnak nyújtott 241,8 millió euró összegű, validált uniós pénzbeli hozzájárulás főként előfinanszírozási kifizetésekhez kapcsolódott. Ugyanakkor a magánszektorbeli tagok a végrehajtott tevékenységekhez nyújtott mintegy 76 millió euró értékű természetbeni hozzájárulásról számoltak be. A Közös Vállalkozás szerint ez a helyzet annak volt betudható, hogy későn, 2023 szeptemberében történt meg a KDT Közös

Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás

Vállalkozás Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozássá alakulása, és hogy az új hatáskörébe tartozó összetett tevékenységek a vártnál lassabban kezdődtek meg.

A fel nem használt uniós pénzügyi hozzájárulások felhalmozódása

3.6.17. A 2023. évi operatív kifizetési előirányzatok végrehajtási aránya tovább csökkent, 36%-ra. A Közös Vállalkozás szerint ez a helyzet főként annak volt betudható, hogy későn, 2023 szeptemberében történt meg a KDT Közös Vállalkozás Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozássá alakulása. Ezt az átalakulást a Digitális Európa és a Horizont Európa programok új operatív tevékenységeire vonatkozó 2023. évi operatív kifizetési előirányzatok jelentős növekedése kísérte. A Közös Vállalkozás új hatáskörébe tartozó összetett tevékenységek azonban a vártnál lassabban kezdődtek meg és a már folyamatban lévő Horizont 2020 projektek késedelmesen zárultak le. A Covid19-válság következményei miatt e projektek időtartamát meg kellett hosszabbítani, a zárókifizetéseket pedig 2023 utánra kellett halasztani. 2023-ban a Közös Vállalkozás az évre tervezett kifizetésekhez szükséges készpénzigényen felül további 196 millió euró összegű uniós pénzügyi hozzájárulást igényelt. Ebből adódóan a Közös Vállalkozás 2023 végére 438 millió euró készpénztöbbletet halmozott fel. Ez a felhalmozott készpénztöbblet ezért 2023-ban nem állt az Unió rendelkezésére más uniós tevékenységek finanszírozására, és arra enged következtetni, hogy a Közös Vállalkozás készpénztervezését hiányosságok jellemzik.

Észrevételek az irányítási és kontrollrendszerekről

3.6.18. A Horizont 2020 és a Horizont Európa kiadásai esetében az utólagos ellenőrzések elvégzése a Bizottság Kutatási és Innovációs Főigazgatósága Közös Ellenőrzési Szolgálatának (CAS) volt a feladata. Horizont 2020 kiadásait (elszámolások és zárókifizetések) illetően a Közös Vállalkozás 2,3%-os reprezentatív hibaarányról és 1,3%-os fennmaradó hibaarányról számolt be⁴³. A Horizont Európa program esetében a CAS kockázatalapú utólagos ellenőrzési megközelítésre váltott a közös vállalkozások esetében, így az egyes közös vállalkozásokra jellemző reprezentatív hibaarányokat már nem számítják ki. Az első kockázatalapú utólagos ellenőrzésekre még nem került sor, mivel az első időközi kifizetések csak 2024-ben várhatók.

3.6.19. A Közös Vállalkozás operatív kifizetésekre vonatkozó kontrolljainak értékeléséhez a végső kedvezményezettek szintjén egy véletlen mintán megvizsgáltuk a Horizont

---

⁴³ A Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás 2023. évi konszolidált éves tevékenységi jelentése, 4.1.1. fejezet.

Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás

2020 keretében 2023-ban teljesített kifizetéseket⁴⁴. A Közös Vállalkozás mintánkban szereplő kedvezményezettjeinél nem találtunk súlyos számszerűsíthető hibát, illetve kontrollhiányosságot.

Hiányosságok egy jelentős közbeszerzési eljárás kialakításában és értékelésében

3.6.20. Egy mintegy 0,3 millió euró összegű 2023. évi közbeszerzési eljárás esetében, amely a Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás első szimpóziumához kapcsolódott, a Közös Vállalkozás belső kontrollmechanizmusa nem tárta fel a pályázati felhívás kialakításának, illetve a pénzügyi javaslatok értékelési folyamatának hiányosságait, amelyek torzíthatták a versenyt. Ezek a hiányosságok – ha a későbbi közbeszerzési eljárásokban nem orvosolják őket – a jövőben szabálytalan szerződéseket és kifizetéseket eredményezhetnek.

Aktualitását veszett üzletmenet-folytonossági terv és katasztrófa utáni helyreállítási terv

3.6.21. A Közös Vállalkozás belsőkontroll-keretei szerint – és [az Európai Bizottság belsőkontroll-elvei alapján](#) – az uniós szerveknek rendszeresen frissíteniük és tesztelniük kell üzletmenet-folytonossági tervüket és a kapcsolódó katasztrófa-helyreállítási tervet, hogy azok igazodjanak mind a szervezeti változásokhoz, mind a működési környezetet érintő új kockázatokhoz. A Közös Vállalkozás a brüsszeli épületben található többi közös vállalkozással együtt 2018-ban közös üzletmenet-folytonossági tervet és katasztrófa-helyreállítási tervet fogadott el. Az ebben részt vevő közös vállalkozások azonban a közös üzletmenet-folytonossági tervet utoljára 2020 februárjában frissítették, a közös katasztrófa-helyreállítási tervet pedig 2019 januárjában tesztelték legutóbb. Ezek a tervek így jelenleg nem tükrözik a Közös Vállalkozás működési környezetében azóta bekövetkezett jelentős változásokat, például az üzletmenet-folytonossági tervért felelős új vezetését, az informatikai operációs rendszerek változásait, a személyzet által végzett távmunka növekedését, illetve az új kiberbiztonsági fenyegetéseket.

---

⁴⁴ A kedvezményezetteknel tesztelt, vissza nem térítendő támogatások kifizetésével kapcsolatos tranzakciók esetében a számszerűsíthető hibákra vonatkozó beszámolási küszöbérték az ellenőrzött költségek 1%-a.

Nem dolgoztak ki az érzékeny funkciókra vonatkozó belsőkontroll-politikát, és nem követik nyomon a vezető alkalmazottaknak a munkaviszonyuk megszűnését követő tevékenységeit

3.6.22. A potenciális, illetve a tényleges érzékeny funkciókat a Közös Vállalkozás belsőkontroll-keretével összefüggésben, az [Európai Bizottság belsőkontroll-elvei alapján](#) kell meghatározni és irányítani. 2023 végén a Közös Vállalkozás még nem rendelkezett az érzékeny funkciók irányítására vonatkozó szabályokkal. Ez a szükséges belső kontrollt biztosító szabályzat lehetővé teszi a Közös Vállalkozás számára az érzékeny funkciók azonosítását és naprakészen tartását, valamint megfelelő ellenőrzési intézkedések meghatározását a nem megfelelő vagy csalárd tevékenységek – például csalárd bejelentés, eszközvesztés, érzékeny információk közzététele és korrupció – megelőzése, illetve csökkentése érdekében.

3.6.23. A Közös Vállalat munkatársai a szolgálati jogviszony megszűnését követően is kötelesek tisztességes és körültekintő magatartást tanúsítani bizonyos megbízatások vagy előnyök elfogadásával kapcsolatban. Egy, a Közös Vállalkozást nemrégiben elhagyó vezető alkalmazott nem tájékoztatta a Közös Vállalkozást arról a szándékáról, hogy új szakmai tevékenységet kíván folytatni. A Közös Vállalkozás nem követte nyomon a volt vezető beosztású alkalmazottainak szakmai tevékenységét. A korábban kulcspozíciót betöltő alkalmazottak új szakmai tevékenységének aktív nyomon követése nélkül a Közös Vállalkozás nem tudja biztosítani a volt alkalmazottakra vonatkozó összeférhetlenségi korlátozások betartását, és nem tárhatja fel a be nem jelentett „forgóajtó-jelenségeket” sem.

A korábbi évek észrevételeinek hasznosulása

3.6.24. A [melléklet](#) áttekintést ad a korábbi években megfogalmazott észrevételeink nyomán tett korrekciós intézkedésekről.

Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás

Melléklet

Sorszám	A Számvevőszék észrevételének éve	A Számvevőszék észrevétele (összefoglaló)	Meghozott korrekciós intézkedések, illetve egyéb releváns fejlemények (összefoglaló)	A Számvevőszék észrevételének státusza
1	2021	Az egységes alap-jogiaktus ⁴⁵ módosítására irányuló bizottsági javaslattal a KDT Közös Vállalkozás a jövőben Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozássá alakul át. E javaslat szerint a Közös Vállalkozás a 2021–2027-es többéves pénzügyi keretben mintegy 10,9 milliárd euró összegű projektet fog végrehajtani, és további 19 alkalmazottat kell felvennie, hogy 2025-re elérje a tervezett 50 fős (a személyzeti szabályzat hatálya alá tartozó) személyzeti létszámot. Mivel a Közös Vállalkozásnak 2021 végén 29, 2022 végén azonban csak 25 alkalmazottja volt, a még kialakításra váró új adminisztratív és operatív folyamatok mellett jelentős humán erőforrás-problémákkal szembesülhet ezen új munkaerő-felvételek kezelése során is.	A Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás 2023. szeptemberi létrehozását követően 2023 novemberében módosították, 36 álláshelyre növelték a személyzeti létszámtervet. 2023. december 31-ig 33 álláshelyet töltöttek be.	Lezárt
2	2022	2022. évi éves beszámolójában a Közös Vállalkozás nem tett közzé egyes fontos információkat a tagok programszintű hozzájárulásairól, amelyek pedig relevánsak lennének a Közös Vállalkozás év végi eredményeinek teljes körű közzéadás szempontjából. A Közös Vállalkozás például nem vetette össze	A Közös Vállalkozás 2023. évi éves beszámolójában a programok szintjén részletes információkat tett közzé a tagok hozzájárulásának különböző	Lezárt

⁴⁵ Javaslát: A Tanács rendelete a közös vállalkozásoknak a Horizont Európa keretében történő létrehozásáról szóló (EU) 2021/2085 rendeletnek a csipekkel foglalkozó közös vállalkozás tekintetében történő módosításáról, [COM\(2022\) 47](#).

Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás

Sorszám	A Számvevőszék észrevételének éve	A Számvevőszék észrevétele (összefoglaló)	Meghozott korrekciós intézkedések, illetve egyéb releváns fejlemények (összefoglaló)	A Számvevőszék észrevételének státusza
		az egyes tagkategóriáktól az év végéig az egyes programok keretében kapott hozzájárulásokat az adott programra nézve jogszabályban meghatározott hozzájárulási célokkal.	típusairól. Ez az információ a tényleges eredmények és a jogszabályban meghatározott célok összehasonlítását is lehetővé teszi.	
3	2022	Az operatív kifizetési előirányzatok végrehajtási aránya 74%-ra csökkent (2021: 85%), ami a Közös Vállalkozás szerint a Covid19-válság miatt a kedvezményezetteket sújtó költségnövekedésnek volt betudható. A folyamatban lévő Horizont 2020 projektek jelentős része esetében a műszaki tevékenységek késedelmet szenvedtek, vagy a csipekhez szükséges anyagok hiánya miatt, vagy mert a személyzet nem használhatta a fejlesztési és tesztelési létesítményeket. Ezeket a projekteket ezért módosítani kellett, illetve meg kellett hosszabbítani, a zárókifizetéseket pedig 2023-ra kellett halasztani.	A 2023. évi operatív kifizetési előirányzatok végrehajtási aránya 36% volt. A Közös Vállalkozás szerint ez a helyzet főként annak tudható be, hogy későn történt meg a KDT Közös Vállalkozás Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozássá alakulása (lásd: 3.6.17. bekezdés).	Nyitott

A Közös Vállalkozás válasza

3.6.17. A Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás összetett projekteket irányít, amelyekre olyan események is hatással vannak, melyeket a Közös Vállalkozás nem tud befolyásolni. A Közös Vállalkozás számára azonban a pénzügyi szabályzata (annak 6. cikke (5) bekezdése) rugalmasságot biztosít a finanszírozás teljes programidőszakra vonatkozó végrehajtása tekintetében, ami azt jelenti, hogy a következő három költségvetési év során felhasználhatja az uniós pénzbeli-hozzájárulásokat, amint azok beérkeztek. A Közös Vállalkozás továbbá elkötelezett amellett, hogy 2024-ben magasabb végrehajtási arányt érjen el az operatív kifizetési előirányzatok tekintetében.

3.6.20. A Kiadóhivatal által szabott időbeli korlátok és a nyílt közbeszerzésre vonatkozó jogszabályi határidők miatt a Közös Vállalkozás abban a pillanatban, amikor a Bizottságtól megkapta a szimpóziumok időpontjainak módosítására vonatkozó kérést, nem tudta már meghosszabbítani az ajánlatok benyújtásának határidejét, továbbá nem tudta törölni és újraindítani sem az eljárást annak érdekében, hogy a szimpóziumokra vonatkozó új időpontokat teljesíteni tudja. 2024-ben a Közös Vállalkozás megváltoztatta a szimpóziumokra vonatkozó közbeszerzési kiírási feltételeket, és több erőforrást és kompetenciát különített el a beszerzési folyamatokra.

3.6.21. A Közös Vállalkozás más közös vállalkozásokkal együtt az egységes alap-jogiaktus 13. cikkével összhangban létrehozta az információs és kommunikációs technológiával kapcsolatos háttéririodai tevékenységeket (BOA ICT). Ezek a tevékenységek kiterjednek a közös vállalkozások közötti IKT-irányításra, a közös IKT-infrastruktúra irányítására, az IKT-eszközök és -szolgáltatások irányítására, valamint a biztonság és a megfelelőség kezelésére (beleértve a kiberbiztonságot is).

A BOA ICT-re vonatkozó 2024. évi közös éves munkaterv (amelyet 2023. december 15-én fogadtak el) tartalmaz többek között egy külön intézkedést az üzletmenet-folytonossági terv/katasztrófa utáni helyreállítási terv 2024-es felülvizsgálatára és aktualizálására vonatkozóan. Ezen intézkedés végrehajtását az Innovatív Egészségügy (IHI) Közös Vállalkozás vezeti, és 2024 júliusában szándékozik benyújtani e tervek tervezetét, hogy azt a közös vállalkozások megtárgyalják és elfogadják.

3.6.22. A Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás érzékeny funkciók kezelésére vonatkozó szabályzatát az ügyvezető igazgató 2024. június 5-i határozatával fogadták el.

3.6.23. A közös vállalkozás birtokában lévő információk szerint a volt vezető beosztású alkalmazott nem folytatott olyan tevékenységet, amely az utolsó három szolgálati évében végzett munkájához kapcsolódott volna, és amely ütközhetett volna a Közös Vállalkozás jogos érdekeivel. Ezért a Közös Vállalkozás igazgatótanácsa 2024. május 13-án úgy döntött, hogy engedélyt ad a volt vezető beosztású alkalmazottnak a szolgálati jogviszonyt követő

Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás

tevékenység folytatására. A Közös Vállalkozás elkötelezett amellett, hogy aktívan nyomon kövesse a korábbi vezető beosztású alkalmazottak minden új foglalkozási tevékenységét.

3.7. Körforgásos és Bioalapú Európai Gazdaság (CBE) Közös Vállalkozás

Bevezetés

3.7.1. A Körforgásos és Bioalapú Európai Gazdaság (CBE) Közös Vállalkozás, amelynek székhelye Brüsszelben van, a Horizont Európa programon belül, 2021 novemberében jött létre a 2031. december 31-ig tartó időszakra⁴⁶. A CBE Közös Vállalkozás a Bioalapú Iparágak (BBI) Közös Vállalkozás helyébe lépett. A BBI Közös Vállalkozást a Horizont 2020 program keretében 2014 májusában hozták létre⁴⁷.

3.7.2. A CBE Közös Vállalkozás a fenntartható és versenyképes, körforgásos bioalapú iparágakat célzó kutatásra és innovációra összpontosító köz-magán társulás. Tagjai az Európai Unió, amelyet a Bizottság képvisel, valamint a Bio-based Industries Consortium (a bioalapú iparágak konzorciuma) által képviselt ágazati partnerek.

3.7.3. A Közös Vállalkozásra vonatkozó főbb adatokat a **3.7.1. táblázat** tartalmazza.

3.7.1. táblázat. A Közös Vállalkozásra vonatkozó főbb adatok

	2023	2022	Eltérés
Rendelkezésre álló kifizetési költségvetés (millió euró) ⁽¹⁾	137,4	80,3	71%
Rendelkezésre álló kötelezettségvállalási költségvetés (millió euró) ⁽¹⁾	227,4	264,2	-14%
Személyzet teljes létszáma december 31-én ⁽²⁾	28	26	8%

(1) A rendelkezésre álló költségvetés a korábbi években fel nem használt, a Közös Vállalkozás által a folyó évi költségvetésbe ismét felvett előirányzatokat, a címzett bevételeket és a következő évre átvitt összegeket is magában foglalja.

(2) A létszám a tisztségviselőket, az ideiglenes és szerződéses alkalmazottakat és a kirendelt nemzeti szakértőket foglalja magában.

Forrás: A Közös Vállalkozástól származó adatok.

3.7.4. A Közös Vállalkozás költségvetésének méretét érintő, a **3.7.1. táblázatban** bemutatott változások nagyban függenek a többéves kutatási és innovációs programok végrehajtási szakaszától. A 2023. évi kifizetési költségvetés-növekedés a folyamatban lévő Horizont 2020 projektekkel kapcsolatos időközi kifizetések, valamint a Közös Vállalkozás által a Horizont Európa program keretében 2023 végéig aláírni tervezett támogatási

⁴⁶ A Tanács (EU) 2021/2085 rendelete a közös vállalkozásoknak a Horizont Európa keretében történő létrehozásáról.

⁴⁷ A Tanács 560/2014/EU rendelete a BBI közös vállalkozás létrehozásáról.

megállapodásokhoz és szerződésekhez kapcsolódó jelentős összegű előfinanszírozási kifizetések fedezésére szolgált.

A megbízhatósági nyilatkozatot alátámasztó információk

3.7.5. Ellenőrzési koncepciókat, véleményünk alapját, a CBE Közös Vállalkozás vezetősége és az irányítással megbízott személyek felelősségét, valamint az ellenőrnek a beszámoló és az annak alapjául szolgáló tranzakciók vizsgálatával kapcsolatos felelősségét a **3.1.** szakasz ismerteti. A **168.** oldalon található aláírás véleményünk szerves részét képezi.

Az Európai Számvevőszék megbízhatósági nyilatkozata az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak – a független ellenőr jelentése

Vélemény

3.7.6. A következőket ellenőriztük:

- a) a CBE Közös Vállalkozás beszámolója, amely a 2023. december 31-ével záruló pénzügyi évre vonatkozó pénzügyi kimutatásokból⁴⁸ és a költségvetés végrehajtásáról szóló jelentésekből⁴⁹ áll;
- b) a beszámoló alapjául szolgáló tranzakciók jogszerűsége és szabályszerűsége, az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 287. cikke értelmében.

⁴⁸ A pénzügyi kimutatások a következőkből állnak: mérleg, eredménykimutatás, pénzforgalmi kimutatás, a nettó eszközállomány változásainak kimutatása, valamint a számviteli politika meghatározó alapelveinek összefoglalása és további magyarázatok.

⁴⁹ A költségvetés végrehajtásáról szóló jelentések a költségvetési műveleteket összesítő jelentésekből és azok magyarázataiból állnak.

A beszámoló megbízhatósága

Vélemény a beszámoló megbízhatóságáról

3.7.7. Véleményünk szerint a CBE Közös Vállalkozás 2023. december 31-ével záruló évre vonatkozó beszámolója minden lényeges szempontból híven, pénzügyi szabályzatának, valamint a Bizottság számvitelért felelős tisztviselője által elfogadott számviteli szabályoknak megfelelően tükrözi a CBE Közös Vállalkozás 2023. december 31-i pénzügyi helyzetét, a tárgyévi gazdasági események eredményét, a pénzforgalmat és a nettó eszközállomány változásait. Ezek a szabályok a közszféra nemzetközileg elfogadott számviteli standardjain alapulnak.

A beszámoló alapjául szolgáló tranzakciók jogszerűsége és szabályszerűsége

Bevételek

Vélemény a beszámoló alapjául szolgáló bevételek jogszerűségéről és szabályszerűségéről

3.7.8. Véleményünk szerint a CBE Közös Vállalkozás 2023. december 31-ével záruló évre vonatkozó beszámolójának alapjául szolgáló bevételek minden lényeges szempontból jogszerűek és szabályszerűek.

Kifizetések

Vélemény a beszámoló alapjául szolgáló kifizetések jogszerűségéről és szabályszerűségéről

3.7.9. Véleményünk szerint a CBE Közös Vállalkozás 2023. december 31-ével záruló évre vonatkozó beszámolójának alapjául szolgáló kifizetések minden lényeges szempontból jogszerűek és szabályszerűek.

3.7.10. Véleményünk független az alábbi észrevételektől.

Észrevételek a költségvetési gazdálkodásról

A Horizont 2020 program végrehajtása

3.7.11. A **3.7.2. táblázat** áttekintést nyújt a Közös Vállalkozás tagjainak a Horizont 2020 programhoz való hozzájárulási célértékeiről, összevetve a tagok 2023 végéig validált és a Közös Vállalkozás éves beszámolójában közzétett (pénzbeli és természetbeni) hozzájárulásainak szintjével.

3.7.2. táblázat. A tagok hozzájárulása a Horizont 2020 programhoz (millió euró)

Tagok	A tagok hozzájárulásai (az alapító rendelet és jogi határozatok alapján)				A tagok hozzájárulásai (2023.12.31-ig)				
	Operatív tevékenységek ⁽¹⁾	Igazgatási költségek	Kiegészítő tevékenységek ⁽²⁾	Összesen	Pénzbeli hozzájárulások	Validált természetbeni hozzájárulások	Becsült, nem validált természetbeni hozzájárulások	Kiegészítő tevékenységekhez nyújtott természetbeni hozzájárulások	Összesen
EU (DG RTD)	816,1	18,9	n.a.	835,0	783,3	n.a.	n.a.	n.a.	783,3
Magánszektorbeli tagok	266,6	18,9	2 444,5	2 730,0	22,2	91,9	58,6	2 150,6	2 323,3
Összesen	1 082,7	37,8	2 444,5	3 565,0	805,5	91,9	58,6	2 150,6	3 106,6

(1) Az uniós és magánszektorbeli tagok pénzbeli hozzájárulási célértékei, 140 millió euróval csökkentve. A magánszektorbeli tagok természetbeni hozzájárulási célértékei a Közös Vállalkozás éves munkaprogramja alapján.
(2) A kiegészítő tevékenységek kívül esnek a Számvevőszék ellenőrzési hatókörén. A legalább 2730 millió euró összegű teljes minimális hozzájárulási kötelezettség teljesítése érdekében a magánszektorbeli tagokra vonatkozó 1755 millió eurós minimális célösszeget 2444,5 millió euróra emelték.

Forrás: Európai Számvevőszék, a Közös Vállalkozás és annak alapító rendelete alapján.

3.7.12. A magánszektorbeli tagok operatív tevékenységekhez nyújtott validált természetbeni hozzájárulásainak összege egyelőre alacsony (91,9 millió euró, a célérték 35%-a), mivel a Közös Vállalkozás csak később, a Horizont 2020 projektek zárófizetéseinek teljesítése után, a pénzügyi kimutatásra vonatkozó igazolások esedékessé válásakor hitelesíti azokat.

Átfogó hozzájárulási céljuk eléréséhez a magánszektorbeli tagok nagymértékben támaszkodtak a kiegészítő tevékenységekhez való hozzájárulásukra

3.7.13. Ahhoz, hogy teljes képet kapjunk a Közös Vállalkozás Horizont 2020 program keretében elért eredményeiről, figyelembe kell venni a Közös Vállalkozás tagjai operatív kötelezettségeinek jelenlegi szintjét is a megkötött támogatási megállapodások tekintetében. A tagoknak a Közös Vállalkozás operatív tevékenységeire vonatkozó kötelezettségvállalásai 2022 végén már elérték a hozzájárulási célértékeik szintjét. 2023 végén még mintegy 52 millió euró (azaz 6,4%) volt az az összeg, amelyet a Közös Vállalkozásnak az elkövetkező években ki kell fizetnie a még befejezetlen projektekre és szerződésekre. Ugyanekkor még 58,6 millió euró összegű, az operatív tevékenységekhez nyújtandó, 2023 végén bejelentett természetbeni hozzájárulást kellett validálnia.

3.7.14. Annak biztosítása érdekében, hogy a magánszektorbeli tagok teljes hozzájárulása elérje a Közös Vállalkozás alapító rendeletében meghatározott 2730 millió eurót, a Közös Vállalkozás a magánszektorbeli tagok kiegészítő tevékenységekhez való természetbeni

Körforgásos és Bioalapú Európai Gazdaság (CBE) Közös Vállalkozás

hozzájárulására vonatkozó célértékét 2444,5 millió euróra (azaz a teljes cél 90%-ára) növelte. Cserébe 266,6 millió euróra (45%) csökkentette a Közös Vállalkozás operatív tevékenységeihez nyújtott természetbeni hozzájárulások indikatív célját, amelyet a Közös Vállalkozás éves munkaprogramjaiban 475,3 millió euróban határozott meg. 2023 végén a magánszektorbeli tagok arról számoltak be, hogy a kiegészítő tevékenységekhez nyújtott természetbeni hozzájárulásaik teljes összege 2150,6 millió euró, azaz az új cél 88%-a volt, és ebből 1734,5 millió eurót (az új cél 71%-a) már igazoltak. Noha a Közös Vállalkozás kijelentette, hogy Horizont 2020 pályázati felhívásaira nézve teljesítette operatív célkitűzéseit, a kiegészítő tevékenységekhez nyújtott természetbeni hozzájárulásokra vonatkozó nagy összegű célérték mégis kockázatot jelent a Közös Vállalkozás Horizont 2020 programjának átfogó megvalósítása szempontjából. Ennek oka, hogy a kiegészítő tevékenységekhez való hozzájárulás a Közös Vállalkozás kutatási munkatervén kívül eső tevékenységekhez biztosít forrásokat.

A Horizont Európa program végrehajtása

3.7.15. A **3.7.3. táblázat** áttekintést nyújt a Közös Vállalkozás tagjainak a Horizont Európa programhoz való hozzájárulási célértékeiről, összevetve a tagok 2023 végéig validált és a Közös Vállalkozás éves beszámolójában közzétett (pénzbeli és természetbeni) hozzájárulásainak szintjével.

3.7.3. táblázat. A tagok hozzájárulása a Horizont Európa programhoz (millió euró)

Tagok	A tagok hozzájárulásai (az alapító rendelet alapján)			A tagok hozzájárulásai (2023.12.31-ig)				
	Operatív tevékenységek	Igazgatási költség	Összesen	Validált pénzbeli hozzájárulások	Nem validált pénzbeli hozzájárulások	Validált természetbeni hozzájárulások ⁽¹⁾	Bejelentett, nem validált természetbeni hozzájárulások ⁽¹⁾	Összesen
EU (DG RTD)	976,5	23,5	1 000,0	80,2	7,4	n.a.	n.a.	87,6
Magánszektorbeli tagok	976,5	23,5	1 000,0	1,7	n.a.	0,0	65,2	66,9
Összesen	1 953,0	47,0	2 000,0	81,9	7,4	0,0	65,2	154,5

(1) Az operatív tevékenységekhez nyújtott természetbeni hozzájárulások (IKOP) és a kiegészítő tevékenységekhez nyújtott természetbeni hozzájárulások (IKAA).

Forrás: Európai Számvevőszék, a Közös Vállalkozás és annak alapító rendelete alapján.

3.7.16. 2023 végéig a Közös Vállalkozás tagjai a Horizont Európa program keretében aláírt támogatási megállapodások és szerződések kapcsán már 160 millió eurót kötelezettségvállalásba vettek. A Közös Vállalkozásnak nyújtott 80,2 millió euró összegű, validált uniós pénzbeli hozzájárulás főként előfinanszírozási kifizetésekhez kapcsolódott.

A 2023. évi igazgatási költségvetés (1. és 2. cím) alacsony végrehajtási aránya

3.7.17. 2023 végén a Közös Vállalkozás bérköltségvetése (1. cím) esetében a végrehajtási arányok továbbra is alacsonyok voltak: a kötelezettségvállalási előirányzatoknál 64%, a

Körforgásos és Bioalapú Európai Gazdaság (CBE) Közös Vállalkozás

kifizetési előirányzatoknál pedig 57% (2022: 63% és 55%). A másik igazgatási költségvetés (2. cím) esetében a végrehajtási arányok a következőképpen alakultak: a kötelezettségvállalási előirányzatoknál 88%, a kifizetési előirányzatoknál pedig 54% (2022: 60% és 68%).

3.7.18. Ez a helyzet egyrészt annak tudható be, hogy 2023-ban a Közös Vállalkozás új igazgatási költségvetést kapott a Horizont Európa keretében (1,7 millió eurót az Uniótól és ugyanekkora összeget a magánszektorbeli tagoktól), másrészt annak, hogy az előző évek fel nem használt igazgatási költségvetéséből származó jelentős, mintegy 2,6 millió euró összegű többletet újból aktiválták. Ez a fel nem használt igazgatási kifizetési előirányzatok további felhalmozódását eredményezte, ami nem áll összhangban a gondos pénzgazdálkodás elvével.

Észrevételek az irányítási és kontrollrendszerekről

3.7.19. A Horizont 2020 és Horizont Európa kiadásai esetében az utólagos ellenőrzések elvégzése a Bizottság Kutatási és Innovációs Főigazgatósága Közös Ellenőrzési Szolgálatának (CAS) a feladata. A Horizont 2020 kiadásait (elszámolások és zárókifizetések) illetően a Közös Vállalkozás 1,9%-os reprezentatív hibaarányról és 1,2%-os fennmaradó hibaarányról számolt be⁵⁰. A Horizont Európa program esetében a CAS kockázatalapú utólagos ellenőrzési megközelítésre váltott a közös vállalkozások esetében, így az egyes közös vállalkozásokra jellemző hibaarányokat már nem számítják ki. Az első kockázatalapú utólagos ellenőrzésekre még nem került sor, mivel az első időközi kifizetések csak 2024-ben várhatók.

3.7.20. A Közös Vállalkozás operatív kifizetésekre vonatkozó kontrolljainak értékeléséhez a végső kedvezményezettek szintjén egy véletlen mintán megvizsgáltuk a Horizont 2020 keretében 2023-ban teljesített kifizetéseket⁵¹. Egy esetben a nem támogatható hitelkamatokból és a kedvezményezettnél feltárt helytelen könyvelésből eredő súlyos hibát találtunk és számszerűsítettünk.

Aktualitását veszett üzletmenet-folytonossági terv és katasztrófa utáni helyreállítási terv

3.7.21. A Közös Vállalkozás belsőkontroll-keretei szerint – és az [Európai Bizottság belsőkontroll-elvei alapján](#) – az uniós szervezeteknek rendszeresen frissíteniük és tesztelniük kell üzletmenet-folytonossági tervüket és a kapcsolódó katasztrófa-helyreállítási tervet, hogy azok igazodjanak mind a szervezeti változásokhoz, mind a működési környezetet érintő új

⁵⁰ A CBE Közös Vállalkozás 2023. évi konszolidált éves tevékenységi jelentése, 4.1.2. fejezet.

⁵¹ A kedvezményezetteknel tesztelt, vissza nem térítendő támogatások kifizetésével kapcsolatos tranzakciók esetében a számszerűsíthető hibákra vonatkozó beszámolási küszöbérték az ellenőrzött költségek 1%-a.

Körforgásos és Bioalapú Európai Gazdaság (CBE) Közös Vállalkozás

kockázatokhoz. A Közös Vállalkozás a brüsszeli épületben található többi közös vállalkozással együtt 2018-ban közös üzletmenet-folytonossági tervet és katasztrófa-helyreállítási tervet fogadott el. Az ebben részt vevő közös vállalkozások azonban a közös üzletmenet-folytonossági tervet utoljára 2020 februárjában frissítették, a közös katasztrófa-helyreállítási tervet pedig 2019 januárjában tesztelték legutóbb. Ezek a tervek így jelenleg nem tükrözik a Közös Vállalkozás működési környezetében azóta bekövetkezett jelentős változásokat, például az üzletmenet-folytonossági tervért felelős új vezetését, az informatikai operációs rendszerek változásait, a személyzet által végzett távmunka növekedését, illetve az új kiberbiztonsági fenyegetéseket.

A korábbi évek észrevételeinek hasznosulása

3.7.22. A *melléklet* áttekintést ad a korábbi években megfogalmazott észrevételeink nyomán tett korrekciós intézkedésekről.

Melléklet

Sorszám	A Számvevőszék észrevételének éve	A Számvevőszék észrevétele (összefoglaló)	Meghozott korrekciós intézkedések, illetve egyéb releváns fejlemények (összefoglaló)	A Számvevőszék észrevételének státusza
1	2020, 2021, 2022	<p>A Közös Vállalkozás alapító rendelete szerint az ágazati tagoknak készpénzben legalább 182,5 millió euróval kell hozzájárulniuk a Közös Vállalkozás operatív költségeihez. Az ágazati tagok által a Közös Vállalkozás operatív költségeihez nyújtott pénzbeli hozzájárulások azonban alacsony szinten (3,3 millió euró) maradtak. A Bizottság ezért 140 millió euróval csökkentette a Közös Vállalkozásnak nyújtandó pénzbeli hozzájárulással kapcsolatos célját.</p> <p>2022 végéig a magánszektorbeli tagok 266,5 millió euró összegű természetbeni és pénzügyi hozzájárulás nyújtására vállaltak jogi kötelezettséget, ami a Közös Vállalkozás elfogadott éves munkaprogramjaiban meghatározott 475,3 millió eurós kezdeti indikatív cél 56%-ának felel meg. Mivel 2020 végéig valamennyi Horizont 2020 pályázati felhívás lezárásra került, a Közös Vállalkozás a programidőszak végéig nem fogja elérni a magánszektorbeli tagjaira vonatkozó indikatív célt.</p>	<p>A Közös Vállalkozás alacsony szinten (3,3 millió euró) tartotta a magánszektorbeli tagoknak a Közös Vállalkozás operatív költségeihez való pénzbeli hozzájárulását.</p> <p>Ami a magánszektorbeli tagok által a Közös Vállalkozás operatív tevékenységeihez nyújtott természetbeni hozzájárulásokat illeti, a helyzet 2023 végén nem változott (lásd: 3.7.14. bekezdés).</p>	Nyitott

Körforgásos és Bioalapú Európai Gazdaság (CBE) Közös Vállalkozás

Sorszám	A Számvevőszék észrevételének éve	A Számvevőszék észrevétele (összefoglaló)	Meghozott korrekciós intézkedések, illetve egyéb releváns fejlemények (összefoglaló)	A Számvevőszék észrevételének státusza
2	2021, 2022	Hogy a magánszektorbeli tagok teljes hozzájárulása a programozási időszak végéig elérje a Közös Vállalkozás alapító rendeletében meghatározott 2730 millió eurót, a Közös Vállalkozás a magánszektorbeli tagok kiegészítő tevékenységekhez való természetbeni hozzájárulására vonatkozó célértékét 2235,5 millió euróra növelte. 2022 végén a magánszektorbeli tagok arról számoltak be, hogy a kiegészítő tevékenységekhez nyújtott természetbeni hozzájárulások teljes összege 1797,9 millió euró, azaz az új cél 73,8%-a volt, de 658 millió euró, azaz a bejelentett összeg 37%-a esetében az igazolási folyamat még nem zárult le.	2023-ban a Közös Vállalkozásnak tovább kellett növelnie a magánszektorbeli tagok kiegészítő tevékenységekhez való természetbeni hozzájárulására vonatkozó célértéket, hogy biztosítsa átfogó hozzájárulási célértékük elérését (lásd: 3.7.14. bekezdés).	Nyitott
3	2022	2022. évi éves beszámolójában a Közös Vállalkozás nem tett közzé egyes fontos információkat a tagok programszintű hozzájárulásairól, amelyek pedig relevánsak lennének a Közös Vállalkozás év végi eredményeinek teljes körű közlése szempontjából. A Közös Vállalkozás például nem vetette össze az egyes tagkategóriáktól az év végéig az egyes programok keretében kapott hozzájárulásokat az adott programra nézve jogszabályban meghatározott hozzájárulási célokkal.	A Közös Vállalkozás 2023. évi éves beszámolójában a programok szintjén részletes információkat tett közzé a tagok hozzájárulásának különböző típusairól. Ez az információ a tényleges eredmények és a jogszabályban meghatározott célok összehasonlítását is lehetővé teszi.	Lezárt

Körforgásos és Bioalapú Európai Gazdaság (CBE) Közös Vállalkozás

Sorszám	A Számvevőszék észrevételének éve	A Számvevőszék észrevétele (összefoglaló)	Meghozott korrekciós intézkedések, illetve egyéb releváns fejlemények (összefoglaló)	A Számvevőszék észrevételének státusza
4	2022	A Horizont 2020 operatív kifizetési előirányzatainak végrehajtási aránya 65%-ra csökkent (2021: 85%), ami a Közös Vállalkozás szerint a Covid19-járvány miatt a kedvezményezetteket sújtó növekvő költségeknek és beszállítási problémáknak, valamint Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborújának volt betudható. Ezért a Horizont 2020 legtöbb projektjének időtartamát meg kellett hosszabbítani, a zárókifizetéseket pedig 2023-ra kellett halasztani.	A Horizont 2020 operatív kifizetési előirányzatainak végrehajtási aránya 89%-ra nőtt. A fennmaradó Horizont 2020 projekteket a tervek szerint 2024-ben zárják le.	Lezárt
5	2022	2022 végén a Közös Vállalkozás bérkifizetési költségvetésének (1. cím) végrehajtási aránya alacsony (55%) volt. A Közös Vállalkozás szerint ennek oka az volt, hogy késve léptek hatályba a 2022-ben újonnan felvett munkatársak munkaszerződésai.	2023 végéig a helyzet nem javult (lásd: 3.7.17. és 3.7.18. bekezdés).	Nyitott

A Közös Vállalkozás válasza

3.7.14. A Körforgásos és Bioalapú Európai Gazdaság Közös Vállalkozás tudomásul veszi az Európai Számvevőszék aggodalmát, de szeretné megjegyezni, hogy az ICAA hozzájárul a Horizont 2020 programra vonatkozó BBI Közös Vállalkozás kezdeményezés általános célkitűzéseéhez, és éves tervezés tárgyát képezi, amelyet az igazgatótanácsnak jóvá kell hagynia.

3.7.18. A Körforgásos és Bioalapú Európai Gazdaság Közös Vállalkozás elismeri a Számvevőszék által leírt helyzetet, és megjegyzi, hogy 2025-től a Közös Vállalkozás igazgatási költségvetését kizárólag a Horizont Európa program fogja finanszírozni. A Körforgásos és Bioalapú Európai Gazdaság Közös Vállalkozás továbbra is prioritásként kezeli az előző évekből újraaktivált, fel nem használt előirányzatok végrehajtását. A Közös Vállalkozás együttműködik az Európai Bizottsággal a költségvetési folyamat megerősítése érdekében, a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elvének tiszteletben tartása mellett.

3.8. Európai Vasút (EU-Rail) Közös Vállalkozás

Bevezetés

3.8.1. Az Európai Vasút (EU-Rail) Közös Vállalkozás, amelynek székhelye Brüsszelben van, a Horizont Európa programon belül, 2021 novemberében jött létre a 2031. december 31-ig tartó időszakra⁵². Az EU-Rail Közös Vállalkozás a Shift2Rail (S2R) Közös Vállalkozás helyébe lépett. Az S2R Közös Vállalkozást a Horizont 2020 program keretében 2014 júniusában hozták létre⁵³.

3.8.2. Az EU-Rail Közös Vállalkozás a vasúti ágazatban tevékenykedő kutatási és innovációs köz-magán társulás. Tagjai az Európai Unió, amelyet a Bizottság képvisel, valamint különböző vasúti ágazati partnerek (többek között vasútberendezés-gyártók, vasúttársaságok, pályahálózat-működtetők és kutatóközpontok).

3.8.3. A Közös Vállalkozásra vonatkozó főbb adatokat a **3.8.1. táblázat** tartalmazza.

3.8.1. táblázat. A Közös Vállalkozásra vonatkozó főbb adatok

	2023	2022	Eltérés
Rendelkezésre álló kifizetési költségvetés (millió euró) ⁽¹⁾	120,3	180,8	-33%
Rendelkezésre álló kötelezettségvállalási költségvetés (millió euró) ⁽¹⁾	102,6	171,4	-40%
Személyzet teljes létszáma december 31-én ⁽²⁾	29	28	4%

(1) A rendelkezésre álló költségvetés a korábbi években fel nem használt, a Közös Vállalkozás által a folyó évi költségvetésbe ismét felvett előirányzatokat, a címzett bevételeket és a következő évre átvitt összegeket is magában foglalja.

(2) A létszám a tisztviselőket, az ideiglenes és szerződéses alkalmazottakat és a kirendelt nemzeti szakértőket foglalja magában.

Forrás: A Közös Vállalkozástól származó adatok.

3.8.4. A Közös Vállalkozás költségvetésének méretét érintő, a **3.8.1. táblázatban** bemutatott változások nagyban függenek a többéves kutatási és innovációs programok végrehajtási szakaszától. A 2023-ra vonatkozó csökkentett kötelezettségvállalási és kifizetési költségvetés a Horizont Európa projektekre vonatkozó felhívások alacsonyabb értékét és a Horizont 2020 projektekhez kapcsolódó kifizetések csökkenő szintjét tükrözte.

⁵² A Tanács (EU) 2021/2085 rendelete a közös vállalkozásoknak a Horizont Európa keretében történő létrehozásáról.

⁵³ A Tanács 642/2014/EU rendelete a Shift2Rail közös vállalkozás létrehozásáról.

A megbízhatósági nyilatkozatot alátámasztó információk

3.8.5. Ellenőrzési koncepciókat, véleményünk alapját, a EU-Rail Közös Vállalkozás vezetősége és az irányítással megbízott személyek felelősségét, valamint az ellenőrnek a beszámoló és az annak alapjául szolgáló tranzakciók vizsgálatával kapcsolatos felelősségét a **3.1.** szakasz ismerteti. A **168.** oldalon található aláírás véleményünk szerves részét képezi.

Az Európai Számvevőszék megbízhatósági nyilatkozata az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak – a független ellenőr jelentése

Vélemény

3.8.6. A következőket ellenőriztük:

- a) az EU-Rail Közös Vállalkozás beszámolója, amely a 2023. december 31-ével záruló pénzügyi évre vonatkozó pénzügyi kimutatásokból⁵⁴ és a költségvetés végrehajtásáról szóló jelentésekből⁵⁵ áll;
- b) a beszámoló alapjául szolgáló tranzakciók jogszerűsége és szabályszerűsége, az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 287. cikke értelmében.

A beszámoló megbízhatósága

Vélemény a beszámoló megbízhatóságáról

3.8.7. Véleményünk szerint az EU-Rail Közös Vállalkozás 2023. december 31-ével záruló évre vonatkozó beszámolója minden lényeges szempontból híven, pénzügyi szabályzatának, valamint a Bizottság számvitelért felelős tisztviselője által elfogadott számviteli szabályoknak megfelelően tükrözi az EU-Rail Közös Vállalkozás 2023. december 31-i pénzügyi helyzetét, a tárgyévi gazdasági események eredményét, a

⁵⁴ A pénzügyi kimutatások a következőkből állnak: mérleg, eredménykimutatás, pénzforgalmi kimutatás, a nettó eszközállomány változásainak kimutatása, valamint a számviteli politika meghatározó alapelveinek összefoglalása és további magyarázatok.

⁵⁵ A költségvetés végrehajtásáról szóló jelentések a költségvetési műveleteket összesítő jelentésekből és azok magyarázataiból állnak.

penzforgalmat és a nettó eszközállomány változásait. Ezek a szabályok a közszféra nemzetközileg elfogadott számviteli standardjain alapulnak.

A beszámoló alapjául szolgáló tranzakciók jogszerűsége és szabályszerűsége

Bevételek

Vélemény a beszámoló alapjául szolgáló bevételek jogszerűségéről és szabályszerűségéről

3.8.8. Véleményünk szerint az EU-Rail Közös Vállalkozás 2023. december 31-ével záruló évre vonatkozó beszámolójának alapjául szolgáló bevételek minden lényeges szempontból jogszerűek és szabályszerűek.

Kifizetések

Vélemény a beszámoló alapjául szolgáló kifizetések jogszerűségéről és szabályszerűségéről

3.8.9. Véleményünk szerint az EU-Rail Közös Vállalkozás 2023. december 31-ével záruló évre vonatkozó beszámolójának alapjául szolgáló kifizetések minden lényeges szempontból jogszerűek és szabályszerűek.

3.8.10. Véleményünk független az alábbi észrevételektől.

Észrevételek a költségvetési gazdálkodásról

A Horizont 2020 program végrehajtása

3.8.11. A **3.8.2. táblázat** áttekintést nyújt a Közös Vállalkozás tagjainak a Horizont 2020 programhoz való hozzájárulási célértékeiről, összevetve a tagok 2023 végéig validált és a Közös Vállalkozás éves beszámolójában közzétett (pénzbeli és természetbeni) hozzájárulásainak szintjével.

Európai Vasút (EU-Rail) Közös Vállalkozás

3.8.2. táblázat. A tagok hozzájárulása a Horizont 2020 programhoz (millió euró)

Tagok	A tagok hozzájárulásai (az alapító rendelet alapján)				A tagok hozzájárulásai (2023.12.31-ig)				
	Operatív tevékenységek	Igazgatási költségek	Kiegészítő tevékenységek ⁽¹⁾	Összesen	Pénzbeli hozzájárulások	Validált természetbeni hozzájárulások	Bejelentett, nem validált természetbeni hozzájárulások	Kiegészítő tevékenységekhez nyújtott természetbeni hozzájárulások	Összesen
EU (DG Move)	384,5	13,5	0,0	398,0	395,7	0,0	0,0	0,0	395,7
Magánszektorbeli tagok	336,5	13,5	120,0	470,0	13,0	315,4	44,7	266,8	639,9
Összesen	721,0	27,0	120,0	868,0	408,7	315,4	44,7	266,8	1 035,6

(1) A kiegészítő tevékenységek kívül esnek a Számvevőszék ellenőrzési hatáskörén.

Forrás: Európai Számvevőszék, a Közös Vállalkozás és annak alapító rendelete alapján.

A tagok jogi kötelezettségvállalásai meghaladták hozzájárulási céljaikat, a Közös Vállalkozás 2024-re tervezi a program lezárását

3.8.12. Ahhoz, hogy teljes képet kapjunk a Közös Vállalkozás Horizont 2020 program keretében elért eredményeiről, figyelembe kell venni a Közös Vállalkozás tagjai operatív kötelezettségeinek jelenlegi szintjét is a megkötött támogatási megállapodások és szerződések tekintetében. A tagoknak a Közös Vállalkozás operatív és kiegészítő tevékenységeire vonatkozó kötelezettségvállalásai 2022 végén meghaladták az operatív hozzájárulásra vonatkozó céljaikat. 2023 végén még mintegy 40,5 millió euró (10,8%) volt az az összeg, amelyet a Közös Vállalkozásnak ki kell fizetnie a még befejezetlen projektekre és szerződésekre. Ugyanekkor a Közös Vállalkozás operatív tevékenységeihez nyújtandó 44,7 millió euró összegű természetbeni hozzájárulást kellett validálnia. A Horizont 2020 tevékenységeire vonatkozó 2023. évi kifizetési költségvetés végrehajtása elmaradt a várakozásoktól, mivel a kedvezményezettek továbbra is technikai problémákkal szembesültek a projektek megvalósítása terén.

3.8.13. A 2023. évi operatív kifizetési előirányzatok végrehajtási aránya 67%-ra nőtt ugyan (2022: 47%), mégis elmaradt a várakozásoktól, így a Közös Vállalkozás nem zárta le a programot 2023-ban, ahogy tervezte, hanem 2024-re halasztotta a zárókifizetéseket. A Közös Vállalkozás kifejtette, hogy ez a helyzet főként a kedvezményezettek által az egyösszegű kifizetésekhez kapcsolódó projektcélok teljesítése során tapasztalt technikai problémáknak volt betudható, amelyek késleltették a végső kifizetések Közös Vállalkozás általi jóváhagyását. Ezenkívül több projekt esetében a kedvezményezettek nem nyújtottak be igénylést projektköltségvetésük teljes összegére, ami további mintegy 4,1 millió euróval csökkentette az operatív kifizetések iránti igényt.

A Horizont Európa program végrehajtása

3.8.14. A **3.8.3. táblázat** áttekintést nyújt a Közös Vállalkozás tagjainak a Horizont Európa programhoz való hozzájárulási célértékeiről, összevetve a tagok 2023 végéig validált és a Közös Vállalkozás éves beszámolójában közzétett (pénzbeli és természetbeni) hozzájárulásainak szintjével.

Európai Vasút (EU-Rail) Közös Vállalkozás

3.8.3. táblázat. A tagok hozzájárulása a Horizont Európa programhoz (millió euró)

Tagok	A tagok hozzájárulása (az alapító rendelet alapján)			A tagok hozzájárulása (2023.12.31-ig)				
	Operatív tevékenységek	Igazgatási költség	Összesen	Validált pénzbeli hozzjárulások	Nem validált pénzbeli hozzjárulások	Validált természetbeni hozzjárulások ⁽¹⁾	Bejelentett, nem validált természetbeni hozzjárulások (1)	Összesen
EU (DG RTD)	576,0	24,0	600,0	178,6	8,9	n.a.	n.a.	187,5
Magánszektorbeli tagok	576,0	24,0	600,0	5,9	0,0	69,9	70,3	146,1
Összesen	1 152,0	48,0	1 200,0	184,5	8,9	69,9	70,3	333,6

(1) Az operatív tevékenységekhez nyújtott természetbeni hozzájárulások (IKOP) és a kiegészítő tevékenységekhez nyújtott természetbeni hozzájárulások (IKAA).

Forrás: Európai Számvevőszék, a Közös Vállalkozás és annak alapító rendelete alapján.

3.8.15. 2023 végéig a Közös Vállalkozás a Horizont Európa program keretében aláírt támogatási megállapodások és szerződések kapcsán 262 millió eurót vett kötelezettségvállalásba. Az Unió ezért 187,5 millió euró összegű pénzbeli hozzájárulást nyújtott a Közös Vállalkozásnak, főként előfinanszírozási kifizetésekhez kapcsolódóan.

Észrevételek az irányítási és kontrollrendszerekről

3.8.16. A Horizont 2020 és Horizont Európa kiadásai esetében a Bizottság Kutatási és Innovációs Főigazgatósága Közös Ellenőrzési Szolgálat (CAS) kizárólag az EU-Rail Közös Vállalkozás által a ténylegesen felmerült költségek megtérítése alapján nyújtott támogatások utólagos ellenőrzéséért felel. E támogatási forma kapcsán a Horizont 2020 kiadásait (elszámolások és zárókifizetések) illetően a Közös Vállalkozás 2%-os reprezentatív hibaarányról és 0,9%-os fennmaradó hibaarányról számolt be⁵⁶. A Horizont Európa program keretében az EU-Rail kizárólag átalányösszeget alkalmaz, amire nézve a CAS nem végez utólagos ellenőrzéseket.

3.8.17. A Közös Vállalkozás operatív kifizetésekre vonatkozó kontrolljainak értékeléséhez a végső kedvezményezettek szintjén egy véletlen mintán megvizsgáltuk a Horizont 2020 keretében 2023-ban teljesített kifizetéseket⁵⁷. Egy esetben találtunk és számszerűsítettünk egy súlyos hibát, amely a személyzeti költségek túligényléséből eredt, mivel a kedvezményezett nem a helyes pénzügyi év óradíjaival számolt.

⁵⁶ Az EU-Rail Közös Vállalkozás 2023. évi konszolidált éves tevékenységi jelentése, 4. fejezet.

⁵⁷ A kedvezményezetteknel tesztelt, vissza nem térítendő támogatások kifizetésével kapcsolatos tranzakciók esetében a számszerűsíthető hibákra vonatkozó beszámolási küszöbérték az ellenőrzött költségek 1%-a.

Aktualitását veszett üzletmenet-folytonossági terv és katasztrófa utáni helyreállítási terv

3.8.18. A Közös Vállalkozás belsőkontroll-keretei szerint – és az [Európai Bizottság belsőkontroll-elvei alapján](#) – az uniós szerveknek rendszeresen frissíteniük és tesztelniük kell üzletmenet-folytonossági tervüket és a kapcsolódó katasztrófa-helyreállítási tervet, hogy azok igazodjanak mind a szervezeti változásokhoz, mind a működési környezetet érintő új kockázatokhoz. A Közös Vállalkozás a brüsszeli épületben található többi közös vállalkozással együtt 2018-ban közös üzletmenet-folytonossági tervet és katasztrófa-helyreállítási tervet fogadott el. Az ebben részt vevő közös vállalkozások azonban a közös üzletmenet-folytonossági tervet utoljára 2020 februárjában frissítették, a közös katasztrófa-helyreállítási tervet pedig 2019 januárjában tesztelték legutóbb. Ezek a tervek így jelenleg nem tükrözik a Közös Vállalkozás működési környezetében azóta bekövetkezett jelentős változásokat, például az üzletmenet-folytonossági tervért felelős új vezetését, az informatikai operációs rendszerek változásait, a személyzet által végzett távmunka növekedését, illetve az új kiberbiztonsági fenyegetéseket.

A korábbi évek észrevételeinek hasznosulása

3.8.19. A [melléklet](#) áttekintést ad a korábbi években megfogalmazott észrevételeink nyomán tett korrekciós intézkedésekről.

Melléklet

Sorszám	A Számvevőszék észrevételének éve	A Számvevőszék észrevétele (összefoglaló)	Meghozott korrekciós intézkedések, illetve egyéb releváns fejlemények (összefoglaló)	A Számvevőszék észrevételének státusza
1	2021	A Közös Vállalkozás rendelkezésre álló operatív kifizetési költségvetésének (beleértve a fel nem használt és újraallokált operatív előirányzatokat is) végrehajtási aránya a 2020. évi 76%-ról 2021-ben 61%-ra csökkent. Ezt a helyzetet főként a kedvezményezettek technikai jelentéseinek rossz minősége, a projekteredmények elérését alátámasztó további bizonyítékok szükségessége, valamint az a tény okozta, hogy egyetlen kedvezményezett késedelme a teljes átalányösszeg kifizetését hátráltatja.	Noha 2022-ben a Közös Vállalkozás cselekvési tervet dolgozott ki a kedvezményezettek pénzügyi beszámolásának javítására, a helyzet 2023-ban is fennállt (lásd: 3.8.13. bekezdés).	Nyitott
2	2022	2022. évi éves beszámolójában a Közös Vállalkozás nem tett közzé egyes fontos információkat a tagok programszintű hozzájárulásairól, amelyek pedig relevánsak lennének a Közös Vállalkozás év végi eredményeinek teljes körű közlése szempontjából. A Közös Vállalkozás például nem vetette össze az egyes tagkategóriáktól az év végéig az egyes programok keretében kapott hozzájárulásokat az adott programra nézve jogszabályban meghatározott hozzájárulási célokkal.	A Közös Vállalkozás 2023. évi éves beszámolójában a programok szintjén részletes információkat tett közzé a tagok hozzájárulásának különböző típusairól. Ez az információ a tényleges eredmények és a jogszabályban meghatározott célok összehasonlítását is lehetővé teszi.	Lezárt

Európai Vasút (EU-Rail) Közös Vállalkozás

Sorszám	A Számvevőszék észrevételének éve	A Számvevőszék észrevétele (összefoglaló)	Meghozott korrekciós intézkedések, illetve egyéb releváns fejlemények (összefoglaló)	A Számvevőszék észrevételének státusza
3	2022	A Horizont 2020 operatív kifizetési előirányzatainak (beleértve a fel nem használt és újraallokált operatív előirányzatokat is) végrehajtási aránya 47%-ra csökkent (2021: 61%). A Közös Vállalkozás szerint ez a Covid19-járvány miatt a kedvezményezettek sújtó növekvő költségeknek és beszállítási problémáknak, valamint Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborújának volt betudható. Ezért a Horizont 2020 legtöbb projektjének időtartamát meg kellett hosszabbítani, a zárókifizetéseket pedig 2023-ra kellett halasztani.	A 2023. évi operatív kifizetési előirányzatok végrehajtási aránya 67%-ra nőtt ugyan, mégis elmaradt a várakozásoktól, így a Közös Vállalkozás 2024-re halasztotta a zárókifizetéseket (lásd: 3.8.13. bekezdés).	Nyitott

A Közös Vállalkozás válasza

3.8.13. Az operatív költségvetés alacsonyabb végrehajtási aránya azzal is magyarázható, hogy néhány Horizont 2020 projektet meg kellett hosszabbítani a Covid19 által okozott válsághelyzet halmozódó következményei miatt, ami késleltette a végleges kifizetéseket. Mindazonáltal a Közös Vállalkozás a terveknek megfelelően 2023 végéig befejezte a Horizont 2020 program keretében végzett operatív tevékenységeit, még a rendeletben megszabott határidő lejárta előtt. A fennmaradó végleges kifizetésekre a tervek szerint 2024-ben kerül sor.

3.8.18. Az EU-Rail Közös Vállalkozás más közös vállalkozásokkal együtt az egységes alapjogiaktus 13. cikkével összhangban létrehozta az információs és kommunikációs technológiával kapcsolatos háttérintézményi megállapodásokat (BOA ICT). Ezek a rendelkezések kiterjednek a közös vállalkozások közötti információs és kommunikációs technológiai irányításra, a közös IKT-infrastruktúra kezelésére, az IKT-eszközök és -szolgáltatások kezelésére, valamint a biztonsági irányításra és megfeleléskezelésre (beleértve a kiberbiztonságot is). A 2024. évi közös éves munkaterv (amelyet 2023. december 15-én fogadtak el) többek között a BCP/DRP 2024-es felülvizsgálatára és aktualizálására vonatkozó konkrét intézkedést is tartalmaz. Az IHI Közös Vállalkozás vezeti ennek az intézkedésnek a végrehajtását, és 2024 júliusában tervezi benyújtani az említett tervek tervezetét a közös vállalkozások közötti konzultációra és az azt követő elfogadásra.

3.9. Európai Nagy Teljesítményű Számítástechnika (EuroHPC) Közös Vállalkozás

Bevezetés

3.9.1. Az Európai Nagy Teljesítményű Számítástechnika (EuroHPC) Közös Vállalkozás, amelynek székhelye Luxembourgban van, 2018 októberében jött létre a 2026. december 31-ig tartó időszakra⁵⁸. 2021 júliusában a Tanács új alapító rendeletet fogadott el, amely a 2021–2027-es többéves pénzügyi keretbe (MFF) tartozó program keretében, a 2033. december 31-ig tartó időszakra meghosszabbította a Közös Vállalkozás működésének időtartamát és hatáskörét⁵⁹.

3.9.2. Az EuroHPC Közös Vállalkozás egy köz-magán társulás, amely lehetővé teszi az Európai Unió, a részt vevő országok és a magánszférabeli tagok erőforrásainak a nagy teljesítményű számítástechnika fejlesztése és telepítése érdekében történő európai szintű egyesítését. Tagjai a Bizottság által képviselt Európai Unió, a **részt vevő államok** és három magánszférabeli tag, amelyeket a Nagy Teljesítményű Számítástechnika Európai Technológiai Platformja, a Big Data Value szövetség és az Európai Kvantumipari Konzorcium képviselnek.

3.9.3. 2023-ban a Bizottság bejelentett és részben el is indított egy új kezdeményezést, amelynek célja, hogy a megbízható mesterséges intelligenciával foglalkozó innovatív európai induló vállalkozások számára – modelljeik tanítása érdekében – hozzáférhetővé tegye az Unió szuper-számítástechnikai kapacitását. A Bizottság javaslatát követve a Tanács módosította a Közös Vállalkozás alapító rendeletét, és további, a szuperszámítógépek ezen új kezdeményezéshez való hozzájárulására vonatkozó célkitűzést vezetett be számára⁶⁰.

---

⁵⁸ A Tanács (EU) 2018/1488 rendelete az európai nagy teljesítményű számítástechnika közös vállalkozás létrehozásáról.

⁵⁹ A Tanács (EU) 2021/1173 rendelete az európai nagy teljesítményű számítástechnikával foglalkozó közös vállalkozás létrehozásáról és az (EU) 2018/1488 rendelet hatályon kívül helyezéséről.

⁶⁰ A Tanács (EU) 2024/1732 rendelete (2024 június 17.) az (EU) 2021/1173 rendeletnek egy induló vállalkozásokat érintő, Európa vezető szerepének a megbízható mesterséges intelligencia területén való megerősítését célzó EuroHPC-kezdeményezés tekintetében történő módosításáról.

3.9.4. A Közös Vállalkozásra vonatkozó főbb adatokat a **3.9.1. táblázat** tartalmazza.

3.9.1. táblázat. A közös vállalkozásra vonatkozó főbb adatok

	2023	2022	Eltérés
Rendelkezésre álló kifizetési költségvetés (millió euró) ⁽¹⁾	1 058,0	629,9	68%
Rendelkezésre álló kötelezettségvállalási költségvetés (millió euró) ⁽¹⁾	1 136,0	1 374,5	-17%
Személyzet teljes létszáma december 31-én ⁽²⁾	36	23	57%

(1) A rendelkezésre álló költségvetés a korábbi években fel nem használt, a Közös Vállalkozás által a folyó évi költségvetésbe ismét felvett előirányzatokat, a címzett bevételeket és a következő évre átvitt összegeket is magában foglalja.

(2) A létszám a tisztviselőket, az ideiglenes és szerződéses alkalmazottakat és a kirendelt nemzeti szakértőket foglalja magában.

Forrás: A Közös Vállalkozástól származó adatok.

3.9.5. A Közös Vállalkozás költségvetésének méretét érintő, a **3.9.1. táblázatban** bemutatott változások nagyban függenek a többéves kutatási és innovációs programok végrehajtási szakaszától. A 2023. évi kifizetési költségvetés-növekedés a folyamatban lévő Horizont 2020 projektekkel kapcsolatos időközi kifizetések, valamint a Közös Vállalkozás által a Horizont Európa, a Digitális Európa és az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz programok keretében 2023 végéig aláírni tervezett támogatási megállapodásokhoz és szerződésekhez kapcsolódó jelentős összegű előfinanszírozási kifizetések fedezésére szolgált.

A megbízhatósági nyilatkozatot alátámasztó információk

3.9.6. Ellenőrzési koncepciókat, véleményünk alapját, az EuroHPC Közös Vállalkozás vezetősége és az irányítással megbízott személyek felelősségét, valamint az ellenőrnek a beszámoló és az annak alapjául szolgáló tranzakciók vizsgálatával kapcsolatos felelősségét a **3.1.** szakasz ismerteti. A **168.** oldalon található aláírás véleményünk szerves részét képezi.

Az Európai Számvevőszék megbízhatósági nyilatkozata az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak – a független ellenőr jelentése

Vélemény

3.9.7. A következőket ellenőriztük:

- a) az EuroHPC Közös Vállalkozás beszámolója, amely a 2023. december 31-ével záruló pénzügyi évre vonatkozó pénzügyi kimutatásokból⁶¹ és a költségvetés végrehajtásáról szóló jelentésekből⁶² áll;
- b) a beszámoló alapjául szolgáló tranzakciók jogszerűsége és szabályszerűsége, az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 287. cikke értelmében.

A beszámoló megbízhatósága

Vélemény a beszámoló megbízhatóságáról

3.9.8. Véleményünk szerint az EuroHPC Közös Vállalkozás 2023. december 31-ével záruló évre vonatkozó beszámolója minden lényeges szempontból híven, pénzügyi szabályzatának, valamint a Bizottság számvitelért felelős tisztviselője által elfogadott számviteli szabályoknak megfelelően tükrözi az EuroHPC Közös Vállalkozás 2023. december 31-i pénzügyi helyzetét, a tárgyévi gazdasági események eredményét, a pénzforgalmat és a nettó eszközállomány változásait. Ezek a szabályok a közzféra nemzetközileg elfogadott számviteli standardjain alapulnak.

⁶¹ A pénzügyi kimutatások a következőkből állnak: mérleg, eredménykimutatás, pénzforgalmi kimutatás, a nettó eszközállomány változásainak kimutatása, valamint a számviteli politika meghatározó alapelveinek összefoglalása és további magyarázatok.

⁶² A költségvetés végrehajtásáról szóló jelentések a költségvetési műveleteket összesítő jelentésekből és azok magyarázataiból állnak.

Figyelemfelhívó megjegyzés

3.9.9. Felhívjuk a figyelmet az EuroHPC Közös Vállalkozás 2023. évi éves beszámolójának 4.10. megjegyzésére, amely szerint a 2023. december 31-ével záruló pénzügyi évtől kezdődően változás következett be az EuroHPC Közös Vállalkozás által kapott pénzbeli hozzájárulások számviteli kezelésében. A számviteli eljárás e változása az előző év megfelelő összehasonlító adatainak újramegállapítását vonta maga után. Az újramegállapításra azért volt szükség, hogy az tükrözze az uniós számvitelért felelős tisztviselő által kiadott iránymutatást.

A Számvevőszék felhívja továbbá a figyelmet az EuroHPC Közös Vállalkozás 2023. évi éves beszámolójának 4.2. megjegyzésére, amely egyrészt a Közös Vállalkozás előzetes hatásvizsgálatára vonatkozik, másrészt – figyelembe véve az egyik beszállító pénzügyi helyzetével kapcsolatos közelmúltbeli közzétételeket – az e beszállítónak fizetett előlegek tekintetében felmerülő bizonytalanságokról és kitettségről tesz említést. Az EuroHPC Közös Vállalkozás megvizsgálta a beszállítóval kötött szerződések értékét, különös tekintettel a szerződésekre és a támogatási megállapodásokra fizetett előlegekre, és felmérte a lehetséges hatást, amely becslés szerint 88 millió euró.

Erre tekintettel ugyanakkor nem módosítjuk véleményünket.

A beszámoló alapjául szolgáló tranzakciók jogszerűsége és szabályszerűsége

Bevételek

Vélemény a beszámoló alapjául szolgáló bevételek jogszerűségéről és szabályszerűségéről

3.9.10. Véleményünk szerint az EuroHPC Közös Vállalkozás 2023. december 31-ével záruló évre vonatkozó beszámolójának alapjául szolgáló bevételek minden lényeges szempontból jogszerűek és szabályszerűek.

Európai Nagy Teljesítményű Számítástechnika (EuroHPC) Közös Vállalkozás

Kifizetések

Vélemény a beszámoló alapjául szolgáló kifizetések jogszerűségéről és szabályszerűségéről

3.9.11. Véleményünk szerint az EuroHPC Közös Vállalkozás 2023. december 31-ével záruló évre vonatkozó beszámolójának alapjául szolgáló kifizetések minden lényeges szempontból jogszerűek és szabályszerűek.

3.9.12. Véleményünk független az alábbi észrevételektől.

Észrevételek a költségvetési gazdálkodásról

A Horizont 2020 és az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz 1 (CEF 1) programjainak végrehajtása

3.9.13. A **3.9.2. táblázat** áttekintést nyújt a Közös Vállalkozás tagjainak a Horizont 2020 és a CEF 1 programokhoz való hozzájárulási célértékeiről, összevetve a tagok 2023 végéig validált és a Közös Vállalkozás éves beszámolójában közzétett (pénzbeli és természetbeni) hozzájárulásainak szintjével.

3.9.2. táblázat. A tagok hozzájárulása a Horizont 2020 és a CEF 1 programokhoz (millió euró)

Tagok	A tagok hozzájárulásai (az alapító rendelet alapján)				A tagok hozzájárulásai (2023.12.31-ig)				
	Operatív tevékenységek	Igazgatási költségek	Kiegészítő tevékenységek ⁽²⁾	Összesen	Pénzbeli hozzájárulások	Validált természetbeni hozzájárulások	Bejelentett, nem validált természetbeni hozzájárulások	Kiegészítő tevékenységekhez nyújtott természetbeni hozzájárulások	Összesen
EU (DG CNECT) ⁽¹⁾	526,0	10,0	n.a.	536,0	445,0	n.a.	n.a.	n.a.	445,0
Részt vevő államok ^{(3) (4)}	476,0	10,0	n.a.	486,0	129,6	0,0	51,9	n.a.	181,5
Magánszektorbeli tagok ⁽³⁾	420,0	2,0	n.a.	422,0	0,0	0,0	18,4	n.a.	18,4
Összesen	1 422,0	22,0	n.a.	1 444,0	574,6	0,0	70,3	n.a.	644,9

(1) Az Unió pénzügyi hozzájárulása a CEF1 programból származó 100 millió eurót is magában foglalja.

(2) A kiegészítő tevékenységek kívül esnek a Számvevőszék ellenőrzési hatókörén.

(3) Az új alapító rendelet hatályaon kívül helyezte a részt vevő államok és a magánszektorbeli tagok kötelezettségét, hogy járuljanak hozzá az igazgatási költségekhez.

(4) A részt vevő államok közvetlenül a vállalkozóknak, illetve a kedvezményezetteknek fizetett pénzbeli hozzájárulásait nem tartalmazza.

Forrás: Európai Számvevőszék, a Közös Vállalkozás és annak alapító rendelete alapján.

A magánszektorbeli tagok nem fogják elérni hozzájárulási céljukat

3.9.14. Ahhoz, hogy teljes képet kapjunk a Közös Vállalkozás Horizont 2020 és CEF 1 programok keretében elért eredményeiről, figyelembe kell venni a Közös Vállalkozás tagjai operatív kötelezettségeinek jelenlegi szintjét is a megkötött támogatási megállapodások és szerződések tekintetében. Az uniós tagoknak a Közös Vállalkozás operatív tevékenységeire vonatkozó kötelezettségvállalásai már 2022-ben elérték az operatív hozzájárulási célértéket.

Európai Nagy Teljesítményű Számítástechnika (EuroHPC) Közös Vállalkozás

2023 végén még mintegy 260,1 millió euró volt az az összeg, amelyet a Közös Vállalkozásnak ki kell fizetnie a még befejezetlen projektekre. Ugyanekkor még 51,9 millió euró összegű, a Közös Vállalkozás operatív tevékenységeihez nyújtandó természetbeni hozzájárulást kellett validálnia.

3.9.15. 2023 végén a részt vevő államok 538,3 millió euró becsült összegű szerződéses kötelezettségvállalást írtak alá a Közös Vállalkozás Horizont 2020 és CEF 1 tevékenységeire. E kötelezettségvállalások tekintetében a részt vevő államok 129,6 millió euró összegű pénzügyi hozzájárulást nyújtottak szuperszámítógépek Közös Vállalkozás általi beszerzésére, valamint 51,9 millió euró természetbeni hozzájárulásról számoltak be, amely a fogadó szervezetek operatív költségeihez kapcsolódott. A becsült szerződéses kötelezettségvállalások és a bejelentett hozzájárulások közötti mintegy 357 millió euró összegű különbség abból adódik, hogy a részt vevő államok csak akkor rögzítik és jelentik a Közös Vállalkozás felé a költségeiket, amikor az általuk támogatott Horizont 2020 projektek lezárultak.

3.9.16. 2023 végéig azonban a magánszektorbeli tagok csak 18,4 millió euró összegű természetbeni hozzájárulást jelentettek be a Horizont 2020 projektekre, ami jelentősen elmarad attól a Közös Vállalkozás alapító rendeletében meghatározott 420 millió euró összegű minimális céltól, amelyet a magánszektorbeli tagoknak a program végéig el kell érniük. Amint az Európai Unió közös vállalkozásairól szóló 2022. évi éves jelentésünkben (3.9.17. bekezdés) is megjegyeztük, a Közös Vállalkozás támogatási tevékenységeinek finanszírozására vonatkozó rendelkezései nyomán nem érték el a magánszektorbeli tagok természetbeni hozzájárulásának szintjét, amelyet a Közös Vállalkozás Horizont 2020 programra vonatkozó alapító rendelete ír elő.

3.9.17. Az Unió és a részt vevő államok jogi kötelezettségvállalásai megfelelnek a Horizont 2020 keretprogram hozzájárulási céljainak. A magánszektorbeli tagok hozzájárulásainak rossz teljesítési aránya (az 1,4 milliárd eurós teljes hozzájárulási cél mintegy 30%-a) azonban azt mutatja, hogy a magánszektor nem vesz részt kellően a Közös Vállalkozás projektjeiben, és ez átfogó kockázatot jelent a Közös Vállalkozás Horizont 2020 program keretében meghatározott célkitűzéseinek elérése szempontjából.

A Horizont Európa, a Digitális Európa és az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz 2 (CEF2) programjainak végrehajtása

3.9.18. A [3.9.3. táblázat](#) áttekintést nyújt a Közös Vállalkozás tagjainak a 2021–2027-es MFF kutatási programjaihoz való hozzájárulási célértékeiről, összevetve a tagok – 2023 végéig a Közös Vállalkozás éves beszámolójában megjelenített – (pénzbeli és természetbeni) hozzájárulásainak szintjével.

3.9.3. táblázat. A tagok hozzájárulása a Horizont Európa, a Digitális Európa és a CEF2 programokhoz (millió euró)

Tagok	A tagok hozzájárulásai (az alapító rendelet alapján)			A tagok hozzájárulásai (2023.12.31-ig)				
	Operatív tevékenységek	Igazgatási költség	Összesen	Validált pénzbeli hozzájárulások	Nem validált pénzbeli hozzájárulások	Validált természetbeni hozzájárulások ⁽³⁾	Bejelentett, nem validált természetbeni hozzájárulások ⁽³⁾	Összesen
EU (DG CNCT) ⁽¹⁾	2 989,3	92,0	3 081,3	100,7	657,0	n.a.	n.a.	757,7
Részt vevő államok ⁽²⁾	2 989,3	0,0	2 989,3	36,6	101,9	0,0	0,0	138,5
Magánszektorbeli tagok	900,0	0,0	900,0	0,0	n.a.	0,0	0,8	0,8
Összesen	6 878,6	92,0	6 970,6	137,3	758,9	0,0	0,8	897,0

(1) Az uniós pénzügyi hozzájárulások a következőkből állnak: a) legfeljebb 900 millió euró a Horizont Európa programból; b) legfeljebb 1981,3 millió euró a Digitális Európa programból; c) legfeljebb 200 millió euró a CEF2 programból.

(2) A részt vevő államok közvetlenül a vállalkozóknak, illetve a kedvezményezetteknek fizetett pénzbeli hozzájárulásait nem tartalmazza.

(3) A részt vevő államoknak az üzemeltető szervezetek operatív költségeihez nyújtott természetbeni hozzájárulásaiból és a magánszektorbeli tagoknak a Közös Vállalkozás operatív tevékenységeihez nyújtott természetbeni hozzájárulásaiból áll.

Forrás: Európai Számvevőszék, a Közös Vállalkozás és annak alapító rendelete alapján.

Nagy a kockázata annak, hogy a magánszektorbeli tagok ismét nem érik el a 2021–2027-es programokra vonatkozó minimális hozzájárulási célértéküket

3.9.19. A magánszektorbeli tagok hozzájárulási céljai az előző többéves pénzügyi keret programjához képest több mint kétszeresére nőttek (420 millió euróról 900 millió euróra, lásd: [3.9.2. táblázat](#) és [3.9.3. táblázat](#)). Amint az Európai Unió közös vállalkozásairól szóló 2022. évi éves jelentésünkben (3.9.17. bekezdés) is megjegyeztük, ha a Közös Vállalkozás finanszírozásra vonatkozó rendelkezései a Horizont Európa program esetében változatlanok maradnak, a Közös Vállalkozás nem fogja elérni a magánszektorbeli tagok új alapító rendelet szerinti, jóval nagyobb összegű hozzájárulási célértékeit. Ez veszélyezteti a Közös Vállalkozás általános programcéljainak elérését.

A fel nem használt uniós pénzügyi hozzájárulások felhalmozódása

3.9.20. A 2023. évi operatív kifizetési előirányzatok végrehajtási aránya 19%-ra csökkent. A Közös Vállalkozás szuperszámítógépek beszerzésére irányuló eljárásának hosszadalmas volta jelentős hatással járt az operatív kifizetési költségvetés végrehajtására. A helyzet a következőkre is visszavezethető volt: a Horizont Európa, a Digitális Európa és az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz új hatáskörébe tartozó összetett tevékenységek vártnál lassabb megkezdése, valamint a kedvezményezetteknek a Horizont 2020 folyamatban lévő kutatási tevékenységekre vonatkozó költségvetési kérelmeinek késedelmes benyújtása.

3.9.21. 2023-ban a Közös Vállalkozás további 488,6 millió euró összegű uniós pénzügyi hozzájárulást igényelt az adott évre tervezett kifizetésekhez szükséges készpénzigényen felül. A Közös Vállalkozás így 2023 végére 840,7 millió euró készpénztöbbletet halmozott fel (a kezdeti 2024. évi kifizetési költségvetésének mintegy 117%-át). Ez a felhalmozott készpénztöbblet ezért 2023-ban nem állt az Unió rendelkezésére más uniós tevékenységek finanszírozására, és arra enged következtetni, hogy a Közös Vállalkozás költségvetési és készpénztervezését hiányosságok jellemzik.

A 2023. évi igazgatási költségvetés (1. és 2. cím) alacsony végrehajtási aránya

3.9.22. 2023-ban a Közös Vállalkozás igazgatási kötelezettségvállalási előirányzatainak mindössze 45%-át és igazgatási kifizetési előirányzatainak 42%-át hajtotta végre. A Közös Vállalkozás szerint az alacsony végrehajtási arányok fő oka az volt, hogy nem tudta megvalósítani 2022-ra és 2023-ra vonatkozó munkaerő-felvételi tervét. A Közös Vállalkozás ugyanakkor uniós hozzájárulást kért és kapott a tervezett végleges 54 fős létszám költségeihez, ami jelentősen meghaladja a tényleges 36 fős létszámot. Ezenkívül a 2023. évi kifizetési költségvetés tervezésekor a Közös Vállalkozás nem mérlegelte az előző évek fel nem használt igazgatási kifizetési előirányzatainak jelentős összegű átcsoportosítását, illetve deaktiválását, ami nincs összhangban a gondos pénzgazdálkodás elvével.

Észrevételek az irányítási és kontrollrendszerekről

3.9.23. A Horizont 2020 és Horizont Európa kiadásai esetében az utólagos ellenőrzések elvégzése a Bizottság Kutatási és Innovációs Főigazgatósága Közös Ellenőrzési Szolgálatának (CAS) a feladata. A Horizont 2020 kiadásait (elszámolások és zárókifizetések) illetően a Közös Vállalkozás 2023-ban 1,3%-os feltárt hibaarányról és 0%-os fennmaradó hibaarányról számolt be⁶³. A Horizont Európa program esetében a CAS kockázatalapú utólagos ellenőrzési megközelítésre váltott a közös vállalkozások esetében, így az egyes közös vállalkozásokra jellemző reprezentatív hibaarányokat már nem számítják ki. Az első kockázatalapú utólagos ellenőrzésekre még nem került sor, mivel az első időközi kifizetések csak 2024-ben várhatók.

3.9.24. A Közös Vállalkozás operatív kifizetésekre vonatkozó kontrolljainak értékeléséhez a végső kedvezményezettek szintjén egy véletlen mintán megvizsgáltuk a Horizont 2020 keretében 2023-ban teljesített kifizetéseket⁶⁴. A Közös Vállalkozás mintánkban szereplő kedvezményezetteinél nem találtunk súlyos számszerűsíthető hibát, illetve kontrollhiányosságot.

---

⁶³ Az EuroHPC Közös Vállalkozás 2023. évi konszolidált éves tevékenységi jelentése, 4.1.1.1. fejezet.

⁶⁴ A kedvezményezetteknel tesztelt, vissza nem térítendő támogatások kifizetésével kapcsolatos tranzakciók esetében a számszerűsíthető hibákra vonatkozó beszámolási küszöbérték az ellenőrzött költségek 1%-a.

Nem teljes körű üzletmenet-folytonossági terv és katasztrófa utáni helyreállítási terv

3.9.25. A Közös Vállalkozás saját üzletmenet-folytonossági tervet (BCP) és katasztrófa utáni helyreállítási tervet (DRP) dolgozott ki. Bár ezeket a terveket a Közös Vállalkozás igazgatója még nem fogadta el hivatalosan, azokból hiányzott több fontos elem, például a megfelelő célkitűzések meghatározása és a követendő megközelítés; a BCP kockázatainak értékelése és az üzleti hatáselemzés; a BCP irányító testületének, valamint annak a BCP aktiválásával kapcsolatos szerepének és felelősségi köreinek bemutatása; valamint a tervek rendszeres tesztelésére és frissítésére vonatkozó konkrét szabályok. Az olyan kapcsolódó működési kockázatok csökkentése érdekében, mint például katasztrófa vagy kibertámadás esetén az operatív adatok hiányos vagy késleltetett helyreállítása, a Közös Vállalkozásnak ki kell egészítenie és rendszeresen frissítenie kell üzletmenet-folytonossági tervét és katasztrófa utáni helyreállítási tervét, és tesztelnie kell azok eredményességét. Végezetül a Közös Vállalkozás igazgatójának hivatalosan el kell fogadnia a végleges és aktualizált terveket.

Az érzékeny funkciókra vonatkozó belsőkontroll-politika hiánya

3.9.26. A potenciális, illetve a tényleges érzékeny funkciókat a Közös Vállalkozás belsőkontroll-keretével összefüggésben, [az Európai Bizottság belsőkontroll-elvei alapján](#) kell meghatározni és irányítani. 2023 végén a Közös Vállalkozás még nem rendelkezett az érzékeny funkciók irányítására vonatkozó szabályokkal. Ez a szükséges belső kontrollt biztosító szabályzat lehetővé teszi a Közös Vállalkozás számára az érzékeny funkciók azonosítását és naprakészen tartását, valamint megfelelő ellenőrzési intézkedések meghatározását a nem megfelelő vagy csalárd tevékenységek – például csalárd bejelentés, eszközvesztés, érzékeny információk közzététele és korrupció – megelőzése, illetve csökkentése érdekében.

Egyéb témakörökkel kapcsolatos észrevételek

A Közös Vállalkozás nem érte el munkaerő-felvételi céljait

3.9.27. 2021-ben a 2021–2027-es időszakra vonatkozó új többéves pénzügyi keret mintegy 7 milliárd euró összegű forrásának felhasználása érdekében a Közös Vállalkozás 39 további alkalmazotti álláshelyet kapott a Bizottságtól (ebből 30 2022 végéig, kilenc pedig 2023 végéig betöltendő álláshely volt). A Közös Vállalkozás 2023 végéig csak 21 további alkalmazottat vett fel, aminek következtében az alkalmazottak összlétszáma 36-ra nőtt, tehát nem teljesítette a felvételi célját. A Közös Vállalkozás szerint a 2022-re és 2023-ra kitűzött ambíciózus munkaerő-felvételi célok elérése azért jelentett számára nehézséget, mert kisható számú személyzettel kellett megoldania a szűk, speciális területre szakosodott szakértők eleve nehezebb toborzását.

A Közös Vállalkozás munkaerő-felvételi eljárásainak hiányosságai

3.9.28. Hiányosságokat állapítottunk meg mindkét általunk ellenőrzött felvételi eljárás előválogatási szakaszában. A kiválasztási bizottság nem minden olyan pályázót vett fel az előválogatott jelöltek listájára, akik megfeleltek az alapvető képesítések és tapasztalatok feltételeinek, hanem csak azokat, akik a bizottság szerint a leginkább megfeleltek a keresett profilnak. A kiválasztási bizottság többek között nem állapodott meg előzetesen egy olyan pontrendszer használatáról, amely lehetővé tenné minden egyes fő kritérium egyértelmű súlyozását, és nem dokumentálta megfelelően a mögöttes döntéshozatali eljárást sem. Ezek a hiányosságok csökkentették az eljárások átláthatóságát és emiatt nem feltétlenül biztosították a pályázókkal szembeni egyenlő bánásmód általános elveinek megvalósulását.

A korábbi évek észrevételeinek hasznosulása

3.9.29. A *melléklet* áttekintést ad a korábbi években megfogalmazott észrevételeink nyomán tett korrekciós intézkedésekről.

Melléklet

Sorszám	A Számvevőszék észrevételének éve	A Számvevőszék észrevétele (összefoglaló)	Meghozott korrekciós intézkedések, illetve egyéb releváns fejlemények (összefoglaló)	A Számvevőszék észrevételének státusza
1	2020	2020 végéig a Közös Vállalkozás nem dolgozott ki megbízható eljárásokat a természetbeni hozzájárulások validálására és tanúsítására, és nem hozott létre megfelelő számviteli eljárást e természetbeni hozzájárulások megjelenítésére. Emiatt a Közös Vállalkozás nem tudja irányítani és nyomon követni a természetbeni hozzájárulások minimális szintjének elérését, és nem tud beszámolni sem erről.	2023-ban a Közös Vállalkozás hivatalosan elfogadta a tevékenységeihez kapcsolódó természetbeni hozzájárulások elszámolására és az azokról való beszámolásra vonatkozó módszertanát.	Lezárt
2	2021, 2022	2022 végéig a magánszektorbeli tagok csak 11 millió eurót jelentettek be, ami jelentősen elmarad attól a Közös Vállalkozás alapító rendeletében meghatározott 420 millió euró összegű minimális céltól, amelyet a magánszektorbeli tagoknak a program végéig el kell érniük. A Közös Vállalkozás támogatási tevékenységekre vonatkozó jelenlegi finanszírozási rendszere csak azt teszi lehetővé, hogy a magánszektorbeli tagok egy projektpushoz (a projektköltségek 30%-át kitevő innovációs projektek) nyújtsanak természetbeni hozzájárulást, ami nem teszi lehetővé a magánszektorbeli tagok természetbeni hozzájárulásai minimumszintjének elérését.	2023 végén a magánszektorbeli tagok hozzájárulásai csak 18,6 millió euróra növekedtek (lásd: 3.9.16. bekezdés).	Nyitott

Európai Nagy Teljesítményű Számítástechnika (EuroHPC) Közös Vállalkozás

Sorszám	A Számvevőszék észrevételének éve	A Számvevőszék észrevétele (összefoglaló)	Meghozott korrekciós intézkedések, illetve egyéb releváns fejlemények (összefoglaló)	A Számvevőszék észrevételének státusza
3	2022	2022-ben az operatív kötelezettségvállalási előirányzatok végrehajtási aránya 79%, a kifizetési előirányzatoké 24% volt. Ennek fő okai a következők voltak: az exaszinthez közelítő teljesítményű szuperszámítógépek késedelmes befejezése, ami hátráltatta a Közös Vállalkozás operatív támogatásaival kapcsolatos időközi kifizetéseket; a szuperszámítógépek beszerzési eljárásában bekövetkező késedelem, amely hátráltatta a kapcsolódó előfinanszírozási kifizetéseket; a CEF2 hiperkonnektivitásra vonatkozó felhívásának elhalasztása 2023-ra, mivel előzetes vizsgálatra volt szükség; valamint a kedvezményezettek folyamatban lévő kutatási tevékenységekre vonatkozó költségtérítési kérelmeinek késedelme.	A 2023. évi operatív kifizetési előirányzatok végrehajtási aránya továbbra is igen alacsony volt, 19% (lásd: 3.9.21. bekezdés).	Nyitott
4	2020, 2021, 2022	Ami az igazgatási kötelezettségvállalási és kifizetési előirányzatokat (1. és 2. cím) illeti, a Közös Vállalkozás az igazgatási költségvetésének tervezésekor nem vette kellőképpen figyelembe a korábbi évek jelentős összegű fel nem használt kifizetési előirányzatainak átcsoportosítását.	A helyzet 2023-ban is változatlan volt (lásd: 3.9.23. bekezdés).	Nyitott
5	2020, 2021	2020-ban a Közös Vállalkozás cselekvési tervet dolgozott ki arra, hogy 2021-ben végrehajtsa a Bizottság belsőkontroll-keretrendszerének 17 belsőkontroll-elvéhez kapcsolódó, fennmaradó intézkedéseket. A fontos adminisztratív munkakört betöltő alkalmazottak hiánya miatt azonban a Közös Vállalkozás több fontos belsőkontroll-intézkedést még nem hagyott jóvá a cselekvési tervében meghatározott 2021. évi	2023-ban a Közös Vállalkozás belső ellenőrzési tisztviselőt vett fel, aki irányította e fellépések végrehajtását.	Lezárt

Európai Nagy Teljesítményű Számítástechnika (EuroHPC) Közös Vállalkozás

Sorszám	A Számvevőszék észrevételének éve	A Számvevőszék észrevétele (összefoglaló)	Meghozott korrekciós intézkedések, illetve egyéb releváns fejlemények (összefoglaló)	A Számvevőszék észrevételének státusza
		határidőkön belül. Ezek a késedelmek megnövelték a Közös Vállalkozás 2021. évi belsőkontroll-kockázatát.		
6	2021, 2022	A 2021 júliusában elfogadott új alapító rendelet értelmében a Közös Vállalkozás jelentősen kibővült, és több mint 7 milliárd euró összegű forrást kell felhasználnia az új, 2021–2027-es többéves pénzügyi keretben. Ehhez 2023-ig további 39 alkalmazottat kell felvennie. 2022 végére a Közös Vállalkozás létszáma 15-ről mindössze 23-ra nőtt. A Közös Vállalkozás nem teljesítette azon célját, hogy 2022 végéig 30 új alkalmazottat toborozzon, és ezen belül betöltsön két fontos vezetői pozíciót, továbbá még mindig elmarad a 2023 végéig 39 új alkalmazott felvételére irányuló célkitűzés teljesítésétől.	A jelentős erőfeszítések dacára 2023 végéig a Közös Vállalkozás 21 új alkalmazottat vett fel, ami továbbra is elmarad a 39 új alkalmazott felvételére vonatkozó céltól (lásd: 3.9.28. bekezdés).	Nyitott
7	2022	A stratégiai és irányítási igazgatói és az adminisztratív és pénzügyi igazgatói vezetői álláshelyekre vonatkozó felvételi eljárások csak 2022 végén, illetve 2023 első felében kezdődtek meg.	2023-ban minden fontos vezetői pozíciót betöltöttek. A projektirányítási csoportokba tapasztalt projektfelelősöket vettek fel.	Lezárt

Európai Nagy Teljesítményű Számítástechnika (EuroHPC) Közös Vállalkozás

Sorszám	A Számvevőszék észrevételének éve	A Számvevőszék észrevétele (összefoglaló)	Meghozott korrekciós intézkedések, illetve egyéb releváns fejlemények (összefoglaló)	A Számvevőszék észrevételének státusza
8	2022	2022. évi éves beszámolójában a Közös Vállalkozás nem tett közzé egyes fontos információkat a tagok programszintű hozzájárulásairól, amelyek pedig relevánsak lennének a Közös Vállalkozás év végi eredményeinek teljes körű közlése szempontjából. A Közös Vállalkozás például nem vetette össze az egyes tagkategóriáktól az év végéig az egyes programok keretében kapott hozzájárulásokat az adott programra nézve jogszabályban meghatározott hozzájárulási célokkal.	A Közös Vállalkozás 2023. évi éves beszámolójában a programok szintjén részletes információkat tett közzé a tagok hozzájárulásának különböző típusairól. Ez az információ a tényleges eredmények és a jogszabályban meghatározott célok összehasonlítását is lehetővé teszi.	Lezárt

A Közös Vállalkozás válasza

3.9.15. Az EuroHPC Közös Vállalkozás hangsúlyozni kívánja, hogy a részt vevő államok a Horizont 2020 és az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz tevékenységeire vonatkozó, becsült 538,3 millió EUR összegű szerződéses kötelezettségvállalás mellett 48,3 millió EUR összegű pénzügyi hozzájárulást is fizettek közvetlenül a Közös Vállalkozás és a részt vevő államok által közösen beszerzett peta teljesítményű szuperszámítógépek szerződéses vállalkozóinak. A részt vevő államok azonban még nem jelentették ezt a hozzájárulást a Közös Vállalkozásnak.

3.9.28. Az EuroHPC Közös Vállalkozás tudomásul veszi a Számvevőszék észrevételét. Mindazonáltal a Közös Vállalkozás kijelenti, hogy a kötelező követelményeket hasonló módon értékelte, mint a támogathatósági követelményeket, azaz azok sikeres vagy sikertelen teljesítését. A Közös Vállalkozás úgy véli, hogy ez nem befolyásolta hátrányosan a jelöltek elbírálását, mivel az interjúk során a jelölteknek lehetőségük nyílt bemutatni, ha az ilyen kompetenciáik meghaladták a kötelező követelményeket. Az EuroHPC Közös Vállalkozás azonban mindig örömmel fogadja a javításokra irányuló észrevételeket, és már bevezetett egy pontalapú rendszert az összes követelmény értékelésére.

3.10. Intelligens Hálózatok és Szolgáltatások (SNS) Közös Vállalkozás

Bevezetés

3.10.1. Az *Intelligens Hálózatok és Szolgáltatások (SNS) Közös Vállalkozás*, amelynek székhelye Brüsszelben van, a Horizont Európa programon belül, 2021 novemberében jött létre a 2031. december 31-ig tartó időszakra⁶⁵. 2023. október 24-én vált pénzügyileg függetlenné. A Közös Vállalkozás pénzügyi függetlenségét megelőző időszakban a Bizottság volt felelős a Közös Vállalkozás 2023. évi költségvetésének végrehajtásáért. A Bizottság 21,7 millió euró kifizetési előirányzatot és 0,8 millió euró kötelezettségvállalási előirányzatot hajtott végre a Közös Vállalkozás 2023. évi költségvetéséből.

3.10.2. Az SNS Közös Vállalkozás egy köz-magán társulás, amelynek célja, hogy elősegítse és fejlessze az európai ipar vezető szerepét az 5G és 6G hálózatok és szolgáltatások terén. Tagjai az Európai Unió, amelyet a Bizottság képvisel, valamint a 6G Intelligens Hálózatok és Szolgáltatások Infrastruktúraszövetség (6G-IA).

3.10.3. A *3.10.1. táblázat* a Közös Vállalkozásra vonatkozó főbb adatokat mutatja be a 2023. október 24-től, a pénzügyi függetlenség kezdetétől, 2023. december 31-ig tartó időszakra vonatkozóan.

3.10.1. táblázat. A Közös Vállalkozásra vonatkozó főbb adatok

	2023	2022
Rendelkezésre álló kifizetési költségvetés (millió euró) ⁽¹⁾⁽³⁾	122,9	–
Rendelkezésre álló kötelezettségvállalási költségvetés (millió euró) ⁽¹⁾⁽³⁾	134,7	–
Személyzet teljes létszáma december 31-én ⁽²⁾	14	–

(1) A rendelkezésre álló költségvetés a korábbi években fel nem használt, a Közös Vállalkozás által a folyó évi költségvetésbe ismét felvett előirányzatokat, a címzett bevételeket és a következő évre átvitt összegeket is magában foglalja.

(2) A létszám a tisztviselőket, az ideiglenes és szerződéses alkalmazottakat és a kirendelt nemzeti szakértőket foglalja magában.

(3) Az adatok a 2023. október 24-től, a pénzügyi függetlenség kezdetétől, 2023. december 31-ig tartó időszakra vonatkoznak.

Forrás: A Közös Vállalkozástól származó adatok.

⁶⁵ A Tanács (EU) 2021/2085 rendelete a közös vállalkozásoknak a Horizont Európa keretében történő létrehozásáról.

A megbízhatósági nyilatkozatot alátámasztó információk

3.10.4. Ellenőrzési koncepciókat, véleményünk alapját, az SNS Közös Vállalkozás vezetősége és az irányítással megbízott személyek felelősségét, valamint az ellenőrnek a beszámoló és az annak alapjául szolgáló tranzakciók vizsgálatával kapcsolatos felelősségét a **3.1.** szakasz ismerteti. A **168.** oldalon található aláírás véleményünk szerves részét képezi.

Az Európai Számvevőszék megbízhatósági nyilatkozata az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak – a független ellenőr jelentése

Vélemény

3.10.5. A következőket ellenőriztük:

- a) az SNS Közös Vállalkozás előzetes beszámolója, amely a 2023. október 24-ével kezdődő és 2023. december 31-ével záruló pénzügyi időszakra vonatkozó pénzügyi kimutatásokból⁶⁶ és a költségvetés végrehajtásáról szóló jelentésekből⁶⁷ áll;
- b) a beszámoló alapjául szolgáló tranzakciók jogszerűsége és szabályszerűsége, az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 287. cikke értelmében.

A beszámoló megbízhatósága

Vélemény a beszámoló megbízhatóságáról

3.10.6. Véleményünk szerint az SNS Közös Vállalkozás 2023. december 31-ével záruló évre vonatkozó beszámolója minden lényeges szempontból híven, pénzügyi szabályzatának, valamint a Bizottság számvitelért felelős tisztviselője által elfogadott számviteli szabályoknak megfelelően tükrözi az SNS Közös Vállalkozás 2023. december 31-i pénzügyi helyzetét, a tárgyévi gazdasági események eredményét, a pénzforgalmat és a

⁶⁶ A pénzügyi kimutatások a következőkből állnak: mérleg, eredménykimutatás, pénzforgalmi kimutatás, a nettó eszközállomány változásainak kimutatása, valamint a számviteli politika meghatározó alapelveinek összefoglalása és további magyarázatok.

⁶⁷ A költségvetés végrehajtásáról szóló jelentések a költségvetési műveleteket összesítő jelentésekből és azok magyarázataiból állnak.

nettó eszközállomány változásait. Ezek a szabályok a közsféra nemzetközileg elfogadott számviteli standardjain alapulnak.

Figyelemfelhívó megjegyzés

3.10.7. Felhívjuk a figyelmet az SNS Közös Vállalkozás 2023. évi éves beszámolójának 4.10. megjegyzésére, amely szerint az SNS Közös Vállalkozás 2023. október 24-én vált pénzügyileg függetlenné. Ezt megelőzően az SNS Közös Vállalkozás létrehozásáért és kezdeti működéséért a Bizottság volt felelős. A 2.3. megjegyzés szerint az eredménykimutatásban szereplő, 288,9 millió euró összegű előfinanszírozás a Bizottság által a pénzügyi függetlenség előtt folyósított 188,6 millió euró összegű előfinanszírozási kifizetésekből és az SNS Közös Vállalkozás által a pénzügyi függetlenség elérése után folyósított 100,3 millió euró összegű előfinanszírozási kifizetésekből áll.

Erre tekintettel ugyanakkor nem módosítjuk véleményünket.

A beszámoló alapjául szolgáló tranzakciók jogszerűsége és szabályszerűsége

Bevételek

Vélemény a beszámoló alapjául szolgáló bevételek jogszerűségéről és szabályszerűségéről

3.10.8. Véleményünk szerint az SNS Közös Vállalkozás 2023. október 24-ével kezdődő és 2023. december 31-ével záruló pénzügyi időszakra vonatkozó beszámolójának alapjául szolgáló bevételek minden lényeges szempontból jogszerűek és szabályszerűek.

Kifizetések

Vélemény a beszámoló alapjául szolgáló kifizetések jogszerűségéről és szabályszerűségéről

3.10.9. Véleményünk szerint az SNS Közös Vállalkozás 2023. október 24-ével kezdődő és 2023. december 31-ével záruló pénzügyi időszakra vonatkozó beszámolójának alapjául szolgáló kifizetések minden lényeges szempontból jogszerűek és szabályszerűek.

3.10.10. Véleményünk független az alábbi észrevételektől.

Észrevételek a költségvetési gazdálkodásról

A Horizont Európa program végrehajtása

3.10.11. A **3.10.2. táblázat** áttekintést nyújt a Közös Vállalkozás tagjainak a Horizont Európa programhoz való hozzájárulási célértékeiről, összevetve a tagok 2023 végéig validált és a Közös Vállalkozás éves beszámolójában közzétett (pénzbeli és természetbeni) hozzájárulásainak szintjével (beleértve a Közös Vállalkozás pénzügyi függetlenségét megelőzően kapott hozzájárulásokat is).

3.10.2. táblázat. A tagok hozzájárulása a Horizont Európa programhoz (millió euró)

Tagok	A tagok hozzájárulásai (az alapító rendelet alapján)			A tagok hozzájárulásai (2023.12.31-ig)				
	Operatív tevékenységek	Igazgatási költség	Összesen	Validált pénzbeli hozzájárulások	Nem validált pénzbeli hozzájárulások	Validált természetbeni hozzájárulások ⁽¹⁾	Bejelentett, nem validált természetbeni hozzájárulások ⁽¹⁾	Összesen
EU (DG RTD)	881,5	18,5	900,0	288,9	14,6	n.a.	n.a.	303,5
Magánszektorbeli tagok	881,5	18,5	900,0	0,7	0,0	0,0	219,9	220,6
Összesen	1 763,0	37,0	1 800,0	289,6	14,6	0,0	219,9	524,1

(1) Az operatív tevékenységekhez nyújtott természetbeni hozzájárulások (IKOP) és a kiegészítő tevékenységekhez nyújtott természetbeni hozzájárulások (IKAA).

Forrás: Európai Számvevőszék, a Közös Vállalkozás és annak alapító rendelete alapján.

Észrevételek az irányítási és kontrollrendszerekről

3.10.12. 2023 végéig a Közös Vállalkozás részben végrehajtotta a Bizottság 17 belsőkontroll-elven alapuló **belső ellenőrzési keretrendszerét**. A Közös Vállalkozásnak még végre kell hajtania egyes intézkedéseket a következők biztosításához: az üzletmenet-folytonossági terv és a katasztrófa utáni helyreállítási terv eredményes működése, az érzékeny funkciók kezelésére vonatkozó politika, valamint a kockázatértékelési, a kontroll- és a nyomkövetési tevékenységekkel kapcsolatos kontrolllelveket biztosító intézkedések.

3.10.13. A Horizont Európa kiadásai esetében az utólagos ellenőrzések elvégzése a Bizottság Kutatási és Innovációs Főigazgatósága Közös Ellenőrzési Szolgálatának (CAS) lesz a feladata. A Horizont Európa program esetében a CAS kockázatalapú utólagos ellenőrzési megközelítésre váltott a közös vállalkozások esetében, így az egyes közös vállalkozásokra jellemző reprezentatív hibaarányokat már nem számítják ki. Az első kockázatalapú utólagos ellenőrzésekre még nem került sor, mivel az első időközi kifizetések csak 2024-ben várhatók.

A Közös Vállalkozás válasza

3.10.12. Az SNS Közös Vállalkozás más közös vállalkozásokkal együtt az egységes alap-jogiaktus 13. cikkével összhangban létrehozta az információs és kommunikációs technológiával kapcsolatos háttéroidai tevékenységeket.

Ezek a tevékenységek kiterjednek a közös vállalkozások közötti ikt-irányításra, a megosztott ikt-infrastruktúra irányítására, az ikt-eszközök és -szolgáltatások irányítására, valamint a biztonság és a megfelelés irányítására (beleértve a kiberbiztonságot is).

2024. évi közös éves munkaterve (amelyet 2023. december 15-én fogadtak el) konkrét intézkedést tartalmaz többek között az üzletmenet-folytonossági terv/katasztrófa utáni helyreállítási terv 2024-es felülvizsgálatára és aktualizálására vonatkozóan. Az Innovatív Egészségügy Közös Vállalkozás irányítja e tevékenység végrehajtását, és a közös vállalkozások közötti konzultáció és az azt követő elfogadás céljából 2024 júliusában tervezi benyújtani e tervek tervezetét.

Az SNS Közös Vállalkozás érzékeny funkciókra vonatkozó politikáját véglegesítették, és 2024. június 18-án elfogadták.

A kivételekre és a meg nem felelésekre vonatkozó eljárásokat és nyilvántartást 2024 második negyedévére fogadják el, ahogyan azt a belső ellenőrzési keretrendszerre vonatkozó cselekvési terv eredetileg is előírta.

A kockázatértékelést, a kockázati nyilvántartást és a dokumentumkezelési politikát 2024 harmadik negyedévében véglegesítik.

3.11. Globális Egészségügyi EDCTP3 Közös Vállalkozás

Bevezetés

3.11.1. A Globális Egészségügyi EDCTP3 Közös Vállalkozás, amelynek székhelye Brüsszelben van, a Horizont Európa programon belül, 2021 novemberében jött létre a 2031. december 31-ig tartó időszakra⁶⁸. 2023. november 23-án vált pénzügyileg függetlenné. A Közös Vállalkozás pénzügyi függetlenségét megelőző időszakban a Bizottság volt felelős a Közös Vállalkozás 2023. évi költségvetésének végrehajtásáért. A Bizottság 48,5 millió euró kifizetési előirányzatot és 0,58 millió euró kötelezettségvállalási előirányzatot hajtott végre a Közös Vállalkozás 2023. évi költségvetéséből.

3.11.2. A Globális Egészségügyi EDCTP3 Közös Vállalkozás az európai és fejlődő országok klinikai vizsgálatok területén létrejött partnerségének (EDCTP) első és második programjára épül. Ez az új közös vállalkozás az EU és a 15 európai és 28 afrikai országot tömörítő EDCTP Szövetség közötti partnerség. Célja, hogy új megoldásokat kínáljon a szubszaharai Afrikában előforduló fertőző betegségek jelentette terhek csökkentésére, és bővítse a kutatási kapacitásokat az e régióban és világszerte megjelenő fertőző betegségekre való felkészülés és azok kezelése érdekében. Tagjai az Európai Unió, amelyet a Bizottság képvisel, valamint az EDCTP Szövetség.

3.11.3. A Közös Vállalkozásra vonatkozó főbb adatokat a **3.11.1. táblázat** tartalmazza.

---

⁶⁸ A Tanács (EU) 2021/2085 rendelete a közös vállalkozásoknak a Horizont Európa keretében történő létrehozásáról.

3.11.1. táblázat. A Közös Vállalkozásra vonatkozó főbb adatok

	2023	2022
Rendelkezésre álló kifizetési költségvetés (millió euró) ⁽¹⁾⁽³⁾	2,2	–
Rendelkezésre álló kötelezettségvállalási költségvetés (millió euró) ⁽¹⁾⁽³⁾	136,4	–
Személyzet teljes létszáma december 31-én ⁽²⁾	17	–

(1) A rendelkezésre álló költségvetés a korábbi években fel nem használt, a Közös Vállalkozás által a folyó évi költségvetésbe ismét felvett előirányzatokat, a címzett bevételeket és a következő évre átvitt összegeket is magában foglalja.

(2) A létszám a tisztviselőket, az ideiglenes és szerződéses alkalmazottakat és a kirendelt nemzeti szakértőket foglalja magában.

(3) Az adatok a 2023. november 23-tól, a pénzügyi függetlenség kezdetétől, 2023. december 31-ig tartó időszakra vonatkoznak.

Forrás: A Közös Vállalkozástól származó adatok.

A megbízhatósági nyilatkozatot alátámasztó információk

3.11.4. Ellenőrzési koncepciókat, véleményünk alapját, a Globális Egészségügyi EDCTP3 Közös Vállalkozás vezetősége és az irányítással megbízott személyek felelősségét, valamint az ellenőrnek a beszámoló és az annak alapjául szolgáló tranzakciók vizsgálatával kapcsolatos felelősségét a **3.1.** szakasz ismerteti. A **168.** oldalon található aláírás véleményünk szerves részét képezi.

Az Európai Számvevőszék megbízhatósági nyilatkozata az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak – a független ellenőr jelentése**Vélemény****3.11.5.** A következőket ellenőriztük:

- a) a Globális Egészségügyi EDCTP3 Közös Vállalkozás beszámolója, amely a 2023. november 23-ával kezdődő és 2023. december 31-ével záruló pénzügyi időszakra

Globális Egészségügyi EDCTP3 Közös Vállalkozás

vonatkozó pénzügyi kimutatásokból⁶⁹ és a költségvetés végrehajtásáról szóló jelentésekből⁷⁰ áll;

- b) a beszámoló alapjául szolgáló tranzakciók jogszerűsége és szabályszerűsége, az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 287. cikke értelmében.

A beszámoló megbízhatósága

3.11.6. Véleményünk szerint a Globális Egészségügyi EDCTP3 Közös Vállalkozás 2023. december 31-ével záruló évre vonatkozó beszámolója minden lényeges szempontból híven, pénzügyi szabályzatának, valamint a Bizottság számvitelért felelős tisztviselője által elfogadott számviteli szabályoknak megfelelően tükrözi a Globális Egészségügyi EDCTP3 Közös Vállalkozás 2023. december 31-i pénzügyi helyzetét, a tárgyévi gazdasági események eredményét, a pénzforgalmat és a nettó eszközállomány változásait. Ezek a szabályok a közszféra nemzetközileg elfogadott számviteli standardjain alapulnak.

Figyelemfelhívó megjegyzés

3.11.7. Felhívjuk a figyelmet a Globális Egészségügyi EDCTP3 Közös Vállalkozás 2023. évi éves beszámolójának 4.10. megjegyzésére, amely szerint a Közös Vállalkozás 2023. november 23-án vált pénzügyileg függetlenné. Ezt megelőzően a Globális Egészségügyi EDCTP3 Közös Vállalkozás létrehozásáért és kezdeti működéséért a Bizottság volt felelős. A 2.3. megjegyzés szerint az eredménykimutatásban szereplő, 47,6 millió euró összegű előfinanszírozás a Bizottság által a pénzügyi függetlenség előtt folyósított 41,0 millió euró összegű előfinanszírozási kifizetésekből és a Globális Egészségügyi EDCTP3 Közös Vállalkozás által a pénzügyi függetlenség elérése után folyósított 6,6 millió euró összegű előfinanszírozási kifizetésekből áll.

Erre tekintettel ugyanakkor nem módosítjuk véleményünket.

⁶⁹ A pénzügyi kimutatások a következőkből állnak: mérleg, eredménykimutatás, pénzforgalmi kimutatás, a nettó eszközállomány változásainak kimutatása, valamint a számviteli politika meghatározó alapelveinek összefoglalása és további magyarázatok.

⁷⁰ A költségvetés végrehajtásáról szóló jelentések a költségvetési műveleteket összesítő jelentésekből és azok magyarázataiból állnak.

A beszámoló alapjául szolgáló tranzakciók jogszerűsége és szabályszerűsége

Bevételek

Vélemény a beszámoló alapjául szolgáló bevételek jogszerűségéről és szabályszerűségéről

3.11.8. Véleményünk szerint a Globális Egészségügyi EDCTP3 Közös Vállalkozás 2023. november 23-ával kezdődő és 2023. december 31-ével záruló időszakra vonatkozó beszámolójának alapjául szolgáló bevételek minden lényeges szempontból jogszerűek és szabályszerűek.

Kifizetések

Vélemény a beszámoló alapjául szolgáló kifizetések jogszerűségéről és szabályszerűségéről

3.11.9. Véleményünk szerint a Globális Egészségügyi EDCTP3 Közös Vállalkozás 2023. november 23-ával kezdődő és 2023. december 31-ével záruló időszakra vonatkozó beszámolójának alapjául szolgáló kifizetések minden lényeges szempontból jogszerűek és szabályszerűek.

3.11.10. Véleményünk független az alábbi észrevételektől.

Észrevételek a költségvetési gazdálkodásról

A Horizont Európa program végrehajtása

3.11.11. A **3.11.2. táblázat** áttekintést nyújt a Közös Vállalkozás tagjainak a Horizont Európa programhoz való hozzájárulási célértékeiről, összevetve a tagok és hozzájáruló partnerek 2023 végéig validált és a Közös Vállalkozás éves beszámolójában közzétett (pénzbeli és természetbeni) hozzájárulásainak szintjével (beleértve a Közös Vállalkozás pénzügyi függetlenségét megelőzően kapott hozzájárulásokat is).

Globális Egészségügyi EDCTP3 Közös Vállalkozás

3.11.2. táblázat. A tagok hozzájárulása a Horizont Európa programhoz (millió euró)

Tagok	A tagok hozzájárulásai (az alapító rendelet alapján)			A tagok hozzájárulásai (2023.12.31-ig)				
	Operatív tevékenységek	Igazgatási költség	Összesen	Validált pénzbeli hozzjárulások	Nem validált pénzbeli hozzjárulások	Validált természetbeni hozzjárulások ⁽¹⁾	Bejelentett, nem validált természetbeni hozzjárulások ⁽¹⁾	Összesen
EU (DG RTD)	740,2	59,8	800,0	48,9	1,2	n.a.	n.a.	50,1
EDCTP – részt vevő államok	439,9	0,0	439,9	n.a.	n.a.	0,0	152,8	152,8
Közreműködő partnerek	360,1	0,0	360,1	n.a.	n.a.	n.a.	0,0	0,0
Összesen	1 540,2	59,8	1 600,0	48,9	1,2	0,0	152,8	202,9

(1) Az EDCTP Szövetség hozzájárulásai kiegészítő tevékenységekhez nyújtott természetbeni hozzájárulásokból (IKAA) állnak. A közreműködő partnerek hozzájárulásai a Közös Vállalkozás tevékenységeihez nyújtott pénzbeli hozzájárulásokból állnak.

Forrás: Európai Számvevőszék, a Közös Vállalkozás és annak alapító rendelete alapján.

3.11.12. A Közös Vállalkozás éves beszámolója szerint 2023 végéig az EDCTP Szövetség a Horizont Európa programhoz kapcsolódó kiegészítő tevékenységekhez (IKAA) 387,6 millió euró összegű pénzügyi hozzájárulás befizetésére kötelezte el magát, amelyből 2023 végéig 152,8 millió euró felmerült összegről számolt be a Közös Vállalkozásnak. A Közös Vállalkozás becslése szerint az IKAA szintje a program végére eléri legalább az 550 millió eurót (a cél 157%-át).

Észrevételek az irányítási és kontrollrendszerekről

3.11.13. 2023 végéig a Közös Vállalkozás legnagyobb részben végrehajtotta a Bizottság 17 belsőkontroll-elven alapuló **belső ellenőrzési keretrendszerét**. A Közös Vállalkozásnak azonban még végre kell hajtania egyes intézkedéseket a következők biztosításához: az üzletmenet-folytonossági terv és a katasztrófa utáni helyreállítási terv eredményes működése, az érzékeny funkciók kezelésére vonatkozó politika, valamint a nyomkövetési tevékenységekkel kapcsolatos kontrolllelveket biztosító intézkedések.

3.11.14. A Horizont Európa kiadásai esetében az utólagos ellenőrzések elvégzése a Bizottság Kutatási és Innovációs Főigazgatósága Közös Ellenőrzési Szolgálatának (CAS) lesz a feladata. A Horizont Európa program esetében a CAS kockázatalapú utólagos ellenőrzési megközelítésre váltott a közös vállalkozások esetében, így az egyes közös vállalkozásokra jellemző reprezentatív hibaarányokat már nem számítják ki. Az első kockázatalapú utólagos ellenőrzésekre még nem került sor, mivel az első időközi kifizetések csak 2024-ben várhatók.

A Közös Vállalkozás válasza

3.11.13. A Globális Egészségügyi EDCTP3 Közös Vállalkozás érzékeny funkciókkal kapcsolatos irányelvei véglegesítésre, és 2024. május 27-én elfogadásra kerültek.

A Globális Egészségügyi EDCTP3 Közös Vállalkozás jelenleg az Európai Bizottság informatikai infrastruktúráját használja, és az a célja, hogy 2024 végére informatikai szempontból önállóvá váljon. Egészen mostanáig a Globális Egészségügyi EDCTP3 Közös Vállalkozás katasztrófa vagy kibertámadás esetén is fedezetet élvez.

A Globális Egészségügyi EDCTP3 Közös Vállalkozás más közös vállalkozásokkal együtt az Egységes Alaprendelet 13. cikkével összhangban létrehozta az információs és kommunikációs technológiára vonatkozó háttériródi tevékenységeket (BOA ICT). Ezek a tevékenységek kiterjednek a közös vállalkozások közötti IKT-irányításra, a megosztott IKT-infrastruktúra irányítására, az IKT-eszközök és -szolgáltatások irányítására, valamint a biztonság és a megfelelés irányítására (beleértve a kiberbiztonságot is). A 2024. évi közös éves munkaterv (amely 2023. december 15-én került elfogadásra) többek között a BCP/DRP 2024-es felülvizsgálatára és aktualizálására vonatkozó konkrét intézkedést tartalmaz. Az Innovatív Egészségügy Közös Vállalkozás vezeti ezen intézkedés végrehajtását, és 2024. júliusában tervezi benyújtani a tervezetet a közös vállalkozások közötti konzultációra és az azt követő elfogadásra.

Az EURATOM keretében működő közös vállalkozás

3.12. Fúzióenergia-fejlesztési és ITER (F4E) Európai Közös Vállalkozás

Bevezetés

3.12.1. A Fúzióenergia-fejlesztési és ITER (nemzetközi termonukleáris kísérleti reaktor) Európai Közös Vállalkozást (F4E) 2007 áprilisában hozták létre 35 éves időtartamra⁷¹. A Közös Vállalkozás egyik fő feladata, hogy biztosítsa az Európai Atomenergia-közösség (Euratom) hozzájárulását az ITER projekt végrehajtásáért felelős ITER Nemzetközi Fúzióenergia-fejlesztési Szervezethez (ITER-IO). Míg a fő magfúziós létesítmények a franciaországi Cadarache-ban találhatóak, a Közös Vállalkozás székhelye Barcelonában van.

3.12.2. A tagok a Bizottság által képviselt Euratom és az Euratom tagállamai.

3.12.3. A Közös Vállalkozásra vonatkozó főbb adatokat a **3.12.1. táblázat** tartalmazza.

3.12.1. táblázat. A Közös Vállalkozásra vonatkozó főbb adatok

	2023	2022	Eltérés
Rendelkezésre álló kifizetési költségvetés (millió euró) ⁽¹⁾	631,5	844,0	-25%
Rendelkezésre álló kötelezettségvállalási költségvetés (millió euró) ⁽¹⁾	807,0	981,2	-18%
Személyzet teljes létszáma december 31-én ⁽²⁾	426	436	-2%

(1) A rendelkezésre álló költségvetés a korábbi években fel nem használt, a Közös Vállalkozás által a folyó évi költségvetésbe ismét felvett előirányzatokat, a címzett bevételeket és a következő évre átvitt összegeket is magában foglalja.

(2) A létszám a tisztviselőket, az ideiglenes és szerződéses alkalmazottakat és a kirendelt nemzeti szakértőket foglalja magában.

Forrás: A Közös Vállalkozástól származó adatok.

3.12.4. A 2023. évi kötelezettségvállalási és kifizetési költségvetés csökkenése az F4E Közös Vállalkozás operatív tevékenységeinek lassulását tükrözi (lásd: **3.12.20–3.12.22.** bekezdés).

A megbízhatósági nyilatkozatot alátámasztó információk

3.12.5. Ellenőrzési koncepciókat, véleményünk alapját, az F4E Közös Vállalkozás vezetősége és az irányítással megbízott személyek felelősségét, valamint az ellenőrnek a

⁷¹ A Tanács 2007/198/Euratom határozata a Fúzióenergia-fejlesztési és ITER Európai Közös Vállalkozás létrehozásáról és részére kedvezmények nyújtásáról.

beszámoló és az annak alapjául szolgáló tranzakciók vizsgálatával kapcsolatos felelősségét a 3.1. szakasz ismerteti. A 168. oldalon található aláírás véleményünk szerves részét képezi.

Az Európai Számvevőszék megbízhatósági nyilatkozata az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak – a független ellenőr jelentése

Vélemény

3.12.6. A következőket ellenőriztük:

- a) az F4E Közös Vállalkozás beszámolója, amely a 2023. december 31-ével záruló pénzügyi évre vonatkozó pénzügyi kimutatásokról⁷² és a költségvetés végrehajtásáról szóló jelentésekből⁷³ áll;
- b) a beszámoló alapjául szolgáló tranzakciók jogszerűsége és szabályszerűsége, az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 287. cikke értelmében.

A beszámoló megbízhatósága

Vélemény a beszámoló megbízhatóságáról

3.12.7. Véleményünk szerint az F4E Közös Vállalkozás 2023. december 31-ével záruló évre vonatkozó beszámolója minden lényeges szempontból híven, pénzügyi szabályzatának, valamint a Bizottság számvitelért felelős tisztviselője által elfogadott számviteli szabályoknak megfelelően tükrözi az F4E Közös Vállalkozás 2023. december 31-i pénzügyi helyzetét, a tárgyévi gazdasági események eredményét, a pénzforgalmat és a nettó eszközállomány változásait. Ezek a szabályok a közszféra nemzetközileg elfogadott számviteli standardjain alapulnak.

⁷² A pénzügyi kimutatások a következőkből állnak: mérleg, eredménykimutatás, pénzforgalmi kimutatás, a nettó eszközállomány változásainak kimutatása, valamint a számviteli politika meghatározó alapelveinek összefoglalása és további magyarázatok.

⁷³ A költségvetés végrehajtásáról szóló jelentések a költségvetési műveleteket összesítő jelentésekből és azok magyarázataiból állnak.

A beszámoló alapjául szolgáló tranzakciók jogszerűsége és szabályszerűsége

Bevételek

Vélemény a beszámoló alapjául szolgáló bevételek jogszerűségéről és szabályszerűségéről

3.12.8. Véleményünk szerint az F4E Közös Vállalkozás 2023. december 31-ével záruló évre vonatkozó beszámolójának alapjául szolgáló bevételek minden lényeges szempontból jogszerűek és szabályszerűek.

Kifizetések

Vélemény a beszámoló alapjául szolgáló kifizetések jogszerűségéről és szabályszerűségéről

3.12.9. Véleményünk szerint az F4E Közös Vállalkozás 2023. december 31-ével záruló évre vonatkozó beszámolójának alapjául szolgáló kifizetések minden lényeges szempontból jogszerűek és szabályszerűek.

Figyelemfelhívó megjegyzés

3.12.10. Felhívjuk a figyelmet az F4E Közös Vállalkozás 2023. évi éves beszámolójának 6.4.2. megjegyzésére, amely az ITER-projekttel kapcsolatos szállítási kötelezettségek teljesítésének összköltségét („előzetes becsült összköltség”) (2023-as értéken) 21,2 milliárd euróban állapította meg. Mivel a 2023. évi előzetes becsült összköltség továbbra is a 2016. évi mérföldkövekre és költségekre vonatkozó feltételezéseken alapul, az ITER-projekt új alapkoncepciójának és követelményeinek véglegesítését, az ITER Tanácsa általi jóváhagyását és az F4E-vel való hivatalos közlését követően jelentősen módosulni fog.

3.12.11. Felhívjuk a figyelmet az F4E Közös Vállalkozás 2023. évi éves beszámolójának bevezető részére, amely szerint a Közös Vállalkozás 2023 májusában kinevezett új igazgatóját annak irányító testülete felkérte, hogy szervezze át a Közös Vállalkozás jelenlegi szervezeti felépítését annak érdekében, hogy az hatékonyabbá váljon, és jobban igazodjon jelenlegi és jövőbeli célkitűzéseinek, többek között az ITER jövőbeli alapkoncepciójához kapcsolódó célkitűzéseknek az eléréséhez.

3.12.12. Felhívjuk a figyelmet az F4E Közös Vállalkozás 2023. évi éves beszámolója bevezető részének d) pontjára („A nemzetközi helyzet hatása”), amely a Covid19-válság és az Ukrajna elleni agressziós háború által kiváltott ellátásilánc-problémák által az F4E műveleteire gyakorolt jelentős és elhúzódó inflációs hatást írja le. Az F4E Közös Vállalkozás becslése szerint az előzetes becsült összköltségre gyakorolt teljes hatás (2008-as értéken) 258 millió euró lesz.

Ennek kapcsán ugyanakkor nem módosítjuk véleményünket.

3.12.13. Véleményünk független az alábbi észrevételektől.

Észrevételek az ITER előzetes becsült összköltségéről

3.12.14. Az F4E Közös Vállalkozás 2023. évi éves beszámolójának 6.4.2. megjegyzése („Egyéb – Jövőbeli kötelezettségek”) szerint az ITER-projektrel kapcsolatos szállítási kötelezettségek teljesítésének összköltségét („előzetes becsült összköltség”) a Közös Vállalkozás (2023-as értéken) 21,2 milliárd euróban állapította meg. Ez a becsült összeg magában foglalja a Közös Vállalkozás 2035-ig tartó építési és működési szakaszával, valamint 2042-ig tartó leszerelési és deaktiválási szakaszával kapcsolatos költségeit, és a 2023 végéig teljesített összes kifizetésből (9,8 milliárd euró) és a jövőbeli kifizetések becsült összegéből (2023-as értéken 11,3 milliárd euró) áll.

3.12.15. Az F4E Közös Vállalkozás éves beszámolójának bevezető része szerint a Covid19-válság és az Ukrajna elleni agressziós háború által kiváltott ellátásilánc-problémák miatt az F4E műveleteit jelentős és elhúzódó inflációs hatás éri. A Közös Vállalkozás becslése szerint az előzetes becsült összköltségre gyakorolt teljes hatás (2008-as értéken) 258 millió euró lesz.

3.12.16. Az ITER jelenlegi, 2016-os alapkoncepciójának aktualizálására irányuló hosszadalmas felülvizsgálati folyamat miatt az F4E a 2023. évi éves beszámolóban közzétett hosszú távú tervezési becsléseket (beleértve előzetes becsült összköltséget is) továbbra is a 2016-os mérföldkőre és költségbecslésekre alapozta, amelyek nem veszik figyelembe a Közös Vállalkozás által időközben tapasztalt jelentős technikai változásokat és elhúzódó inflációs hatást. Ezért lehetséges, hogy a Közös Vállalkozás éves beszámolójában megjelenő előzetes becsült összköltség a valósnál jóval alacsonyabb összeggel szerepel, és az ITER-projekt új alapkoncepciójának és követelményeinek véglegesítését, az ITER Tanácsa általi jóváhagyását és az F4E-vel való hivatalos közlését követően jelentős felülvizsgálat tárgyát fogja képezni.

Észrevételek az F4E Közös Vállalkozás jelentős átszervezéséről

3.12.17. 2023. februári rendkívüli ülésén az irányító testület elfogadta az F4E szervezeti felépítésének optimalizálásával foglalkozó magas szintű irányító testületi munkacsoport jelentését. Ezzel egyidejűleg az irányító testület kinevezte az F4E új ügyvezető igazgatóját, aki 2023. május 16-án kezdte meg megbízatását.

3.12.18. 2023 februárjában az irányító testület elfogadta az F4E szervezeti felépítésének optimalizálásával foglalkozó magas szintű munkacsoportja jelentésének eredményeit. Amint az a 2023. évi beszámolóban szerepel, az irányító testület felkérte az F4E új ügyvezető igazgatóját, hogy szervezze át a Közös Vállalkozás jelenlegi szervezeti felépítését annak érdekében, hogy az hatékonyabbá váljon, és jobban igazodjon jelenlegi és jövőbeli célkitűzéseinek, többek között az ITER jövőbeli alapkoncepciójához kapcsolódó célkitűzéseknek az eléréséhez. 2023 decemberében az F4E ügyvezető igazgatója bemutatta az irányító testületnek az F4E és az ITER-IO integrációs tervét, a Közös Vállalkozásnak a vállalati kultúra szabályaira vonatkozó hosszú távú jövőképeről szóló dokumentumot, valamint a szervezeti felépítés tervezett változtatásaira vonatkozó javaslatot. Ez utóbbiban szerepelt a jelenlegi mátrixszervezeti felépítés jelentős mértékű felülvizsgálata.

3.12.19. Ez a jelenleg is tartó átszervezés jelentős rövid és középtávú instabilitást és működési kockázatokat fog eredményezni a Közös Vállalkozás számára. A szervezeten belüli szerepek és felelősségi körök jelentős átalakulása a Közös Vállalkozás üzletmenet-folytonosságát is befolyásolhatja, ami további késedelmet okozhat a Közös Vállalkozás eredményeinek teljesítésében. Emellett súlyos munkaterhet jelenthet a Közös Vállalkozás humán erőforrás-szolgálati számára, amelyeknek nagyszámú alkalmazottat kell felvenniük a betöltetlen felsővezetői álláshelyekre, valamint új kiválasztási eljárást kell szervezniük és átszervezést kell végrehajtaniuk a felső- és középvezetői álláshelyek kapcsán. Ez a helyzet az átszervezésből eredő jelentős új kockázatokat teremt.

Észrevételek a költségvetési gazdálkodásról

A 2023. évi operatív költségvetés végrehajtása

3.12.20. 2023-ben az F4E operatív kötelezettségvállalásainak 70%-át hajtotta végre, ami az operatív tevékenységek lassulását tükrözi. A Közös Vállalkozás tájékoztatása szerint ez főként az ITER 2016. évi alapkoncepciójának folyamatban lévő felülvizsgálatából, a más belföldi ITER-ügynökségek által leszállított ITER-projekt komponensek nehéz, de szükséges javításaiából, valamint az ITER-IO azon döntéséből eredt, hogy ideiglenesen szünetelteti az összeszerelési tevékenységeket. 2023-ban ezért a Közös Vállalkozás az eredetileg tervezett Euratom-hozzájárulásból 263,9 millió eurót, az ITER-t befogadó állam hozzájárulásából pedig 30 millió eurót visszautalt.

3.12.21. 2023 végéig, ezen átcsoportosításokat követően, az F4E operatív kifizetési előirányzatainak 95%-át végrehajtotta. A fel nem használt operatív kifizetési előirányzatok jövőbeli operatív költségvetésekhez átcsoportosítandó összege azonban a 2022 végi 577,7 millió euróról 2023 végére jelentősen, 743,8 millió euróra nőtt. A Közös Vállalkozás szerint ennek fő okai a műszaki leírásokkal kapcsolatos, folyamatban lévő egyeztetések, a szerződések aláírásának késedelme és a szerződéses árak csökkentései voltak.

3.12.22. A Közös Vállalkozás által nem befolyásolható fontos tényezők – például a más belföldi ITER-ügynökségek által szállított ITER-projekt komponensek szükséges javítása, az ITER-IO azon döntése, hogy ideiglenesen szünetelteti az összeszerelési tevékenységeket, valamint a jelenlegi, 2016-os alapkoncepció aktualizálásának hosszadalmas folyamatában bekövetkező késedelmek – befolyásolták a Közös Vállalkozás 2023-ra tervezett operatív tevékenységeit, ami miatt csökkentek a 2023. évi működési költségvetés végrehajtási arányai, és így jelentős mértékben megnöttek a fel nem használt kifizetési előirányzatokból jövőbeli költségvetésekbe átcsoportosított összegek.

Észrevételek az irányítási és kontrollrendszerekről

Hiányos az erőforrások tervezése, nyomon követése és az azokról való beszámolás

3.12.23. Az Európai Unió közös vállalkozásairól szóló 2019. évi éves jelentésünkben (3.9.19. bekezdés), valamint az Európai Unió közös vállalkozásairól szóló 2021. évi éves jelentésünkben (2.55–2.58. bekezdés) már megjegyeztük, hogy az F4E nagymértékben függ a külső szolgáltatóktól és ez kockázatokkal jár. 2023-ban a Bizottság Belső Ellenőrzési Szolgálat (IAS) mélyreható ellenőrzést végzett az F4E humán erőforrás-menedzsmentjére és etikájára vonatkozóan. Bár az IAS elismerte a 2021 óta elért eredményeket, két nagyon fontos ajánlást bocsátott ki a külső szolgáltatók irányítása terén.

3.12.24. Elsősorban azt észrevételezte, hogy az F4E nem hozott létre központosított koordinációs és irányítási funkciót a külső szolgáltatók kapcsán, és módszertan sem dolgozott ki az összesített humán erőforrás-szükségletének (és azon belül a külső szolgáltatókkal kapcsolatos szükségletének) a felmérésére. Az általános személyzeti igények (és ezeken belül a külső szolgáltatók iránti igények) tervezésekor az F4E nem alkalmazott sem a kapcsolódó munkateherre, sem a szükséges készségekre és kompetenciákra vonatkozó megfelelő becslést. A Közös Vállalkozásnak a külső szolgáltatók használatára vonatkozó döntését ezért nem mindig támasztotta alá a szükségleteken alapuló megfelelő indokolás, az inkább a rendelkezésre álló költségvetéstől függött.

3.12.25. A fentiekén túl megállapítottuk, hogy az F4E éves jelentései nem a tényleges személyzeti helyzetet tükrözik. Ami a Közös Vállalkozás személyzeti szabályzat hatálya alá tartozó személyi állományát illeti, noha csak 35 tisztviselőt szerepeltettek állandó alkalmazottként, a jelenlegi 386 ideiglenes és szerződéses alkalmazott közül 224 (azaz 58%) határozatlan idejű szerződéssel rendelkezik, vagyis *de facto* állandó alkalmazott volt. Ez nincs összhangban a Közös Vállalkozás pénzügyi szabályzata 31. cikkének (1) bekezdésével és az éves beszámolóban szereplő költségvetési információk bemutatására vonatkozó 16. számviteli szabállyal, amelyek a költségvetés elkészítése és végrehajtása, és ezen belül a létszámterv tekintetében teljes átláthatóságot írnak elő. Emellett a külső szolgáltatók egységes formális meghatározásának hiányában a Közös Vállalkozás nem tudta megfelelően felmérni, hogy ezek milyen hatást gyakorolnak a személyzeti szabályzat hatálya alá tartozó személyzettel kapcsolatos igényére. Ezért a Közös Vállalkozás erőforrás-tervezési, nyomonkövetési és beszámolási eszköze nem nyújt teljes képet a Közös Vállalkozás tényleges erőforrás-helyzetéről, és nem biztosítja az eszköz eredményes használatát.

A külső szolgáltatókra vonatkozó átfogó kockázatértékelés hiánya

3.12.26. 2023-ban az F4E Közös Vállalkozás szinte a személyzeti szabályzat hatálya alá tartozó személyi állományával egyező mértékben alkalmazott külső szolgáltatókat (a külső szolgáltatók száma 361, a személyzeti szabályzat hatálya alá tartozó alkalmazottak száma pedig 429 volt). A Közös Vállalkozás azonban a legfrissebb rendelkezésre álló kockázati nyilvántartásában csak azt a kockázatot határozta meg, hogy a külső szolgáltatók nem megfelelően működnek együtt az F4E személyzeti szabályzat hatálya alá tartozó személyzetével, valamint a tudás megőrzésével kapcsolatos kockázatot, ugyanakkor a külső szolgáltatók hosszú távú nagymértékű használatához kapcsolódó egyéb potenciális kockázatokat nem szerepeltette. Az ilyen kockázatok közé tartozik a vállalkozóktól való növekvő függőség, az üzletmenet-folytonosság kérdése, a decentralizált irányítás miatti alacsonyabb munkaerő-hatékonyság, az innovációs és alkalmazkodóképesség csökkenése, a bizonytalan minőségbiztosítás, valamint a fokozott adatbiztonsági és titoktartási kockázatok. Ezért előfordulhat, hogy a Közös Vállalkozás belső kontrollja nem rendelkezik megfelelő kockázatcsökkentő intézkedésekkel e kockázatok kezelésére.

Elégtelen együttműködés a Közös Vállalkozás kockázatkezelési és belső ellenőrzési funkciója között

3.12.27. Megállapítottuk, hogy az F4E kockázatkezelési és belső ellenőrzési részlegei közötti kommunikáció, együttműködés és koordináció nem eredményes. A Közös Vállalkozás belső ellenőrzési részlege nem tudott kielégítő bizonyítékot szolgáltatni arról, hogy a kockázatkezelési információkat rendszeresen felhasználják belső ellenőrzési tevékenységeik megtervezéséhez. A Közös Vállalkozás belsőkontroll-keretrendszerébe mindaddig nem vezették be a [Bizottság belsőkontroll-elven alapuló belsőkontroll-keretrendszere](#) által előírt

Fúzióenergia-fejlesztési és ITER (F4E) Európai Közös Vállalkozás

integrált kockázatkezelési folyamatot. A kockázatkezelési és a belső ellenőrzési funkciók közötti nem megfelelő kommunikáció és együttműködés olyan helyzetet eredményezhet, amelyben az egyes funkciók csak korlátozott mértékben ismerik egymás tevékenységeit, ami akadályozza a Közös Vállalkozást abban, hogy eredményesen kezelje kockázatait és elérje stratégiai célkitűzéseit.

Az érzékeny funkciókra vonatkozó belsőkontroll-politika hiánya

3.12.28. A potenciális, illetve a tényleges érzékeny funkciókat a Közös Vállalkozás belsőkontroll-keretével összefüggésben, az [Európai Bizottság belsőkontroll-elvei alapján](#) kell meghatározni és irányítani. 2023 végén az F4E még nem rendelkezett az érzékeny funkciók kezelésére vonatkozó politikával. Ez a szükséges belső kontrollt biztosító szabályzat lehetővé teszi a Közös Vállalkozás számára az érzékeny funkciók azonosítását és naprakészen tartását, valamint megfelelő ellenőrzési intézkedések meghatározását a nem megfelelő vagy csalárd tevékenységek – például csalárd bejelentés, eszközvesztés, érzékeny információk közzététele és korrupció – megelőzése, illetve csökkentése érdekében.

A korábbi évek észrevételeinek hasznosulása

3.12.29. A [melléklet](#) áttekintést ad a korábbi években megfogalmazott észrevételeink nyomán tett korrekciós intézkedésekről.

Melléklet

Sorszám	A Számvevőszék észrevételének éve	A Számvevőszék észrevétele (összefoglaló)	Meghozott korrekciós intézkedések, illetve egyéb releváns fejlemények (összefoglaló)	A Számvevőszék észrevételének státusza
1	2019	<p>Az F4E egyre nagyobb mértékben folyamosodik szerződéses vagy visszaszervezett humán erőforrásokhoz, hogy kikerülje az állományban lévő alkalmazottakra vonatkozó létszámtervi korlátokat. 2019-ben már az ilyen munkaerő tette ki a Közös Vállalkozás személyzeti szabályzat hatálya alá tartozó alkalmazottainak körülbelül 62%-át. Ez a helyzet jelentős kockázattal jár a Közös Vállalkozás számára a kulcskompetenciák megtartása terén az elszámoltathatóság bizonytalansága, a lehetséges jogviták és a munkaerőnek a decentralizált igazgatás miatti alacsonyabb hatékonysága miatt.</p>	<p>2022-ben munkacsoportot hoztak létre a külső erőforrások nagymértékű felhasználásának értékelésére azzal a céllal, hogy jobban megtervezzék és indokolják az azok iránti igényt. A munkacsoport kidolgozta a külső szolgáltatók igénybevételére vonatkozó szabályokat. A Közös Vállalkozás vezetőségénél jelenleg még folyamatban van e szabályok jóváhagyása.</p> <p>2023-ban az IAS mélyreható ellenőrzést végzett az F4E humán erőforrás-menedzsmentjére és etikájára vonatkozóan, és két nagyon fontos ajánlást bocsátott ki a külső szolgáltatók irányítása terén (lásd: 3.12.23. és 3.12.24. bekezdés). Megállapítottuk továbbá, hogy a Közös Vállalkozás nem számolt be átlátható módon a személyzeti szabályzat hatálya alá tartozó alkalmazottainak állandó státuszáról, és a külső szolgáltató mint fogalom meghatározásának hiánya miatt nem tudta helyesen felmérni, hogy ezek milyen hatást gyakorolnak a személyzeti szabályzat hatálya alá</p>	Nyitott

Fúzióenergia-fejlesztési és ITER (F4E) Európai Közös Vállalkozás

Sorszám	A Számvevőszék észrevételének éve	A Számvevőszék észrevétele (összefoglaló)	Meghozott korrekciós intézkedések, illetve egyéb releváns fejlemények (összefoglaló)	A Számvevőszék észrevételének státusza
			tartozó személyzettel kapcsolatos igényére (lásd: 3.12.25. bekezdés).	
2	2021	2020-ban és 2021-ben a Közös Vállalkozásra nézve külső szakértők által végzett rendszeres éves értékelések és intenzív belső ellenőrzések is készültek, ezek tevékenységeinek legtöbb kritikus területét lefedték. Az ellenőrzések és értékelések nyomán kidolgozott, az azonosított kockázatok kezelését célzó korrekciós intézkedések végrehajtása miatt nőttek az adminisztratív terhek, ugyanakkor nem volt nyilvánvaló, hogy az új kontrollok hatékonyak-e és jobbra teszik-e a rendszert.	2023 végére az F4E befejezte a 9. és a 10. éves értékelés vonatkozó ajánlásainak végrehajtását. A Közös Vállalkozás 2023-ban lezárta az IAS ellenőrzései nyomán megfogalmazott, fennmaradó ajánlások végrehajtását.	Lezárt
3	2021	A külsős személyzeti erőforrások aránytalanul nagy mértékű alkalmazása növelte a munkakörnyezettel kapcsolatos nehézségeket és kockázatokat.	Az F4E Közös Vállalkozásnál jelenleg folynak az erőforrás-tervezést és -irányítást javító kezdeményezések, egyrészt a kockázatok enyhítése, másrészt az IAS ajánlásainak megvalósítása céljából. Ezek a kezdeményezések a munkakörnyezettel kapcsolatos nehézségeket is hivatottak kezelni.	Nyitott
4	2022	2022 végéig az F4E operatív kötelezettségvállalási költségvetésének 72%-át hajtotta végre. Miközben a Közös Vállalkozás 92 millió euróval csökkentette operatív kifizetési	A 2023 végi helyzetet illetően, az operatív költségvetés végrehajtása tekintetében lásd: 3.12.20–3.12.22. bekezdés.	Nyitott

Fúzióenergia-fejlesztési és ITER (F4E) Európai Közös Vállalkozás

Sorszám	A Számvevőszék észrevételének éve	A Számvevőszék észrevétele (összefoglaló)	Meghozott korrekciós intézkedések, illetve egyéb releváns fejlemények (összefoglaló)	A Számvevőszék észrevételének státusza
		<p>költségvetését, és az F4E nyugdíjalap-kötelezettségeinek Bizottság felé történő finanszírozására további 9,5 millió eurót utalt át a bérköltségvetésbe, operatív kifizetési költségvetésének 91%-át hajtotta végre.</p> <p>Az alacsony végrehajtási arányok abból adódtak, hogy az ITER-IO és az F4E szintjén egyaránt lelassultak az operatív tevékenységek, főként a Covid19-világjárvány következményei, Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja, valamint az ITER-projekt jelenlegi összeszerelési szakaszával kapcsolatos újabb műszaki tervezési problémák miatt.</p> <p>2022 végéig az F4E az év igazgatási kiadásaira vonatkozó költségvetésének (2. cím) 63%-át hajtotta végre. Ugyanakkor az előző évről áthozott kötelezettségvállalások törlési aránya magas (átlagosan 20%) volt.</p>	<p>2023 végén az igazgatási kiadások költségvetésének (2. cím) helyzete változatlan maradt, az előző évről áthozott kötelezettségvállalások végrehajtási aránya 65%, törlési aránya 21% volt.</p>	
5	2022	<p>2022 végén a Közös Vállalkozás felső vezetői szinten nehéz átmeneti állapotban volt. Az F4E igazgatójának 2022. júniusi távozása és az F4E tágabb megközelítésért felelős osztályvezetőjének az ITER-IO főigazgatójává történő 2022. szeptemberi kinevezése a közös</p>	<p>2023 végén a Közös Vállalkozás felső vezetői szinten még átmeneti állapotban volt. 2023 decemberében az F4E új ügyvezető igazgatója bemutatta az irányító testületnek a jelenlegi mátrixszerkezet tervezett változásait ismertető dokumentumot, amely jelentősen</p>	Nyitott

Fúzióenergia-fejlesztési és ITER (F4E) Európai Közös Vállalkozás

Sorszám	A Számvevőszék észrevételének éve	A Számvevőszék észrevétele (összefoglaló)	Meghozott korrekciós intézkedések, illetve egyéb releváns fejlemények (összefoglaló)	A Számvevőszék észrevételének státusza
		vállalkozás hét felső vezetői álláshelye közül négy esetében személyzeti változásokat eredményezett. 2022-ben három felső vezetői – köztük az igazgatói – álláshelyet töltöttek be ideiglenes jelleggel belső áthelyezések révén, egy másik álláshelyet pedig egy újonnan felvett munkatárs foglalt el. Emellett 2023 augusztusáig két további felső vezető (a kereskedelmi osztályvezető és az ITER Program osztályvezetője) nyugdíjba vonult. Ez a helyzet fokozott kockázatot jelent az F4E hatékony és eredményes irányítására és folytonosságára nézve egy olyan időszakban, amikor tapasztalt felső vezetésre lesz szükség az ITER új, várhatóan 2024-ben jóváhagyásra kerülő alapkoncepcióinak végrehajtásához, ezek ugyanis jelentős hatással lesznek az F4E tevékenységeire.	csökkentette a részlegek és az egységek számát, és a kiválasztási folyamat megismétlését, valamint egyes felső- és középvezetői álláshelyek esetleges átszervezését írta elő (lásd: 3.12.18. és 3.12.19. bekezdés). Az F4E 2024 júliusában indította el a kiválasztási eljárásokat a még üres felső vezetői álláshelyek betöltése céljából.	
6	2022	Az F4E kiterjedt kockázatkezelési tevékenységei ellenére az F4E legutóbbi kockázatértékelése nem tükrözött egyes olyan jelentős eseményekhez kapcsolódó kockázatokat, amelyeket előzőleg már feltártak, és amelyek 2022 második felében már hatással voltak a Közös Vállalkozás tevékenységeire. Ezek közé tartoztak a felső vezetés szintjén bekövetkező	Az F4E új kockázatazonosítási koncepciót vezetett be a kockázati összefoglaló szintjén történő gyors konszolidáció megkönnyítése és a portfólió-kockázatkezelési tevékenység láthatóságának növelése érdekében. A Közös Vállalkozás jelentést készített a programonkénti kockázati kitettségről, és azt a 2023.	Nyitott

Fúzióenergia-fejlesztési és ITER (F4E) Európai Közös Vállalkozás

Sorszám	A Számvevőszék észrevételének éve	A Számvevőszék észrevétele (összefoglaló)	Meghozott korrekciós intézkedések, illetve egyéb releváns fejlemények (összefoglaló)	A Számvevőszék észrevételének státusza
		változások, az operatív tevékenységek lelassulása (ami alacsonyabb költségvetés-végrehajtási arányt eredményezett), a beszerzések terén tapasztalt késedelmek, valamint az ITER alapkoncepciójának várható felülvizsgálata. Ez a helyzet hátráltatja a Közös Vállalkozás felső vezetői általi időben történő és megfelelő döntéshozatalt, és a Közös Vállalkozás projektjeivel kapcsolatos mérföldkövek teljesítését is negatívan befolyásolhatja.	november 9–10-én megrendezett 18. ülésen mutatta be az igazgatási és irányítóbizottságnak.	
7	2022	A TB04 szerződés végrehajtásának dokumentációjára vonatkozó elemzésünk során hiányosságokat tártunk fel e szerződés Közös Vállalkozás általi kezelésében. Az F4E például nem mérte fel megfelelően az általa kezdeményezett szerződésmódosítások, illetve a vállalkozó által a szerződés végrehajtása kapcsán elkövetett lényeges meg nem felelések hatását. Ez eltérő értelmezésekhez és a felek közötti nézeteltérésekhez vezetett a munkálatok köre, a határidők és a projekttel kapcsolatos követelmények tekintetében. A jogi szakértők továbbá megállapították, hogy a vonatkozó szerződéses rendelkezések megfogalmazása miatt a Közös Vállalkozás nem tudja felmondani a szerződést és az érintett	2023-ban az F4E intézkedéseket hozott annak érdekében, hogy elkerülje az e szerződés végrehajtása során felmerült problémák megismétlődését. A Közös Vállalkozás megerősítette az új szerződésminta szerződéses rendelkezéseit, és munkaértekezletet készített elő az F4E jogi, kereskedelmi, technikai kérdésekkel és projektmenedzsmenttel foglalkozó munkatársaival, hogy felhívja figyelmüket a megfelelő ütemtervkezelés fontosságára.	Lezárt

Fúzióenergia-fejlesztési és ITER (F4E) Európai Közös Vállalkozás

Sorszám	A Számvevőszék észrevételének éve	A Számvevőszék észrevétele (összefoglaló)	Meghozott korrekciós intézkedések, illetve egyéb releváns fejlemények (összefoglaló)	A Számvevőszék észrevételének státusza
		<p>munkákat maga elvégezni vagy más vállalkozókkal elvégeztetni. A vállalkozó megfelelő ütemtervkezelése és projektnyilvántartás hiányában az F4E nem tudta egyértelműen megállapítani, melyek a vállalkozó kötelezettségei. Ezek a hiányosságok komoly hatással voltak a szerződésben foglalt célkitűzések teljesítésére, amellett ha nem orvosolják őket, az F4E egyéb operatív tevékenységeit is érinthetik, tekintettel a folyamatban lévő összetett szerződéseknek az ITER-projekt módosított alapkoncepciója miatt esetleg szükségessé váló jelentős módosításaira.</p>		

A Közös Vállalkozás válasza

3.12.18. Az F4E igazgatója az F4E Közös Vállalkozás igazgatótanácsának megbízólevele szerint 2023 decemberében új szervezeti felépítésre vonatkozó tervet terjesztett elő. Az igazgatótanács megállapította, hogy annak iránya megfelelő. A személyzettel és annak képviselőivel folytatott konzultációt követően az F4E igazgatója bemutatta az igazgatótanácsnak a részletes új szervezeti ábrát, amelyet az igazgatótanács 2024. április 12-én jóváhagyott. Ez az új szervezeti felépítés megerősítette a rendszert, létrehozta a fúziós mérnöki és technológiai osztályt, és egyszerűsítette az egész szervezetet.

3.12.19. Az F4E Közös Vállalkozás egyetért az Európai Számvevőszék értékelésével. Az F4E Közös Vállalkozás az igazgatótanács elé terjesztett, új szervezeti felépítésre vonatkozó javaslatában kiemelte a szervezeti változás jelentőségét, és a következő kockázatokra hívta fel az igazgatótanácsa figyelmét:

- a) a teljesítmény rövid távú csökkenése egyes területeken;
- b) a betöltetlen álláshelyek arányának 2024 végéig 4%-ra történő csökkentésére vonatkozó célkitűzés elérhetetlensége, figyelembe véve a szükséges további vezetői kiválasztási eljárások számát;
- c) a külső eljárások keretében kinevezett vezetők esetében az új és sokrétű szakértelem és a teljes működőképesség eléréséhez szükséges hosszabb idő közötti kompromisszum.

Amint azt az Európai Számvevőszék megjegyezte, erre az átszervezésre az ITER-projekt kritikus időszakában kerül sor, a kidolgozás alatt álló új alapkoncepció, valamint az F4E és a jelentős átszervezés alatt álló ITER Nemzetközi Szervezete közötti fokozott integrációra törekvés mellett.

Mindazonáltal az igazgatótanácsnak az F4E új igazgatójához intézett, egyértelmű végrehajtási ütemtervet tartalmazó megbízólevelében meghatározott egyik célkitűzés az alapos átszervezés szükségessége volt. A projekt időben történő végrehajtásának az ITER-projekt új alapkoncepcióját kell szolgálnia, és kiemelt figyelmet kapott az üzletmenet-folytonosság, különösen a kritikus komponensekre szánt uniós hozzájárulás tekintetében. Az új szervezeti felépítés létrehozásának további késedelmei még több kockázatot jelentettek volna.

3.12.24. Az IAS ajánlásaira reagálva az F4E cselekvési tervet dolgozott ki, hogy megerősítse a külső szolgáltatók koordinálását és irányítását, valamint a humán erőforrás-igényeknek az F4E feladatai és projektjei összefüggésében történő átfogó értékelését.

3.12.25. Az F4E vállalja, hogy a következő, 2024-re (és az azt követő időszakra) vonatkozó éves összevont tevékenységi jelentésében feltünteti a határozatlan idejű szerződéssel rendelkező ideiglenes alkalmazottak százalékos arányát. Az F4E emellett jelenleg javítja a külső szolgáltatókra vonatkozó jelentéstételt és nyomon követést, amelyek az IAS ellenőrzési

Fúzióenergia-fejlesztési és ITER (F4E) Európai Közös Vállalkozás

ajánlására válaszul 2024 végéig bevezetésre kerülnek és biztosítják a külső szolgáltatók igénybevételéhez kapcsolódó kockázatok csökkentését.

3.12.26. Az F4E teljes mértékben elismeri az Európai Számvevőszék által feltárt hosszú távú kockázatokat, ezeket azonban össze kell vetnie azon kockázatokkal, hogy az F4E – bizonyos szakképzett személyzet hiánya, valamint a túlzott munkaterhelésnek a személyzet jóllétére gyakorolt hatása miatt – nem tudja időben és színvonalasan teljesíteni feladatait. A projekt megvalósítására szakosodott szervezetek szokásos iparági gyakorlatának megfelelően a külső szolgáltatók igénybevétele rugalmasságot biztosít a változó munkaterhelés kezelésében, valamint olyan speciális technikai támogatás megszerzésében, amelyre a hosszú távon foglalkoztatott személyzet körében nem lenne szükség (pl. szakellenőrök és minőségügyi vezetők az európai gyárakban).

A kockázat-nyilvántartás mellett az F4E erőforrás-tervezési kezdeményezésekkel erősíti meg a meglévő fellépéseket az irányítás és az adminisztratív kapacitás javítása, valamint a külső szolgáltatókkal kapcsolatos kockázatok kezelése érdekében. Az Európai Számvevőszék és az IAS megállapításainak figyelembevétele mellett e kockázatok közé tartozik a tudásmegőrzés és a személyzet szervezeti szintű integrációja, valamint a külső szolgáltatók pénzügyi feltételei vagy a szerződési szintű tapasztalatok hiánya miatti fluktuáció.

Az adatbiztonság és a titoktartás tekintetében a külső szolgáltatóknak titoktartási megállapodásokat kell aláírniuk, és meg kell felelniük az egészségvédelmi és biztonsági előírásoknak.

A külső szolgáltatók keretszerződéseit négy évre szólnak, amelyek lehetővé teszik új szolgáltatók részvételét, ezáltal csökkentve a függőséget.

3.12.27. Az F4E megerősíti, hogy kockázatkezelési tevékenységeinek középpontjában eddig a különböző projektjeihez kapcsolódó kockázatok feltárása és értékelése állt. A szervezeti szintű kockázatok kezelése érdekében a belső ellenőrzési részleg saját kockázatfeltárást és -értékelést dolgozott ki azzal a céllal, hogy kellően kockázatalapú ellenőrzési tervet biztosítson.

A kockázatkezelési részleg 2024 júniusától kezdődően havi eredménytáblát ad ki a projektekhez kapcsolódó taktikai kockázatokról, valamint negyedéves eredménytáblát ad ki a stratégiai és transzverzális kockázatokról. Ezeket az eredménytáblákat egy újonnan létrehozott kétoldali havi találkozó keretében megosztják és megvitatják a belső ellenőrzési részleg (IAC) vezetőjével. A belső ellenőrzési jelentések (a belső ellenőrzési részleg és a belső ellenőrzési szolgálat jelentései) eredményei viszont a kockázatértékelések további szigorítása érdekében vezetői szintű felülvizsgálat tárgyát fogják képezni.

3.12.28. Az F4E meg fogja határozni az érzékeny feladatkörök kezelésére vonatkozó szakpolitika elemeit. Az F4E meg fogja nevezni az érzékeny feladatköröket, és azokat mérlegelésre a kinevezésre jogosult hatóság (kinevező hatóság) rendelkezésére bocsátja. A kapcsolódó szakpolitikákban figyelembe fogják azokat venni.

A jelentést 2024. szeptember 17-i luxembourgi ülésén fogadta el a Mihails Kozlovs számvevőszéki tag elnökölte IV. Kamara.

a Számvevőszék nevében

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Tony Murphy'.

Tony Murphy
elnök

Rövidítések

BBI	Bioalapú Iparágak Közös Vállalkozás
BCP	Üzletmenet-folytonossági terv
CA	Tiszta Légi Közlekedés Közös Vállalkozás
CAS	A Bizottság Kutatási és Innovációs Főigazgatóságának Közös Ellenőrzési Szolgálata
CBE	Körforgásos és Bioalapú Európai Gazdaság Közös Vállalkozás
CEF	Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz
CIC	A Bizottság Kutatási és Innovációs Főigazgatóságának Közös Végrehajtási Központja
Tiszta H2	Tiszta Hidrogén Közös Vállalkozás
CS	Tiszta Égbolt Közös Vállalkozás
DG CNECT	Az Európai Bizottságon belül a Tartalmak, Technológiák és Kommunikációs Hálózatok Főigazgatósága
DG MOVE	A Bizottság Mobilitáspolitikai és Közlekedési Főigazgatósága
DG RTD	A Bizottság Kutatási és Innovációs Főigazgatósága
DRP	Katasztrófa utáni helyreállítási terv
ECCC	Európai Kiberbiztonsági Ipari, Technológiai és Kutatási Kompetenciaközpont
ECSEL	Kiváló Európai Elektronikai Alkatrészecskék és Rendszerek Közös Vállalkozás
EDCTP	Az európai és fejlődő országok klinikai vizsgálatok területén létrejött partnersége
ESP:	Külső szolgáltatók
EU-Rail	Európai Vasút Közös Vállalkozás
EURATOM	Európai Atomenergia-közösség
EuroHPC	Európai Nagy Teljesítményű Számítástechnika Közös Vállalkozás
7. keretprogram	Hetedik kutatási és technológiafejlesztési keretprogram (2007–2013)
F4E	Fusion for Energy Közös Vállalkozás
FCH	Üzemanyagcella- és Hidrogéntechnológiai Közös Vállalkozás
GH EDCTP3	Globális Egészségügyi Közös Vállalkozás (az EDCTP3, az európai és fejlődő országok klinikai vizsgálatok területén létrehozott partnersége 3 jogutódja)

IAS	A Bizottság Belső Ellenőrzési Szolgálat
IKAA	Kiegészítő tevékenységekhez nyújtott természetbeni hozzájárulások
IKOP	Operatív tevékenységekhez nyújtott természetbeni hozzájárulások
IHI	Innovatív Egészségügy Közös Vállalkozás
IMI	Az Innovatív Gyógyszerek Kutatására Irányuló Kezdeményezést Megvalósító Közös Vállalkozás
ISA	Az IFAC nemzetközi könyvvizsgálati standardjai
ISSAI	A Legfőbb Ellenőrző Intézmények Nemzetközi Szervezete (INTOSAI) legfőbb ellenőrzési intézményeinek nemzetközi standardjai
ITER	Nemzetközi termonukleáris kísérleti reaktor
ITER-IO	Az ITER Nemzetközi Fúzióenergia-fejlesztési Szervezete
JU	Közös vállalkozás
KDT	Kulcsfontosságú Digitális Technológiák Közös Vállalkozás
MFF	Többéves pénzügyi keret
S2R	Shift2Rail (Európai Vasúti Kezdeményezés) Közös Vállalkozás
SESAR	Az „Egységes európai égbolt” Légitforgalmi Szolgáltatási Kutatás Megvalósítását Célzó Közös Vállalkozás
SNS	Intelligens Hálózatok és Szolgáltatások Közös Vállalkozás
EUMSZ	Az Európai Unió működéséről szóló szerződés

SZERZŐI JOGOK

© Európai Unió, 2024

Az Európai Számvevőszék dokumentumainak felhasználását a nyíltadat-politikáról és a dokumentumok további felhasználásáról szóló [6-2019. sz. számvevőszéki határozat](#) szabályozza.

Ellenkező rendelkezés (pl. egyedi szerzői jogi nyilatkozatokban foglaltak) hiányában az Európai Unió tulajdonában lévő számvevőszéki tartalmak a [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\) licenc](#) alá tartoznak. Ezért főszabály szerint a további felhasználás a forrás és a változtatások megfelelő feltüntetésével megengedett. A Számvevőszéktől származó tartalmak további felhasználásakor azok eredeti értelme és mondanivalója nem torzulhat. A Számvevőszék nem vonható felelősségre a továbbfelhasználás esetleges következményeiért.

Ha az adott tartalomban azonosítható magánszemélyek is érintettek (például ha egy kép a Számvevőszék munkatársait ábrázolja vagy harmadik fél is szerepel a források között), adott esetben további engedélyt is be kell szerezni.

Amennyiben ez megtörtént, akkor a vonatkozó engedély érvényteleníti a fenti általános érvényű engedélyt, és az abban foglalt, egyértelműen meghatározott felhasználási korlátozások érvényesek.

Az olyan tartalmak felhasználásához vagy reprodukálásához, amelyek nem az Európai Unió tulajdonát képezik, adott esetben közvetlenül a szerzői jog tulajdonosától kell engedélyt kérni.

Az iparjogvédelem alatt álló szoftverek és dokumentumok – pl. szabadalmak, márkajelzések, bejegyzett formatervezési minták, logók és nevek – nem tartoznak a Számvevőszék továbbfelhasználási politikájának hatókörébe.

Az Európai Uniónak az europa.eu címtartomány alá tartozó intézményi weboldalai külső oldalakra mutató hivatkozásokat is tartalmaznak. Ezek nem tartoznak a Számvevőszék hatáskörébe, ezért ajánlott elolvasni az ott közzétett adatvédelmi és szerzői jogi rendelkezéseket.

Az Európai Számvevőszék logójának használata

Az Európai Számvevőszék logója kizárólag a Számvevőszék előzetes hozzájárulásával használható fel.

PDF	ISBN 978-92-849-1794-5	ISSN 2812-0108	doi:10.2865/253260	QJ-AQ-24-001-HU-N
-----	------------------------	----------------	--------------------	-------------------

EURÓPAI
SZÁMVEVŐSZÉK

Az Európai Unió
Kiadóhivatala